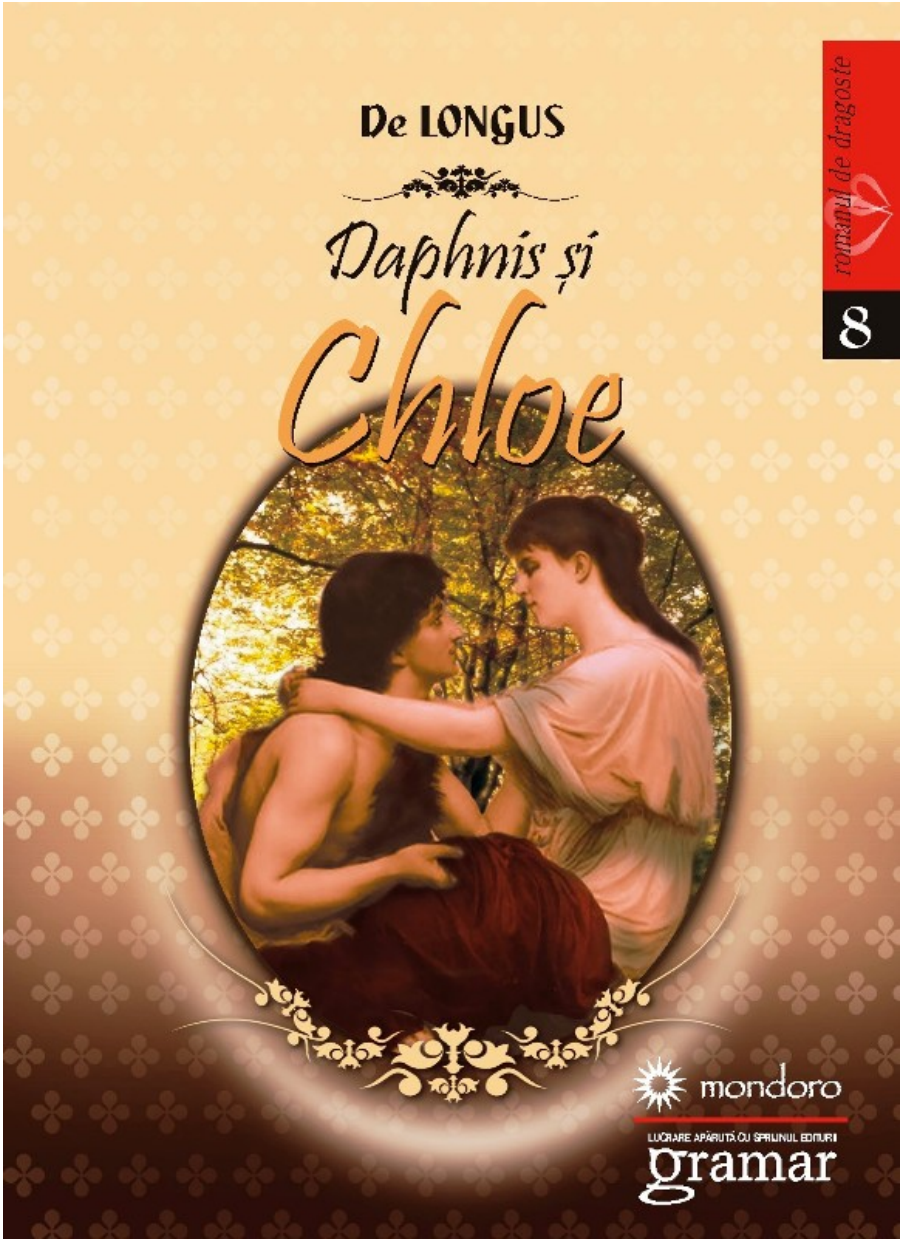

DE LONGUS

•

DAPHNIS ŞI CHLOE

De LONGUS

Daphnis şi Chloe

DE LONGUS

Daphnis şi

Chloe

(traducere din limba greacă

de GEORGE THORNLEY -1657)

traducere din limba engleză

Brebeanu Alina Loredana

EDITURA MONDORO

Bucureşti

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României

LONGOS

Daphnis şi Chloe / Longos ; trad.: Alina Loredana

Brebeanu. - Bucureşti : MondoRo, 2012

ISBN 978-606-8395-17-3

I. Brebeanu, Alina Loredana (trad.)

821.14'02-312.3=135.1

Coperta: Daniel ŢȚuțțunel

Departament Difuzare

tel. 021-211.25.00

mail: comenzi@gramar.ro

Redacţie

tel. 021-210.40.13

mail: office@gramar.ro

www.gramar.ro

Epistolă dedicată

tinerelor frumuseţi

Această mică şi plăcută poveste de dragoste, atât prin propriul ei destin, cât şi prin al meu, aparţţine mai degrabă ochilor voştri frumoşi, mâinilor şi sânilor voştri care tresaltă de bucurie. Şi-apoi, cine nu ar arunca deoparte o carte, când de multe ori aceasta a trezit singurătatea multor învăţţaţţi şi, prin

asta, nemulţţumirea lor? Dar aşteptaţţi! Nimic de aici nu serveşte unui astfel de scop, ci celui pentru care Lycenia l-a învăţţat pe elevul ei în pădure: aici, Eros este un păstor; Pan, un războinic; Chloe, o domniţţă despre care Eros avea să scrie o poveste; un tânăr, iubitul Nimfelor; Eros e prins jefuind într-o livadă o dumbravă de mirt. Aici găsiţţi fluiere care scufundă corăbii de piraţţi, altele care aduc eliberarea domniţţelor captive, festivaluri pastorale şi jocuri. Ceremoniile, obiceiurile şi gesturile sunt în stilul Greciei antice, presărate în mod încântător cu poveştile ei vechi şi minunate. Pe scurt, nimic care să vă irite, decât, poate, să vă tulbure conştiinţţa. Chloe ştia destul de bine (deşi autorul o structurează simplu) care şi cum era închipuirea ei, iar Daphnis nu avea nevoie decât de iluminarea Lyceniei ca să ia o decizie şi să îşi înăbuşe dorinţţa.

Dar ascultaţţi la mine, doamnelor: vă voi spune o poveste, una pe care am spus-o la un han, la asfinţţit – un dialog dintr-o iluzie de vară. Un băiat şi o fată se întâlniră acolo: băiatul îşi deschise magazinul şi expuse tot ce avea de arătat un tânăr începător; fata îl întrebă ce avea acolo, iar el îi spuse că era averea lui; fata se privi şi zise: „Dacă aceasta *ţi*-e averea, atunci (zise ea) averea *mea* este mică”. Iar aceasta este o

paralelă la simpla poveste pastorală de aici. Dar ce părere aveţţi despre acea credinţţă a evreilor potrivit căreia un om foarte înţţelept nu cunoaşte calea unui şarpe încolăcit pe o stâncă, aşa

cum nici un tânăr nu ştie ce cale să urmeze cu o domniţţă? Iar cei care cred că Nicaula Saba1 i-a zăpăcit cu băieţţi şi fete înveşmântaţţi asemenea care se confundă unii cu alţţii, îi descoperă (la fel ca voi) pe toţţi aşa cum sunt, dându-le jos măştile. Însă fie prin simplitatea voastră, fie prin artă, nu puteţţi face altceva decât să acceptaţţi totul aici. Nu ştiţţi ce vrem să spunem, deşi vorbim limpede ca lumina zilei. Şi acum aveţţi şi o autoritate (ceea ce n-aţţi avut până acum) care să vă dovedească simplitatea voastră: filosoful din cartea a treia – o doamnă impunătoare şi o adevărată cunoscătoare a domniţţelor.
Pentru asta merit un sărut din partea fiecărei fete drăguţţe şi naive, iar dacă voi afla că această carte vă este mai aproape decât oricare alt roman dintre acelea cu un limbaj afectat şi încâlcit, voi încerca fie să găsesc, fie să închipui cumva pentru voi o modalitate de a compune, de a examina şi de a o trimite în mâinile voastre pentru inventivităţţile ei variate, pentru intertextură şi pentru stil, prin testul Muzicii, al Frumuseţţii, al Plăcerii şi al Dragostei.

Al vostru servitor iubitor,
GEO. THORNLEY.

~ PRIMA CARTE ~

1 Regina din Saba.

Pe când vânam în Lesbos, am văzut un spectacol în dumbrava Nimfelor – cel mai frumos şi mai plăcut din câte mi-a fost dat să văd. Era o icoană sau un tabou viu ce ilustra o poveste de dragoste. Dumbrava era, într-adevăr, o privelişte foarte plăcută, cu copaci deşi, presărată pretutindeni cu flori şi udată de apa unui singur izvor ce avea numeroase cotituri şi şănţţuleţţe de-a lungul lui. Însă mult mai frumoasă decât aceasta era acea imagine conţţinută de ea – nu numai o minunată şi incredibilă întruchipare a destinului, ci şi o ilustrare a artei iubirii antice care există de secole. Drept aceea, mulţţi străini, vrăjiţţi de renumele ei, veneau din dorinţţa de a o admira – dorinţţă la fel de mare ca aceea de a-şi arăta devotamentul faţţă de Nimfe. Se puteau vedea acolo tinere femei strângându-şi la piept copiii, altele înfăşându-i în scutecele spre a le acoperi goliciunea, copii care, urmându-şi destinul, se dedicaseră îngrijirii turmelor de oi şi capre; erau mulţţi păstori ucişi, tineri care se încăieraseră, atacuri ale hoţţilor, năvăliri ale duşmanilor, lovituri date de bărbaţţi înarmaţţi. Privind plin de admiraţţie toate acestea şi multe alte lucruri, toate ilustrând dulcile, dar periculoasele aventuri de dragoste, am simţţit un nestăpânit imbold de a aşterne ceva pe hârtie ca răspuns la această imagine. Astfel, după ce am căutat cu atenţţie şi am găsit un tălmaci care să-mi tâlcuiască această privelişte, am schiţţat

aceste patru cărţţi, o veşnică jertfă închinată iubirii, un blestem interminabil păstrat cu sfinţţenie de Pan şi de Nimfe, şi o comoară încântătoare care aparţţine în egală măsură tuturor oamenilor. Căci aceasta îi va vindeca pe cei bolnavi şi îi va ridica pe cei căzuţţi; cel care a iubit şi-o va aminti iarăşi, iar cel care nu a cunoscut dragostea va fi iniţţiat în această artă. Căci nimeni n-a putut scăpa de dragoste, şi nici n-o va putea face vreodată, atâta timp cât există frumuseţţe în lume şi ochi care să o vadă.

Dar Dumnezeu să-mi ajute să scriu cu înţţelepciune şi dreptate pasiunile şi minunatele destine ale altora, iar în vreme ce eu scriu despre iubirile lor, să-mi păstreze mintea întreagă. Mitylene este un oraş din Lesbos şi, prin titluri onorifice antice, este cunoscut drept „măreţţul şi frumosul Mitylene”. Este străbătut de braţţele mării şi e împodobit cu multe poduri de marmură albă, bine şlefuită. Văzându-l, n-ai zice că e un oraş, ci o insulă în interiorul altei insule. La vreo două mile de acest Mitylene se întindeau pământurile unui anume stăpân bogat – cea mai încântătoare şi mai plăcută privelişte de sub Grădina Raiului. Vedeai acolo munţţi plini cu fiare sălbatice pentru vânat, dealuri şi ostroave acoperite cu viţţă de vie, câmpii încărcate cu tot felul de grâne, văi cu livezi şi grădini, pârâuri murmurânde care străbat dealurile, pajişti pe care pasc oi, capre şi vite, marea care scălda ţţărmul cu nisip fin şi strălucitor, unduindu-se până departe la orizont.

În acest ţţinut minunat, un păstor numit Lamo, îngrijitor al turmei de capre, găsi un băieţţel părăsit printr-un mare noroc al soartei (după cum se pare). Era o pajişte, iar acolo o pădurice umbroasă şi multe desişuri, toate împânzite cu viţţă de iederă, în vreme ce pământul era acoperit cu un fel de iarbă mai moale, pe care zăcea copilul părăsit. O capră se tot apropia de acel loc, neglijându-şi propriul ied pentru a se îngriji de nefericitul copil. Lamo observă atenţţiile ei repetate faţţă de prunc şi, făcându-i-se milă de iedul dat uitării, o urmări, văzând-o mergând cu grijă în jurul copilului, ridicându-se şi aşezându-se uşor, aşa încât să nu cumva să-l rănească cu copitele ei, în timp ce pruncul sugea laptele de parcă ar fi fost hrănit de cea mai blândă mamă. Minunându-se de asta (lucru lesne de înţţeles), se apropie şi descoperi un pui de om, un băieţţel puternic şi frumos, purtând veşminte rafinate cu însemnele şi decoraţţiile unei nobile familii necunoscute. Mantia lui sau pelerina micuţţă era purpurie, legată cu un năsturaş de aur; lângă ea era un mic pumnal, cu mâner de fildeş bine şlefuit. La început, păstorul se gândi să ia lucrurile preţţioase şi nici să nu se gândească la copil. Însă apoi, gândindu-se la ruşinea care l-ar copleşi dacă nu va dovedi aceeaşi bunătate şi purtare de grijă pe care o văzuse la capră, aşteptă căderea nopţţii şi-i duse soţţiei sale, Myrtalei, băiatul şi lucrurile lui valoroase dimpreună cu caprele. Dar Myrtale, uimită la vederea unei astfel de privelişti, zise: „Cum,

acum caprele nasc băieţţei?" Păstorul se aşternu pe povestit, adică îi spuse cum îl găsise sugând la capră şi cum ar fi fost copleşit de ruşine să-l părăsească pe bietul copil în ghearele morţţii în acel desiş dat uitării. Aşadar, când băgă de seamă că Myrtale era de aceeaşi părere ca el, ascunse cu grijă toate lucrurile găsite alături de prunc. Hotărâră atunci să spună că băiatul era copilul lor, dându-l în grija caprei spre a fi alăptat. Iar pentru ca numele lui să fie într-adevăr un nume de păstor, căzură de acord să-l numească Daphnis.

După ce se scurseră doi ani, un păstor din ţţinuturile vecine avu norocul de a da peste aceeaşi privelişte rară ca şi Lamo. Era acolo o peşteră singuratică şi sacră a Nimfelor, o stâncă uriaşă scobită pe dinăuntru şi rotundă pe dinafară. Statuile sau imaginile Nimfelor erau săpate în piatră într-un mod straniu, cu picioarele goale şi descoperite, cu braţţele dezgolite până la umeri, cu părul despletit şi lăsat în neorânduială, cu ochii şi buzele radiind dulceaţţa Nimfelor, cu veste şi veşminte prinse la mijloc cu cingătoare. Întreaga privelişte făcea impresia unei serate dansante divine sau a unui bal mascat.

Intrarea peşterii era pe la mijlocul stâncii aceleia uriaşe. Din adâncurile acelui hău ţţâşnea un izvor repede, cu apă limpede ca de cristal, care dădea naştere în faţţa peşterii sacre unei pajişti pline de flori, cu iarbă de un verde crud. Erau

atârnate şi lăsate acolo vasele de muls ale frumoaselor domniţţe, naiurile păstorilor, fluiere şi trişte – daruri şi blesteme ale vieţţii vechilor păstori. La această peşteră venea adesea o oaie, făcându-l pe păstor să cugete deseori că, fără îndoială, o pierduse. Voind deci să corecteze purtarea hoinarei şi să o aducă iarăşi la păscutul liniştit de mai înainte, meşteri dintr-o crenguţţă de salcie un laţţ, căutând s-o prindă în capcană în peşteră. Însă, când intră, văzu acolo lucruri la care nici nu visase, căci zări oaia alăptând un prunc întocmai ca o mamă adevărată, iar copilul, fără să scoată niciun scâncet cât de mic, apuca şi trecea cu lăcomie de la o ţţâţţă la alta cu guriţţa lui curată, căci imediat ce pruncul sugea îndeajuns, oaia grijulie îi curăţţa faţţa cu limba.

Pruncul era o copilă şi, la fel cum se întâmplase şi în cazul celuilalt copil, era învăluită şi împodobită cu veşminte rafinate şi scumpe şi cu însemnele originii ei nobile; pe cap purta o coroniţţă împletită cu fir de aur; pantofiorii ei erau aurii; scutecelele ei şi păturica îi era cusută cu fir de aur.

Păstorul Dryas (căci aşa îl chema), cugetând în sinea lui că n-ar fi găsit copila de n-ar fi fost voia zeilor şi învăţţând din mila ce-o vedea la oaie, luă fetiţţa în braţţe, puse lucrurile ei în traista lui şi se rugă Nimfelor să-l ajute să o crească cu bine pe rugătoarea şi adepta lor.

Aşadar, acum, la vremea mânării turmelor lui spre casă,

veni la căsuţţa lui şi-i povesti soţţiei sale tot ce văzuse, îi arătă copila şi o rugă să o ia drept fiica ei, să o hrănească şi să o îngrijească, chiar dacă originile fetiţţei le erau necunoscute. Nape – căci acesta era numele femeii – începu imediat să se poarte ca o adevărată mamă, arătând faţţă de copilă o dragoste amestecată cu gelozia şi teama de a nu fi întrecută de oaie şi, în mare grabă, ca să înlăture orice umbră de îndoială că n-ar fi a lor, îi dădu numele de păstoriţţă Chloe.

Aceşti copii crescură repede, iar frumuseţţea lor părea a nu se potrivi mediului câmpenesc în care îşi duceau existenţţa. Daphnis avea acum cincisprezece ani, iar Chloe era mai mică cu doi ani.

Într-o noapte, Lamo şi Dryas avură un vis nemaipomenit. Se făcea că Nimfele, zeiţţele din acea peşteră de unde ţţâşnea izvorul cel repede şi unde Dryas o găsise pe Chloe, îi dădeau pe Daphnis şi pe Chloe unui băieţţel foarte neastâmpărat şi frumos, cu aripi la umeri, purtând un arc cu săgeţţi micuţţe; acest băieţţel îi atingea pe amândoi cu aceeaşi săgeată, ordonându-le ca de atunci înainte Daphnis să pască turma de capre, iar Chloe oile. Cum amândoi avură acelaşi vis, se simţţiră tare mâhniţţi la gândul că Daphnis şi Chloe vor fi doar nişte simpli păstori ca şi ei, deşi, judecând după scutecelele lor, se aşteptaseră ca cei doi să aibă o soartă mai bună. Potrivit acestei nădejdi a lor, îi crescuseră cu mare grijă, dându-le cele

mai alese bucate, învăţţându-i carte şi alte asemenea lucruri grozave câte pot deprinde fetele şi băieţţii din zonele câmpeneşti. Şi totuşi, hotărâră să se supună, astfel ca soarta copiilor să fie încredinţţată trimişilor zeilor prin voia cărora aceştia fuseseră salvaţţi.

Povestindu-şi visul unul altuia şi ridicând o jertfă în Peştera Nimfelor în cinstea acelui băiat înaripat (căci numele nu i-l cunoşteau încă), îi trimiseră pe cei doi tineri să păstorească turmele, învăţţându-i tot ce trebuiau să cunoască: cum să hrănească animalele înainte de amiază şi seara, când discul arzător al soarelui cobora la asfinţţit, când să le ducă să le adape, când să le întoarcă la ţţarc, pe care să le mâne cu vergeaua şi pe care numai cu vorba.

Acum, această frumoasă pereche de tineri păstori nu-şi mai încăpea în piele de bucurie, de parcă ar fi primit un întreg regat, şi îşi păzeau cu mare grijă frumoasele turme, pe care le iubeau mai mult decât obişnuiau ceilalţţi păstori, căci Chloe îi datora viaţţa unei oi, şi nici Daphnis nu uita că i-o datora pe a lui unei capre.

Era începutul primăverii şi toate florile de pe câmpii, pajişti, văi şi dealuri îşi desfăceau acum potirele; peste tot plutea un parfum de prospeţţime, totul era verde şi înmiresmat. Zumzetul albinelor printre flori, cântecele păsărilor răsunând în crânguri, salturile mieilor pe dealuri – toate acestea erau

plăcute atât auzului, cât şi privirii. Iar acum, când asemenea miresme umpluseră acele văi minunate şi binecuvântate, atât cei în vârstă, cât şi cei tineri imitau lucrurile plăcute pe care le auzeau şi le vedeau; auzind cântecele păsărilor, începeau şi ei să fredoneze; văzând salturile mieilor, săreau şi ei cu paşi uşori şi cu mişcări agere; apoi, luându-se la întrecere cu albinele, alergau să culeagă cele mai frumoase flori. Pe unele şi le puneau în sân în glumă, iar din altele făceau cununi pentru Nimfe.

Cu turmele alăturate, cei doi păstoraşi erau mereu unul lângă altul, căci Daphnis aduna deseori oile ei rătăcite de turmă, iar Chloe îndepărta caprele îndrăzneţţe de pe marginile stâncilor şi le ţţinea departe de prăpastii; câteodată, păzirea ambelor turme îi era încredinţţată unuia singur dintre ei, pe când celălalt se ţţinea de joacă. Toate jocurile lor erau jocuri de copii şi de păstori. Chloe zburda de colo-colo, rupând ici şi colo fire de papură, din care îşi făcea câte un laţţ în care să prindă vreo lăcustă; era atât de absorbită de jocul acesta, încât uita cu totul de turmele ei. Daphnis, pe de altă parte, tăind cele mai subţţiri trestii şi găurindu-le nodurile, le lipea unele de altele cu ceară moale potrivindu-le bine, şi nu-i mai păsa de nimic altceva decât să exerseze cântatul sau să compună vreo melodie – îndeletnicire căreia se dedica de dimineaţţă până la asfinţţit. Puneau laolaltă vinul, laptele şi orice altceva mai aduceau de acasă şi mai curând ai fi putut vedea turmele despărţţite decât

pe Chloe şi Daphnis departe unul de altul.

Însă, pe când îşi ocupau timpul cu asemenea jocuri plăcute, Eros abătu asupra lor astfel de griji: o lupoaică ce-şi adăpostea în vizuina ei puii cei mulţți se avânta de multe ori pe câmp, făcând mare prăpăd în turme, căci avea nevoie de multă hrană pentru ea şi pentru puii ei. De aceea, sătenii se întâlniră şi săpară o groapă cu lungimea, lăţțimea şi adâncimea bine proporţționate. Pământul scos afară îl împrăştiară în jur pe o mare distanţță, iar groapa o acoperiră cu crenguţțe lungi şi uscate, peste care împrăştiară puţțin pământ, astfel încât să ascundă urmele săpăturii. Dacă fie şi un iepure ar fi fugit pe acolo, crenguţțele uscate s-ar fi rupt imediat, fiind foarte fragile; astfel s-ar fi dovedit imediat că într-adevăr acolo nu era pământ adevărat, ci doar o amăgire.

Multe astfel de capcane fură săpate atât în munţți, cât şi pe câmpii, şi totuşi nu-i putură veni de hac lupoaicei, care părea să simtă înşelăciunea care fusese pregătită anume pentru ea. În schimb, multe oi şi capre îşi găsiseră acolo pieirea, ba chiar puţțin mai lipsea ca şi Daphnis să împărtăşească aceeaşi soartă, şi iată cum: doi ţțapi erau prinşi într-o luptă crâncenă, iar loviturile pe care şi le dădeau unul altuia erau grozave. În urma unei lovituri puternice, unuia dintre ei i se rupse cornul. Copleşit de durere şi de umilinţță, se grăbi să fugă, însă învingătorul, urmărindu-l îndeaproape, nu-l lăsa să-şi recapete

suflul. Daphnis se necăji văzând cornul rupt şi atâta înverşunare din partea ţţapului victorios, aşa că puse mâna pe bâtă şi porni pe urmele acestuia. Dar, aşa cum se întâmplă deseori când vrei să o porneşti cât mai repede într-o direcţţie şi mai ai şi pe altcineva pe urme, lucrurile nici nu se puteau petrece altfel: amândoi căzură în capcană, mai întâi ţţapul, apoi şi Daphnis. Şi cu adevărat aceasta a fost salvarea bietului Daphnis: faptul că a

căzut peste ţţap, care i-a folosit drept sprijin. Acolo se puse pe un plâns amar, aşteptând ca oricine ar trece întâmplător pe acolo să-l scoată din groapa adâncă.

Chloe, văzând accidentul, se grăbi într-acolo să ude cu lacrimi amare mormântul lui Daphnis, însă îl descoperi în viaţţă, chiar dacă era îngropat acolo. Astfel, îl chemă în ajutor pe un văcar din împrejurimi. Când sosi acesta, se tot uită în jur să găsească o frânghie lungă, însă, nereuşind să afle vreuna, Chloe îşi desfăcu în mare grabă cingătoarea şi panglica de la păr, dându-i-le văcarului să le lase încetişor în groapă ca să-l salveze pe Daphnis. Stând pe marginea gropii, începură amândoi să tragă de frânghia astfel improvizată. Daphnis, strâns legat cu ea, încerca din răsputeri să ajungă la suprafaţţă, ceea ce şi reuşi. Scoaseră apoi şi ţţapul cel neastâmpărat, care ajunsese acum cu amândouă coarnele rupte – aşa îl ajunsese răzbunarea celui învins. Pe acesta i-l dădură văcarului drept răsplată pentru că le-a salvat vieţţile. Se înţţeleseră între ei ca, dacă cumva cineva i-

ar observa lipsa, să spună că fusese prins de lupoaică. Astfel, se reîntoarseră la oile şi caprele lor.

Văzând că toate păşteau în mare linişte şi ordine, întocmai după îndrumările lui Lamo şi ale lui Dryas, se aşezară pe trunchiul unui stejar, cercetând cu mare luare-aminte dacă Daphnis avea vreo rană mai gravă de pe urmă căzăturii aceleia. Însă nu găseai pe trupul lui nicio rană, nicio pată însângerată, ci numai câteva urme de noroi la cap, pe piept şi în alte câteva locuri unde fusese murdărit de pământul care acoperea şi ascundea groapa. Astfel, judecară că ar fi mai înţţelept ca, înainte ca vestea accidentului să ajungă la urechile lui Lamo şi ale Myrtalei, să se spele în Peştera Nimfelor. Intrând acolo cu Chloe, îi dădu ei să-i ţţină traista, haina şi cămaşa câtă vreme el se spală.

Dar se întâmplă ca, deodată, un sărut să-l facă să se întrebe în sinea lui astfel de lucruri: „În numele Nimfelor, încotro m-ar purta acel sărut al lui Chloe? Buzele ei sunt mai moi decât petalele de trandafir şi mai dulci decât mierea stupilor de pe câmpii şi pajişti, dar sărutul ei înţţeapă ca o albină. De multe ori am sărutat copilaşi şi vreun ied drăguţţ şi căţţeluşul lui Melampo şi acel viţţeluş pe care mi l-a dăruit Dorco, dar acest sărut este diferit. Inima mi se zbate să-mi sară din piept, sufletul mi-e plin de lumină şi stă să mi se topească; şi totuşi, sunt nebun după un alt sărut al ei. Ah, ce victorie înşelătoare e asta?

Ah, ce boală este asta al cărei nume nu-l cunosc? Să-şi fi înmuiat Chloe buzele-n venin înainte de a mă săruta? Şi-atunci, cum de n-a murit? Ce dulce-i cântecul privighetorii, în vreme ce soarta-mi atârnă de un fir de păr! Ce liberi zburdă iezii, pe când eu stau împietrit pe loc! Când florile cresc atât de frumos, eu uit să împletesc cununi! Toporaşii, zambilele, florile de ciuboţţica-cucului înfloresc, dar Daphnis – vai! – Daphnis se ofileşte! Şi dacă în cele din urmă se va întâmpla ca Dorco să-i pară lui Chloe mai chipeş decât mine?" Aceste gânduri şi sentimente îl copleşeau pe bunul Daphnis, care murmura în sinea lui acum, când simţţea pentru prima oară chinurile şi limbajul dragostei. Dar văcarul Dorco, observând că Dryas îşi plantase mlădiţţele în apropierea crenguţţelor de viţţă de vie, veni la el cu diferite brânzeturi, hotărât să-i facă curte şi să obţţină mâna lui Chloe: brânzeturile i le dădu în calitate de cunoscut şi prieten al lui de pe vremea când păstorea el turmele. Aducând vorba despre asta, începu să facă aluzii la măritişul lui Chloe şi la faptul că i-ar putea fi soţţie, promiţţând multe daruri alese numai bune pentru un păstor: un jug pentru boii înhămaţţi la plug, patru stupi de albine, cincizeci de meri tineri pe alese, o piele bună de taur pentru pantofi şi în fiecare an câte un viţţel înţţărcat, astfel că puţţin i-a lipsit lui lui Dryas ca, ademenit cu

asemenea daruri, să nu i-o promită pe Chloe. Însă, când îşi veni în fire şi-şi dădu seama că tânăra copilă merita un soţţ mai bun –

mai ales că realiză că avea motive să se teamă mai mult ca oricând că va fi copleşit de o tristeţţe de care nu va putea scăpa atunci când îi va fi luată fetiţţa găsită – ceru voie să se retragă, refuză căsătoria şi respinse darurile.

Dorco, văzându-se văduvit de speranţţă şi rămas fără brânzeturi, se hotărî în sinea lui să-şi abată atenţţiile asupra lui Chloe, de-ar fi să o prindă vreodată singură. Observând chiar în ziua aceea cum turmele erau duse la adăpat uneori de Daphnis, alteori de fată, ticlui un plan prin care să se arate ca un văcar cum nu se mai văzuse. Luă pielea unui lup mare pe care îl ucisese un taur cu coarnele lui spre apărarea cirezii, şi-o aruncă pe umeri, lăsând-o să-i atârne până la picioare, astfel că labele din faţţă îi acopereau mâinile, iar cele din spate coapsele, până jos, la călcâie, iar gura căscată îi acoperea capul de parcă ar fi fost coiful unui cavaler în armură. După ce se îmbrăcă astfel în pielea de lup cum putu mai bine, se îndreptă spre izvor, unde obişnuiau să se adape turmele după ce mâncau. Însă izvorul acela se afla într-un loc izolat, înconjurat de tufişuri, spini, stufăriş, ciulini şi tufe de ienupăr, astfel că un lup ar fi putut foarte bine să pândească de acolo. Ascunzându-se, văcarul aşteptă momentul când turmele aveau să fie mânate spre apă să bea şi trăgea mari speranţţe ca, întocmai cum face un lup (o fiară care face să ne piară glasul), să pună şi el mâna pe biata Chloe. După o vreme, ea se îndepărtă de Daphnis, pe care-l lăsă

să adune frunze verzi pentru capre, şi-şi mână turmele în jos, la izvor. Însă câinii turmelor, care o urmau pe Chloe, începură să latre la Dorco, care se mişcase brusc în stufăriş, căci îşi dăduse seama că-i prinseseră mirosul şi că l-ar fi atacat cu furie, întocmai ca pe un lup. Înainte să se poată ridica cu totul din ascunzătoarea de unde pândea, căci fusese luat prin surprindere, câinii se năpustiră asupra lupului Dorco, muşcându-l care cum apuca. Totuşi, temându-se să fie descoperit astfel, îi certa şi-i ocăra, păzindu-se cum putea mai bine cu pielea de lup, pe care şi-o strângea şi mai bine în jurul corpului pentru a se proteja.

Când Chloe se sperie atunci când zări pentru prima dată ceva ce nici ea nu ştia ce era, îl strigă pe Daphnis în ajutor. Câinii îi rupseră curând capul de lup, sfâşiară pielea şi-şi înfipseră bine colţţii în pielea lui. Apoi, Dorco urlă şi strigă din răsputeri, implorând ajutor de la Daphnis şi Chloe. Ei stăpâniră câinii şi-i liniştiră cu obişnuitele lor chemări, după care îl conduseră pe Dorco, care avea umărul şi coapsa sfâşiată, la izvor, văzând unde îşi lăsaseră câinii urmele colţţilor. Acolo, dulcea Chloe spălă cu blândeţţe rănile şi, mestecând câteva frunze verzi de ulm, întinse cu uşor pasta astfel obţţinută pe ele. Acum, pentru că nu erau deloc pricepuţţi în ale dragostei, crezură că deghizarea lui Dorco şi faptul că se ascunsese în tufişuri nu era altceva decât o farsă pastorală pe care voia să le-o joace şi care

nu avusese nici cel mai mic efect asupra lor. Însă, vrând să-şi arate bunăvoinţţa şi să-l înveselească cu blândul limbaj al compătimirii, îl duseră de mână o bună bucată de drum, după care îşi luară rămas-bun şi plecară.

Dar Daphnis şi Chloe aveau multe de făcut până să se întâlnească din nou la căderea serii, căci o porniră în direcţţii diferite, adunând laolaltă oile şi caprele rătăcite de turmă. Îngrozite de pieile de lup şi de lătratul violent al câinilor, unele fugiseră pe piscuri, altele pe stânci, iar altele alergau spre malul mării, deşi fuseseră învăţţate nu numai să asculte de glasurile păstorilor şi să se liniştească la auzul cântecelor din fluier, ci şi să fie mânate împreună fie şi numai prin bătaia din palme. Dar frica le făcuse să uite de toate astea, astfel că fu nevoie de mult timp şi mult efort, mergând pe urmele lor ca nişte câini de

vânătoare, până ce reuşiră să le îndrume spre casă, pe pajiştile lor. Numai în acea noapte Daphnis şi Chloe putură dormi duşi, căci descoperiră că oboseala era un fel de leac pentru pasiunile stârnite de dragoste.

De îndată ce se lumină de ziuă însă, căzură din nou pradă acestor chinuri. Când se văzură unul pe celălalt, deveniră deodată veseli, iar dacă se despărţţeau, se întristau îndată. Îşi înfruntau suferinţţele cu hotărâre, şi totuşi nu ştiau ce era cu ei. Un singur lucru ştiau cu siguranţţă: că sărutul îl distrusese pe Daphnis, iar spălarea în Peştera Nimfelor o afectase iremediabil

pe Chloe.

În afară de asta, anotimpul îi aprindea şi îi ardea cu totul. Acum, primăvara cea răcoroasă trecuse, la fel şi vara, iar toamna sosise şi toate lucrurile erau înfloritoare şi pline de energie: copacii cu fructele lor, iar câmpiile acoperite cu porumbul care se înălţța spre cer. Dulce li se mai părea atunci cântul greierilor, şi la fel de dulce era şi parfumul fructelor, şi nu li se părea cu nimic mai prejos nici behăitul oilor. Ba li se părea că până şi râurile, în duioasa lor lunecare, cântau cu glas dulce, că blândele adieri se jucau şi fluierau printre crengile pinilor, că turmele, la fel de dornice de iubire, zăceau cuprinse de moleşeală, şi că soarele, adorator al frumuseţților, lăsând deoparte orice ascunziş, se străduia să dezvăluie toate splendorile peisajului câmpe-nesc. Toate acestea îi aprindeau sufletul lui Daphnis, astfel că mergea deseori la râuri şi izvoare ca să se scalde şi să se răcorească, ba chiar şi bea apa limpede, crezând că astfel va putea să potolească şi focul şi dogoarea care-l ardeau pe dinăuntru.

Când Chloe, din cauza muştelor supărătoare, îşi petrecea mult timp mulgând oile şi caprele, închegând laptele şi transformându-l în bucăţți mici de brânză, se ducea apoi să se scalde, aşezându-şi pe cap o coroniţță din crengi de pin; după aceea, îşi înfăşura trupul într-o piele de ied, lua un vas şi, cu vin şi lapte, pregătea o dulce licoare pentru ea şi pentru dragul ei

Daphnis. Spre amiază, cădeau pradă fascinaţţiei pe care o simţţeau, încercând să se surprindă cu privirea unul pe celălalt. Văzându-l pe Daphnis dezbrăcat, Chloe căzu pradă celei mai dulci şi mai înfloritoare frumuseţţi, şi nu putea să facă altceva decât să se topească de dragul lui, negăsind în el nicio vină şi niciun cusur. Lui Daphnis, la rândul lui, văzând-o pe Chloe înfăşurată în pielea de ied şi cu coroniţţa din ramuri de pin pe cap întinzându-i lichidul dulce să-l bea, i se părea că vede vreuna din Nimfe – pe cea mai frumoasă din peştera cea sacră. Astfel, luându-i coroniţţa de pin, o aşeza pe capul lui, iar după ce o săruta iar şi iar, o punea din nou pe capul ei. În timp ce el era gol şi se spăla, Chloe îi lua haina şi, sărutând-o, şi-o punea pe umeri. Uneori, aruncau cu mere unul în altul, se îmbrăcau cu hainele celuilalt sau se jucau unul în părul altuia. Chloe asemăna părul lui Daphnis cu lemnul de mirt, căci era negru; pe de altă parte, Daphnis îi compara faţţa cu cele mai frumoase mere, căci avea chipul alb şi obrajii rumeni. O învăţţă şi pe ea să cânte din fluier şi, de fiecare dată când se pregătea ea să sufle, el îi fura instrumentul de la buze şi-şi petrecea buzele peste ale ei. Părea că o învaţţă unde greşeşte, dar, sub acest pretext amăgitor al fluierului, o săruta pe Chloe.

Însă odată, pe când cânta din fluier, pe la prânz, se întâmplă ca turmele să se retragă liniştite la umbră, iar Chloe adormi pe nesimţţite. Daphnis băgă de seamă şi-şi puse

deoparte fluierul; apoi, fără pic de ruşine sau teamă, se încumetă să o privească şi să cerceteze cu lăcomie fiecare detaliu al trupului ei, după care şopti încetişor astfel:
— Ce ochi dulci sunt aceştia cufundaţţi în somn? Ce suflu dulce mângâie aceste buze trandafirii? Nici merele, nici pajiştile înflorite, nici pădurea deasă nu răspândesc un astfel de miros.

Însă mă tem să o sărut, căci un sărut al ei mă arde până în adâncul inimii şi mă înnebuneşte ca mierea proaspătă. În plus, mă tem că un sărut ar putea-o trezi. Ah, voi, greieri, cu cântul vostru riscaţţi să o treziţţi! Iar caprele alături se iau la luptă şi zguduie pământul cu-mpunsăturile lor. Voi, lupilor, mai fricoşi decât vulpile, veniţţi şi luaţţi-le de aici!
Pe când şoptea cu înflăcărare toate acestea, un greiere care scăpase din strânsoarea unei rândunici se refugie la sânul lui Chloe, scăpând astfel de urmăritor; însă, în goana urmăririi, aripa rândunicii atinse obrazul fetei, iar ea, neştiind ce se petrecuse, ţţipă şi sări speriată din somn. Când văzu rândunica zburând prin apropiere şi pe Daphnis râzând de frica ei, începu să-şi vină în fire şi se frecă la ochii încă înceţţoşaţţi de somn. Greierele începu să cânte în sânul ei, părând a-i mulţţumi pentru protecţţie, iar Chloe ţţipă din nou speriată, în vreme ce Daphnis abia se putea opri din râs şi nici prin gând nu-i trecea să lase să-i scape ocazia de a băga mâna în sânul ei ca să scotă greierele, care încă mai continua să cânte şi în palma lui. Când îl văzu şi

Chloe, fu tare încântată şi vârî iar în sân greierele care ţţârâia fără încetare.

Altă dată, se lăsau fermecaţţi de porumbelul de pădure, auzindu-i doinele râsunând. Chloe, dorindu-şi cu tot dinadinsul să afle, îl întrebă pe Daphnis ce însemnau acele jeluiri ale porumbelului, iar el îi povesti despre credinţţele vechilor păstori:

— Chloe, porumbelul a fost cândva o preafrumoasă fată, întocmai cum eşti şi tu acum. Aflată la cea mai înfloritoare vârstă a tinereţţii, îşi păstorea cu mare luare-aminte cirezile, aşa cum faci şi tu cu turmele tale. Era tare pricepută în ale muzicii, iar vacile erau atât de captivate de vocea ei şi de sunetele fluierului, încât nu era nevoie să fie strunite cu lovituri de vergea sau prin împunsături. Stând la umbra unui pin şi purtând o coroniţţă din ramurile acestui măreţţ copac, obişnuia să cânte despre Pan şi Pitys2, iar vacile nu se îndepărtau niciodată de sunetul vocii ei. Un tânăr îşi păzea cireada nu departe de acolo. Acest tânăr era şi el chipeş, iubitor de muzică şi cu nimic mai prejos decât frumoasa domniţţă. Încercând cu toată priceperea lui să imite notele şi sunetul vocii ei, cânta pe o tonalitate mai joasă, ca un bărbat, şi totuşi cu o voce dulce, de parcă ar fi fost numai un băieţţel. Astfel, ademeni din cireada tinerei opt dintre cele mai bune vaci ale ei, alipindu-le cirezii lui. Ea se supără că cireada îi fusese astfel micşorată şi dispreţţuia

din tot sufletul faptul că fusese înfrântă de tânăr în arta muzicii. De aceea, se rugă zeilor să o transforme într-o pasăre înainte de întoarcerea ei acasă. Zeii îi ascultară dorinţța şi o schimbară într-o pasăre de munte, căci pe acolo obişnuia să rătăcească tânăra, păstrându-i glasul la fel de melodios ca şi mai înainte. Iar astăzi încă îşi mai cântă povestea cea tristă şi-şi cere vacile înapoi.
Cu astfel de poveşti încântătoare şi plăcute îşi petrecură întreaga vară. Când veni toamna şi strugurii se pârguiră, piraţţii tyrieni se apropiară de aceste ţţărmuri pe o corabie cariană, ca să nu dea de bănuit că sunt barbari. Coborând pe ţţărm, înarmaţţi cu săbii şi platoşe, începură a ameninţţa, a jefui şi a-şi însuşi tot ce era mai bun din ce le pica în mâini: vinurile parfumate, marile provizii de grâne, cei mai buni stupi. Ba chiar luară şi câţţiva boi din cirezile lui Dorco şi pe Daphnis, care rătăcea pe malul mării. Chloe, fiind doar o copilă, se temea de păstorii fioroşi şi obraznici, astfel că nu scoase la păşune turmele lui Dryas decât mai târziu. Când piraţţii văzură că tânărul era arătos şi sănătos şi mai valoros decât orice altă pradă, îşi dădură

2 Pan era, în mitologia greacă, zeul păstorilor, al turmelor, al naturii, al
vânătorii şi al muzicii câmpeneşti. El a îndrăgit-o pe nimfa Pitys, care, pentru a scăpa de urmăririle lui, le-a cerut zeilor să o transforme într-un pin (n.trad.).

seama că nu le mai era de niciun folos să mai întârzie acolo

pentru capre sau alte lucruri câmpeneşti, ci îl îmbarcară în grabă pe corabia lor pe Daphnis, care se jeluia, neştiind ce să facă, şi striga în neştire cât îl ţţinea gura numele lui Chloe. Însă, pe când piraţţii desfăceau funiile corabiei, treceau la vâsle şi se îndrepărtau de ţţărm, Chloe tocmai îşi scotea oile pe câmp, ducând cu ea şi un fluier nou-nouţţ ca dar pentru Daphnis, cel purtat în mare grabă în largul mării. Când Chloe văzu caprele neliniştite şi auzi strigătele tot mai puternice ale lui Daphnis chemând-o pe nume, uită cu totul grija turmelor, aruncă fluierul la pământ şi fugi la Dorco cât o ţţineau picioarele ca să-i ceară ajutorul. Însă văcarul fusese rănit cu sălbăticie de jefuitori şi, abia respirând, cu sângele ţţâşnin-du-i din multele răni răspândite pe trup, zăcea întins la pământ. Totuşi, văzând-o pe Chloe, o mică scânteie a vechii lui iubiri se reaprinse în sufletul lui:

— Chloe – îi zise el – acum eu voi muri, căci – vai! – acei hoţţi blestemaţţi m-au înjunghiat ca pe un taur pe când încercam să-mi apăr cireada. Însă tu scapă-l pe Daphnis al nostru şi, dându-le o lovitură puternică, răzbună-te pe aceşti tâlhari pentru ce mi-au făcut. Mi-am învăţţat vacile să urmeze sunetul acestui fluier şi să se supună farmecului sunetelor lui, oricât de departe vor fi păscând. Apropie-te, ia fluierul şi cântă acea melodie pe care l-am învăţţat pe Daphnis să o cânte, iar el te-a învăţţat pe tine, numind cântecul după numele meu. Lasă grija a

ceea ce va urma şi îngrijeşte-te numai de fluier şi de vaci. ŢȚie, Chloe, îţți dăruiesc acest fluier cu care am biruit mulţți văcari şi mulţți păstori de capre. Pentru asta, vino şi sărută-mă, dulce Chloe, câtă vreme mai sunt încă în viaţță, iar când voi fi mort varsă o lacrimă sau două deasupra mea. Iar dacă vei vedea pe un altul păscând cireada mea pe aceste dealuri, te rog, adu-ţți atunci aminte de bunul Dorco!

Astfel îi vorbi Dorco şi-şi primi ultimul sărut; odată cu sărutul, îşi dădu şi ultima suflare. Dar Chloe, luându-i fluierul şi ducându-l la buze, începu să cânte şi să fluiere cât putea de tare, astfel că boii de pe corabia piraţților auziră cântecul ei şi-l recunoscură. Dintr-un singur salt şi cu un muget asurzitor, se aruncară năvalnic în mare. Drept urmare, din cauza valurilor puternic agitate într-o parte a corabiei, aceasta se răsturnă, iar marea o înghiţți cu totul, trăgând-o la fund cu tot ce era în ea şi lăsându-le celor de la bordul ei şanse inegale de scăpare, căci hoţții purtau săbii la brâu, platoşe pe piept şi cizme care le ajungeau aproape până la coapse. Însă Daphnis era desculţț, căci aşa umbla cu turma pe câmp, poposind încă în acele locuri căldurile cele mari ale verii. Astfel, după ce înotară o bucată de timp, piraţții fură traşi la fund de armele pe care le purtau. Daphnis, pe de altă parte, îşi dete jos haina cu uşurinţță; totuşi, nu ştia prea bine cum să înoate, căci până atunci nu făcuse asta decât în râuri şi pârâiaşe. În cele din urmă, cum nevoia îl învăţță

care era cel mai bun lucru de făcut, se îndreptă cât putu de repede spre grupul de boi şi, apucându-se cu mâna dreaptă de cornul unuia dintre ei, şi cu cea stângă de cornul altuia, reuşi fără nicio problemă sau durere să fie purtat de ei pe ţţărm, de parcă ar fi condus vreun car de luptă. Astfel, bietul Daphnis fu salvat, scăpând, deşi nu părea să aibă vreo speranţţă, de două pericole deodată: de vasul scufundat şi de hoţţi.
Când ajunse pe uscat, o găsi pe Chloe râzând şi plângând. Aruncându-se în braţţele ei, o întrebă ce voise să facă atunci când cântase din fluier atât de puternic. Ea îi povesti tot ce se întâmplase, cum dăduse fuga la Dorco, cum fuseseră boii obişnuiţţi să asculte de fluier, cum fusese ea rugată să cânte la fluier şi cum murise prietenul lor, Dorco. Numai de ruşine îi ascunse faptul că îl sărutase. Atunci, cugetară amândoi că era de datoria lor să-şi cinstească binefăcătorul, care îi îndatorase

printr-un sacrificiu atât de înalt. Astfel, îl plânseră şi-l înmormântară pe nefericitul Dorco, respectând întocmai obiceiurile şi ceremoniile străvechi ale păstorilor. Îi strigară spiritul de trei ori rostind numele „Dorco”, după care îi acoperiră trupul cu mult pământ. Pe mormânt aşezară din abundenţţă cele mai parfumate, mai rezistente şi mai însemnate plante şi flori, jurând că-i vor închina în fiecare an câteva din primele fructe pârguite. Mai apoi, vărsară deasupra mormântului câteva picături de lapte, zdrobiră între palme cei

mai frumoşi ciorchini de struguri, după care, cu privirile aţţintite în pământ, rupseră mai multe fluiere de păstori deasupra lui. Se auziră gemete şi mugete amarnice ale vacilor şi ale boilor şi, pe lângă acestea, răsunau zgomote nedesluşite şi mişcări agitate se arătau sub ochii lor. Văcarii din împrejurimi, laolaltă cu păstorii turmelor de capre şi cei ai turmelor de oi luară vaietele acestea drept plânsete ale vitelor pentru moartea şi dispariţţia îngrijitorului lor.

Când înmormântarea lui Dorco se încheie, Chloe îl duse pe Daphnis la Peştera Nimfelor ca să-l spele cu mâinile ei. Atunci se dezbrăcă şi ea pentru a se îmbăia, iar Daphnis, pentru prima oară, privind-o fermecat, îi spălă fiecare parte a trupului, care, fiind de o perfecţţiune şi o frumuseţţe dincolo de orice închipuire, nu avea nevoie nici de spălare, nici de podoabe. După ce terminară, începură să adune flori pentru a împodobi statuile Nimfelor şi atârnară fluierul fermecat al lui Dorco de un colţţ de stâncă ce ieşea din perete. Plecând de acolo, merseră să cerceteze ce se alesese de oile şi caprele lor, pe care le găsiră nici mâncând, nici adăpându-se, ci întinse pe pământ, aşteptându-i parcă pe Daphnis şi Chloe, pe care nu îi mai văzuseră de atâta timp. Văzând o asemenea privelişte, începură a striga şi a fluiera, după cum le era obiceiul; animalele se ridicară îndată şi se aşezară cu mare grabă la păscut, în vreme ce caprele cele mai zburdalnice săreau de colo-colo, bucurându-

se că turma era din nou în siguranţţă.

Numai Daphnis nu se putea bucura că scăpase cu viaţţă, căci o văzuse pe Chloe goală – acea zeiţţă a frumuseţţii care îi fusese până atunci ascunsă privirii. Inima îi ardea în piept de parcă ar fi primit vreo otravă fără leac, iar sufletul îi era chinuit de suferinţţă şi nelinişte într-o asemenea măsură, încât uneori ofta şi respira repede şi greoi de parcă ar fi fost cineva pe urmele lui, iar alteori abia dacă mai răsufla, ca şi cum ar fi alergat cine ştie cât amar de drum. Acea îmbăiere îi părea mai primejdioasă şi mai grozavă decât marea şi cugeta că viaţţa lui încă se afla în mâinile şi la dispoziţţia piraţţilor tyrieni, el nefiind decât un biet păstor tânăr, lipsit încă de experienţţă în ce priveşte crimele şi vicleşugurile dragostei.

Sfârşitul primei cărţi.

~ A DOUA CARTE ~

Toamna fiind în toi şi apropiindu-se culesul viilor, toţţi se mişcau de colo-colo şi munceau pe câmp: unii pregăteau teascuri, alţţii curăţţau butoaiele şi capacele, alţţii împleteau coşuri de tot felul, iar alţţii ascuţţeau cârligele micuţţe pe care le foloseau la apucatul şi tăierea ciorchinilor de struguri. Ici vedeai

pe vreunul care căuta cu mare băgare de seamă vreun pietroi pe care să-l folosească la strivitul strugurilor, dincolo un altul strângea crenguţţe uscate şi moi ca să meşterească din ele torţţe pe care să le aprindă noaptea, când aveau să care mustul obţţinut pe drumurile astfel luminate.

Având în vedere toate aceste pregătiri, Daphnis şi Chloe lăsară deoparte grija turmelor şi se puseră şi ei pe treabă. Daphnis ducea în coşul lui strugurii, îi arunca la presare şi îi strivea, după care lua vinul şi-l răsturna în butoaie. Chloe le gătea bucate culegătorilor şi le dădea de băut din vinul cel vechi, iar după ce încheia cu toate acestea aduna ciorchinii de pe viţţele cele mai plecate, căci toate viţţele din Lesbos sunt plecate, târându-se pe pământ ca iedera, astfel că până şi un copil abia ieşit din scutece poate ajunge la struguri să-i culeagă.

După cum era obiceiul la această sărbătoare a lui Dionis3, fură chemate femei de prin împrejurimi pentru a ajuta la cules. Cu toate puseră ochii pe Daphnis, învârtin- du-se pe lângă el şi lăudându-i frumuseţţea, zicând că semăna cu Dionis însuşi. Când şi când, câte una din fetele mai îndrăzneţţe şi mai

3 Dionis (sau Dionysos) era, în mitologia greacă, zeul vegetaţţiei, al pomiculturii, al vinului, al extazului şi al fertilităţţii, denumit la romani şi Bacchus (n. trad.).

voinice îl prindea în braţţe şi îl săruta. Toate atenţţiile şi laudele

acestea ale femeilor de moravuri uşoare îl înveseleau şi-l aprindeau pe tânărul modest, însă pe biata Chloe o necăjeau şi o îndurerau. Dar şi bărbaţţii care se ocupau de strivitul strugurilor îi strigau tot felul de cuvinte şi glume fetei, cântându-i şi lăudând-o, înnebunitţi ca nişte satyri îmbătaţţi de dragoste şi vin la vederea unei tinere bachante; ba chiar îi spuneau că şi-ar dori să fie oi pentru ca o asemenea păstoriţţă frumoasă să-i îngrijească. Astfel, şi fata era încântată, iar Daphnis fierbea de gelozie. Totuşi, amândoi îşi doreau să se încheie culesul pentru a se putea întoarce la hoinăritul lor pe pajişti şi pentru a asculta iarăşi dulcele sunet al fluierului sau al behăitului turmelor în locul zgomotului sălbatic şi neuniform al tuturor acestor măscărici. Şi, pentru că după câteva zile strugurii fură strânşi, iar vinul fu strâns în vase, astfel că nu mai era nevoie de atât de multe mâini de ajutor, tinerii îşi conduseră din nou turmele pe pajişti unde, cu mare bucurie şi cu o adoraţţie plină de entuziasm, le oferiră Nimfelor primele fructe: ciorchini atârnând încă pe corzi de viţţe.

Nici mai înainte de asta nu treceau nepăsători pe lângă Nimfe, ci întotdeauna când veneau cu vitele la păscut treceau mai întâi pe acolo şi se aşezau smeriţţi la picioarele Nimfelor din peşteră, iar când plecau spre casă treceau iarăşi pe acolo să se roage lor şi să le preaslăvească, aducându-le de fiecare dată câte ceva – fie o floare, fie un măr, fie un mănunchi de rămurele verzi

sau lapte. Pentru această dovadă de supunere şi devotament aveau să primească mai târziu răsplată şi daruri pe măsură de la zeiţţe. Acum însă, văzându-se în sfârşit liberi, săreau, dansau şi le cântau din fluier turmelor lor.

Pe când se veseleau ei astfel, veni spre ei un bătrân înfăşurat într-o piele păroasă, încălţţat cu opinci şi cu o traistă foarte veche atârnându-i pe spinare. Când ajunse lângă ei, le vorbi astfel şi le spuse următoarea poveste:

— Copii, eu sunt bătrânul Philetas, cel care le-a cântat adesea acestor Nimfe şi am suflat din fluier pentru Pan, mânând multe turme mari numai şi numai prin arta muzicii. Am venit să vă arăt ce am văzut şi să vă spun ce am auzit. Am o grădină pe care am ridicat-o cu mâinile mele şi prin munca mea şi, de când am ajuns la vârsta asta înaintată, am renunţţat la turme şi păşuni ca să mă ocup cu totul de grădină şi să o orânduiesc, ceea ce mi-a devenit singura grijă şi plăcere. Orice fruct sau floare găseşti într-însa, după timp: primăvara sunt trandafiri, crini, zambile şi amândouă felurile de toporaşi; vara găseşti maci, pere şi tot felul de mere; iar acum, toamna, sunt struguri, smochine, rodii, portocale, lămâi şi mirt verde. În grădina aceasta, vin stoluri de păsările în fiecare dimineaţţă – unele ca să se hrănească, altele ca să cânte, căci aici găsesc desişuri şi locuri umbroase şi răcoroase, toate udate de apele a trei izvoare, iar de ai dărâma zidul, ai zice că te afli în vreo pădure. Pe când am intrat ieri

acolo, pe la ora prânzului, un băiat mi-a apărut în dumbrava de rodii şi mirt, având în mână rodii şi bobiţţe de mirt; avea pielea albă ca laptele, iar privirea îi era luminoasă şi arzătoare; era curat şi luminos, de parcă de-abia s-ar fi spălat în apa tuturor celor trei izvoare limpezi. Aşa gol şi singur precum era, se juca şi zburda de colo-colo, culegând fructe de parcă ar fi fost în grădina lui. Aşadar, am alergat spre el cât am putut de repede, vrând să pun mâna pe el, căci mă temeam cu adevărat că, dacă nu-l prind, avea să-mi rupă mirtul şi rodiile cu joaca şi cu salturile lui ştrengăreşti. Însă el, lunecând uşor şi moale, îmi scăpa printre degete când ascunzându-se după trandafiri, când în mijlocul macilor, de parcă ar fi fost vreun pui viclean de potârniche. Mi se întâmplase de multe ori până atunci să alerg după vreun ied încă neînţţărcat sau să cad din picioare de oboseală încercând să prind vreun viţţel zburdalnic, dar asta era o situaţţie cu totul diferită, căci nu era chip să prind băiatul. Fiind, deci, obosit, bătrân cum sunt, mă sprijinii pe toiagul meu şi, trăgând mereu cu ochiul spre el ca să nu-mi scape, îl întrebai copilul cărui vecin este şi de ce fura aşa din livezile altuia. Însă nu-mi spuse niciun cuvinţţel, ci, apropiindu-se de mine cu un râs dulce, îmi întinse boabele de mirt, ceea ce îmi plăcu aşa mult încât, nici eu nu ştiu cum, toată supărarea îmi trecu pe dată. Îl întrebai, deci, dacă vrea să se lase în mâinile mele fără nicio teamă şi-i jurai pe frunzele de mirt că, dacă avea să facă asta, nu

numai că-l voi lăsa să plece încărcat cu mere şi rodii, ci îi voi permite să vină ori de câte ori va pofti să culeagă cele mai frumoase fructe şi flori, numai de-mi va da o sărutare. După ce îi spusei toate astea, începând să râdă în hohote, îmi zise cu un glas pe care nu-l poate avea nici lebăda, nici rândunica, nici privighetoarea, chiar de-ar fi la fel de bătrâne cum sunt eu: „Philetas (îmi zise el), nu m-ar deranja cu nimic să-ţţi dau o sărutare, căci mai mult îmi doresc eu să fiu sărutat decât vrei tu să întinereşti; însă socoteşte bine dacă un astfel de dar ţţi-ar putea fi de folos la vârsta ta. Căci vârsta ta înaintată nu te va putea împiedica să mă urmăreşti după ce te voi fi sărutat, şi ţţine minte că pe mine nici şoimul, nici vulturul, şi nici vreo altă pasăre mai rapidă în zbor nu mă poate prinde. Eu nu sunt un băieţţaş, deşi aşa îţţi par, ci sunt mai bătrân decât Cronos4 şi decât tot timpul care s-a scurs în acest univers. Te ştiu de când erai încă un băieţţel şi aveai o turmă mare acolo, în ţţinuturile mlăştinoase; eram acolo când cântai din fluier sub fagi cu gândul la dulcea dragoste a Amarylliei. Însă tu nu mă vedeai, deşi stăteam foarte aproape de fată. Eu ţţi-am dat-o de soţţie şi

4 Cronos, zeul cerului şi conducătorul Titanilor în mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe Saturn (sau Saturnus) – zeul agriculturii, al justiţţiei şi al dreptăţţii (n. trad.).

aţţi avut fii, păstori buni şi plugari pricepuţţi. Iar acum mă

îngrijesc de Daphnis şi Chloe, şi dimineaţţa, după ce îi aduc laolaltă, vin aici, în grădina ta, mă bucur de livezile şi de florile tale şi mă scald în aceste izvoare. De aceea trandafirii, toporaşii, crinii, zambilele, macii şi toate florile şi plantele tale sunt mereu frumoase şi strălucitoare – căci sunt udate cu apa în care mă scald eu. Priveşte cu atenţţie în jur şi vezi dacă nu cumva vei găsi vreo floare ofilită sau vreo crenguţţă de copac ruptă, vreun fruct căzut sau vreo floare călcată în picioare, ori vreun izvor tulbure sau mocirlos! Iar tu, Philetas, bucură-te, căci tu singur dintre muritori m-ai văzut în ceasul bătrâneţţilor tale!" Spunând acestea, băieţţelul cel dulce a zbughit-o în dumbrava de mirt şi, la fel ca o privighetoare, a sărit pe cele mai înalte crengi de mirt, de pe o rămurea pe alta, pe sub frunzele verzi. Apoi i-am văzut aripile pe umerii lui, iar la spate, între aripi, un arc micuţţ şi două săgeţţi. De atunci nu l-am mai văzut niciodată. Aşadar, dacă nu mi-au ieşit prea în grabă perii aceştia albi şi dacă bătrâneţţea nu mi-a stricat încă minţţile, voi doi – o, Daphnis şi Chloe – sunteţţi sortiţţi lui Eros, şi Eros însuşi se îngrijeşte de voi!
Amândoi se arătară cu totul încântaţţi de asta, crezând că au ascultat vreo poveste, şi nu o întâmplare adevărată, drept pentru care începură să pună tot felul de întrebări:
— Cine este Eros? întrebă Chloe. E vreun băieţţel sau o pasăre? Şi cu ce se ocupă? Rogu-te, spune-ne, bătrâne!
Philetas le vorbi din nou:

— Dulce Chloe, Eros este un zeu tânăr, frumos şi înaripat. Drept aceea, îi place tinereţţea, umblă numai după frumuseţţe şi dăruieşte aripi sufletelor noastre. Puterea lui este aşa de mare, încât cea a lui Zeus păleşte pe lângă a lui. El stăpâneşte peste toată firea şi peste stele şi-i domină până şi pe ceilalţţi zei, care sunt de-o seamă cu el. Nici voi nu aţţi avea atâta putere asupra oilor şi caprelor voastre dacă nu ar fi Eros la mijloc. Toate florile sunt create de el; la fel şi plantele şi poeziile. Datorită lui curg izvoarele şi suflă vântul. Am văzut un taur îndrăgostit care fugea mugind pe pajişti de parcă l-ar fi înţţepat ceva, şi un ţţap atât de îndrăgostit de o capră încât o urmărea pretutindeni, prin păduri sau păşuni. Şi chiar şi eu, pe când eram tânăr, eram aşa de îndrăgostit de Amaryllia, încât uitam să mai mănânc sau să mai beau. Vreme de multe nopţţi care mi se păreau neobişnuit de lungi nu reuşeam să închid un ochi, căci inima mi se zbătea în piept cuprinsă de tristeţţe şi nelinişte, iar trupul mi-era străbătut de fiori reci. Răcneam deseori de parcă aş fi fost lovit din toate părţţile, după care tăceam ca un mut şi rămâneam nemişcat de parcă aş fi fost mort. Mă aruncam în râuri de parcă eram cuprins de flăcări. Îl strigam pe Pan să-mi sară în ajutor, căci şi el fusese cândva cuprins de dragostea pe care o simţţea pentru Pitys cea arţţăgoasă. O lăudam pe Echo5, căci prin bunătatea ei făcea să răsune întreit numele cel drag al Amarylliei. Mi-aş sfărâmat

fluierele, căci ele încântau şi mânau turmele voinice pe orice cale aş fi dorit, însă nu o puteau atrage pe fata aceea capricioasă. Şi nu există niciun alt leac pentru dragoste – nici hrană, nici băutură, nici vreun alt fel de poţţiune –, nimic în afară de sărutări, îmbrăţţişări şi culcatul goi împreună.
După ce îi instrui astfel pe tinerii îndrăgostiţţi neexperimentaţţi şi primi de la ei ceva brânzeturi şi un ied căruia abia îi dădeau coarnele, Philetas le binecuvântă

5 În mitologia greacă, Echo era o nimfă care cunoştea legăturile de dragoste ale lui Zeus şi o ţţinea de vorbă pe Hera (soţţia acestuia) în timp ce el alerga după Nimfe. Dându-şi seama de înşelătorie, zeiţţa Hera, mânioasă, a transformat-o pe Echo în ecou. Conform unei alte versiuni, Echo s-a îndrăgostit de Narcis, dragostea ei fiind una neîmpărtăşită. De aceea, s-a retras în singurătate, topindu-se de durere şi nemairămânându-i decât vocea (ecoul).

dragostea şi îşi văzu de drum. Rămaşi singuri după ce auziseră pentru prima oară numele lui Eros, îşi simţţiră minţţile cuprinse cu totul de mâhnire şi începură să compare ceea ce simţţiseră ei cu ceea ce le spusese Philetas despre Eros şi îndrăgostiţţi.
„Îndrăgostiţţii suferă şi sunt mâhniţţi, şi la fel am fost şi noi. Sunt lipsiţţi de poftă de viaţţă şi indiferenţţi faţţă de tot ce-i înconjoară, întocmai cum eram noi. Nu pot dormi, şi noi veghem până ce apar zorii. Li se pare că sunt cuprinşi de flăcări, şi nouă la fel,

chiar şi atunci când ne scăldăm în izvoare şi pârâiaşe. Nu-şi doresc nimic altceva decât să se vadă, să fie unul lângă altul, şi de-asta ne rugăm şi noi să vină zorii cât mai repede. Fără urmă de îndoială că aceasta este dragoste, iar noi ne iubim fără să o ştim. Philetas nu ne-a mințțit cu nimic. Pe acel băieţțel din grădină l-au văzut şi părinţții noştri, Lamo şi Dryas, şi el ne-a menit păstorirea acestor turme. Cum e posibil să-l prindă careva? E mititel şi subţțirel, aşa că scapă cu uşurinţță şi alunecă printre degete. Şi cum ar putea cineva să-i scape şi să fugă de el în zbor? Are aripi care îl ajută să ne ajungă îndată. Să mergem iute la Nimfe, protectoarele noastre? Dar Pan, vai!, nu l-a ajutat pe devotatul lui Philetas când era înnebunit de dragostea pentru Amaryllia. Aşadar, înainte de toate trebuie să încercăm acele leacuri despre care ne-a vorbit: sărutările, îmbrăţțişările şi culcatul goi pe pământ. Este, într-adevăr, rece, dar, după spusele lui Philetas, vom îndura totul."

Pentru ei, toate astea erau un fel de teatru nocturn care-i atrăgea. Când se lumină de ziuă şi-şi duseră turmele la păşune, alergară să se sărute şi să se îmbrăţțişeze cu o furie îndrăzneaţță şi nerăbdătoare cum nu mai făcuseră până atunci. Cât despre acel al treilea remediu despre care le vorbise Philetas, nu îndrăzniră, totuşi, să-l experimenteze, căci aceea nu era numai o faptă prea îndrăzneaţță pentru o fecioară, ci şi pentru un tânăr păstor. Astfel, nopţțile lor se scurseră la fel ca până atunci, lipsite

de somn şi cu amintirea a tot ceea ce se petrecuse, precum şi cu părerea de rău după cele neîmplinite. „Ne-am sărutat şi nimic nu s-a schimbat; ne-am strâns în braţţe, dar nici asta nu ne-a fost de niciun folos. Astfel, să ne culcăm goi împreună este singurul leac care ne-a mai rămas. Trebuie să-l încercăm, fie ce-o fi! Trebuie să fie în asta ceva mai bun decât un sărut.” Consolându-se cu astfel de gânduri, visară noaptea, aşa cum era şi firesc, numai îmbrăţţişări, săruturi dulci şi mângâieri de dragoste, iar ceea ce nu îndrăzniseră să facă în timpul zilei înfăptuiau acum în vis, stând alături unul de altul dezbrăcaţţi, sărutându-se, strângându-se în braţţe şi punându-şi mâinile unul în jurul celuilalt.

Însă în ziua următoare, aprinşi parcă de o dragoste şi mai mare, se treziră şi-şi mânară turmele pe pajişte cu un fel de violenţţă, grăbindu-se să se sărute iarăşi. Când se văzură, fugiră unul spre altul zâmbindu-şi dulce. Săruturile trecură, la fel şi îmbrăţţişările, însă acel al treilea remediu rămase neîncercat, căci Daphnis nu îndrăznea să aducă vorba despre asta, şi nici Chloe nu voia să înceapă ea. În cele din urmă, printr-o întâmplare, încercară şi calea aceasta: se aşezară aproape unul de altul sub un stejar bătrân şi, gustând dulceaţţa sărutărilor, se lăsară îmbătaţţi de o plăcere de care nu se mai săturau; se strânseră puternic în braţţe şi-şi lipiră buzele unele de altele din ce în ce mai tare. Când Daphnis o trase mai tare spre el cu o

dorinţţă violentă, Chloe se înclină într-o parte, iar el, urmând să o sărute, se întoarse deasupra ei. Amintindu-şi că avuseseră o astfel de viziune în visele lor de noaptea trecută, rămaseră aşa multă vreme, îmbrăţţişaţţi. Însă, neştiind ce era de făcut şi socotind că acestea erau culmile plăcerilor dragostei, îşi pierdură zadarnic cea mai mare parte din zi, după care se despărţţiră şi-şi mânară turmele spre casă, blestemând noaptea care-i despărţţea.

Şi poate că s-ar fi deprins ei ce era de făcut, dacă o mare zarvă n-ar fi cuprins întregul câmp. Câţţiva tineri înstăriţţi din Methymne, vrând să-şi petreacă într-un chip mai vesel zilele cele sacre ale culesului şi să petreacă pe alte meleaguri, coborâră pe apă o corabie mică şi, punându-şi servitorii să vâslească, se învârtiră astfel în jurul frumoaselor ogoare din Mytelene. ŢŢărmurile erau toate cum nu se poate mai frumoase şi cu numeroase locuri de debarcat primitoare, fiind împodobite cu multe locuinţţe mândre. În plus, erau multe locuri bune de scăldat, grădini şi dumbrăvi, unele modelate prin artă, altele făcute de natură, însă toate numai bune de locuit.
Corabia fiind purtată de-a lungul ţţărmului, cei de la bord nu făceau niciun rău nimănui, ci se dedau diverselor jocuri: ba prindeau peşti de pe vreo stâncă sau alta ieşită din mare, ba vânau cu câini şi cu laţţuri iepurii care fugeau de zgomotul culegătorilor din vii, după care umblau după păsări şi vânau cu

laţţul gâşte sălbatice, raţţe şi dropii, precum şi cele mai frumoase păsări din ţţinuturile mlăştinoase. Astfel, urmându-şi jocurile, îşi pregăteau totodată şi mese bogate, iar de mai aveau nevoie de ceva luau de la săteni, plătindu-le cât nu făcea. De regulă însă nu le mai făcea nimic de trebuinţţă, în afară de pâine, vin şi un acoperiş deasupra capului. Căci era periculos să renunţţe cu totul la ţţărm şi să petreacă pe mare, acum când toamna era pe sfârşite. Aşadar, trăgeau corabia la ţţărm, temându-se să nu fie surprinşi de vreo furtună pe timp de noapte.

Se întâmplă însă ca un sătean să aibă nevoie de o bucată de frânghie, a lui fiind ruptă şi neavând cu ce să ridice piatra cu care strivea strugurii. De aceea, se furişă spre mare şi, găsind acolo corabia şi pe nimeni la bord, desfăcu frânghia cu care fusese legată şi plecă cu ea ca să-şi facă treaba. Dimineaţţa, tinerii din Methymne începură să întrebe de frânghie şi, cum nimeni nu mărturisea furtul, după ce se certară puţţin cu gazdele lor, pe care le acuzară că sunt nemiloase şi că le-au adus pagube, plecară de acolo în larg, ajungând în cele din urmă la pajiştile unde se aflau Daphnis şi Chloe, căci li se părea că era locul perfect pentru o vânătoare de iepuri. Astfel, neavând o frânghie cu care să-şi lege corabia, improvizară una din rămurele verzi de salcie şi traseră corabia pe ţţărm, legând-o cu pupa spre uscat. Apoi, dădură drumul câinilor ca să adulmece vânatul, în vreme ce ei întinseră laţţuri în locurile care li se

păreau cele mai potrivite. Alergând în toate părţţile, câinii speriară cu lătratul lor caprele, care o apucară toate în goană dinspre munte spre mare şi, negăsind nimic de mâncare acolo, unele dintre cele mai îndrăzneţţe şi mai neastâmpărate capre începură să roadă rămurelele cele verzi de salcie care le serveau de frânghie tinerilor la legatul corabiei. Chiar în clipele acelea, pe mare se porni un vânt puternic care venea dinspre munţţi, iar corabia fu luată de valuri şi purtată în larg. De îndată ce methymnienii prinseră de veste, unii alergară spre mare, iar alţţii se opriră să adune câinii, stârnind un asemenea tărăboi încât veniră şi sătenii să vadă ce se întâmplase.
Toată agitaţţia era însă în zadar, căci totul era pierdut.
Vântul se înteţţea, iar valurile duceau corabia în larg cu o iuţţeală de nestăpânit. Aşadar, văzându-se astfel păgubiţţi, methymnienii se porniră să-l caute pe cel care avea grija caprelor. Dând de Daphnis, se porniră asupra lui să-l bată, îi sfâşiară hainele şi apucară un laţţ cu care să-i lege mâinile. Însă Daphnis, fiind atât de aspru lovit, îi rugă pe ceilalţţi ţţărani să-i vină în ajutor, dar mai cu seamă cerea ajutorul lui Lamo şi al lui Dryas. Aceştia, bătrâni încă în putere şi cu mâinile oţţelite de munca câmpului, ieşiră înainte şi se împotriviră, cerându-le tinerilor celor furioşi să cerceteze mai înainte cum se petrecuse totul, şi apoi să ia decizia cea bună. Ceilalţţi fiind de acord, îl numiră drept judecător pe păstorul Philetas, căci era cel mai bătrân dintre cei

de faţţă şi era cunoscut în rândul ţţăranilor ca un om drept. Astfel, methymnienii luară cei dintâi cuvântul şi îl acuzară pe Daphnis, scurt şi cuprinzător, în faţţa păstorului judecător.

— Am venit pe aceste pajişti ca să vânăm, lăsându-ne la mal corabia legată cu o frânghie din rămurele verzi de salcie. Pe când câinii noştri adulmecau vânatul, caprele s-au abătut de la munte înspre mare, au ros frânghia şi au pus corabia în mişcare, lăsând-o să plutească în larg. O vedeţţi şi voi zbătându-se pe mare, şi cu ce bogăţţii nu era plină! Toate sunt acum pierdute! Câte veşminte rare şi zgărzi pentru câini nu erau acolo! Câţţi arginţţi nu s-au prăpădit! Cu atâtea bogăţţii s-ar fi putut cumpăra cu uşurinţţă toate aceste câmpuri. Pentru o astfel de păgubire, credem că este drept să-l luăm captiv pe acest păstoraş care şi-a dus turma să pască pe ţţărm, de parcă ar fi fost vreun marinar. Aceasta fu acuzaţţia methymnienilor. Pe de altă parte, Daphnis, deşi fusese crunt lovit, văzând-o pe draga lui Chloe acolo, uită de toate şi vorbi în apărarea lui:

— Eu mi-am păzit bine caprele şi mi-am făcut datoria, şi nicicând până acum vreun vecin din vale nu s-a plâns că vreun ied sau vreo capră din turma mea i-a păscut în grădină ori că i-a rupt vreun lăstar sau mugure din vie. Însă aceştia sunt vânători răi şi smintiţţi, iar câinii lor sunt nărăviţţi, alergând ca nebunii, lătrând şi făcând atâta zarvă încât, ca nişte lupi, mi-au speriat caprele şi le-au alungat din munţţi, abătându-le prin văi până la

mare. Au mâncat rămurelele verzi pentru că nu au găsit nimic altceva de mâncat prin nisip, nici iarbă, nici trifoi, nici arbuşti, nici cimbru. Însă corabia s-a pierdut din cauza vântului şi a valurilor. Aici vina nu e a caprelor mele, ci a mării şi a furtunilor ei. Erau la bordul corabiei veşminte scumpe, zgărzi şi arginţţi. Însă cine întreg la minte s-ar gândi să lege o corabie încărcată cu atâtea bogăţţii numai cu nişte rămurele de salcie?

După ce vorbi astfel, Daphnis începu a plânge, înduioşându-i pe ţţărani, astfel că şi Philetas judecătorul, chemându-i drept martori pe Pan şi pe Nimfe, jură că nici Daphnis, nici caprele lui nu greşiseră cu nimic, ci vinovaţţi erau vântul şi marea, iar pentru aceştia aveau să se găsească alţţi judecători. Totuşi, prin această sentinţţă a lui, Philetas nu reuşi să-i convingă şi să-i liniştească pe methymnieni, care, furioşi, se aruncară asupra lui Daphnis, vrând să-l lege. Dar şi ţţăranii, scoşi din sărite, se năpustiră asupra tinerilor ca un stol de grauri sau stăncuţţe şi reuşiră să-l smulgă din mâinile lor pe Daphnis, care se lupta şi el cum putea, şi nu se lăsară până ce nu-i alungară în lovituri de ciomege până dincolo de ogoarele lor.

În timp ce ei îi urmăreau astfel pe methymnieni, Chloe avu destul timp să-l ducă pe Daphnis la izvorul Nimfelor, unde îi spălă chipul însângerat şi-i dădu pâine şi brânză din trăistuţţa ei, mai ales că scăpase după un asemenea pericol. Îl sărută chiar mai dulce decât o făcuse până atunci, căci puţţin mai lipsise ca

dragul ei Daphnis să fie ucis cu sălbăticie.
Însă toate acestea nu aveau să se încheie aici, căci acei tineri methymnieni înstăriţţi şi crescuţţi cu delicateţţe se întoarseră acasă plini de răni şi pe jos, iar nu cu corabia, precum plecaseră. Chemând adunarea cetăţţenilor, cerură cu umilinţţă ca păţţania lor să fie răzbunată, fără a mărturisi însă vreun cuvânt adevărat despre cele ce se petrecuseră, ca să nu fie luaţţi în râs că toate acestea le pătimiseră de la nişte ţţărani. În schimb, îi acuzară pe mitylenieni că le-au luat corabia şi le-au prădat-o, însuşindu-şi toate comorile de la bord cu atâta violenţţă de-ai fi zis că se credeau în război. Concetăţţenii lor crezură cu uşurinţţă în vorbele lor, căci îi văzură plini de răni pe trup şi, cunoscând că proveneau din cele mai bune familii din Methymne, li se păru drept ca această ofensă să fie răzbunată. Astfel, hotărâră să pornească război împotriva mitylenienilor fără a-i mai vesti,

cerându-i lui Bryaxes, generalul oştilor lor, să pornească cu zece corăbii şi să jefuiască coasta din Mitylene. Cum iarna se apropia de-acum, cugetară că era periculos să pornească pe mare cu un număr prea mare de corăbii.
În zorii zilei următoare, generalul ordonă oamenilor săi ridicarea pânzelor şi, ajungând pe ţţărmurile din Mitylene, porniră atacul, jefuind şi furând după pofta inimii mulţţime de oi, de grâu şi de vin (căci culesul abia se încheiase), prădând totodată şi pe mulţţi din cei care lucrau prin vii. Vâsliră apoi

către câmpiile unde se aflau Daphnis şi Chloe şi, luându-i prin surprindere, le răpiră tot ce puteau duce. Se întâmplă însă ca Daphnis să nu fie atunci cu caprele lui, ci era plecat prin pădure, strângând frunze verzi ca să aibă hrană pentru iezi în iarna care urma. Astfel, cum aceste atacuri puteau fi zărite de pe culmile mai înalte, se ascunse în scorbura unui bătrân copac. Însă Chloe a lui rămăsese să se îngrijească de turma ei, iar când atacară duşmanii, ea fugi în Peştera Nimfelor şi se rugă de ei, în numele zeiţţelor, să o cruţţe atât pe ea, cât şi pe turmele ei. Asta n-o ajută însă deloc, căci methymnienii nu numai că începură a râde de ea şi batjocoriră statuile Nimfelor, ci o luară de acolo cu turmă cu tot, lovind-o cu nuielele de parcă ar fi fost şi ea vreo capră. Având corăbiile pline cu tot felul de prăzi, cugetară că nu era înţţelept să vâslească mai departe, ci se hotărâră să se întoarcă acasă, temându-se nu numai de iarnă, ci şi de duşmanii lor.
Se îndreptară, deci, spre casele lor, vâslind din greu, căci vântul nu-i ajuta defel. După ce încetară aceste atacuri şi jefuiri, Daphnis ieşi din pădure pe păşunea unde obişnuiau să-şi pască turmele; când îşi dădu seama că nu era nici urmă de capre sau de oi, şi nici de Chloe, ci rămăsese numai singurătate, o tăcere adâncă şi fluierul la care obişnuia să cânte Chloe aruncat deoparte, începu să plângă cu amar, jeluindu-se şi cercetând când ţţărmul unde stătuse Chloe, când marea, încercând să o găsească cu privirea; apoi alergă la Nimfe, unde fusese Chloe

înainte a fi răpită, şi acolo, aruncându-se la pământ, începu să le învinuiască până şi pe Nimfe că o trădaseră:

— Din faţţa statuilor voastre a fost Chloe târâtă afară şi dusă departe! Cum v-aţţi putut îndura să vedeţţi asta? Ea, care vă făcea cununi de flori; ea, care vă dădea vouă în fiecare dimineaţţă primul vas de lapte muls; ea, al cărei fluier stă atârnat acolo în chip de jertfă şi dar! Cu adevărat, lupul nu mi-a luat niciodată nici măcar o capră, dar duşmanul are întreaga mea turmă şi pe dulcea mea păstoriţţă. Au să-mi jupoaie oile şi caprele, iar Chloe va trebui acum să trăiască la oraş. Cum am să mă înfăţţişez eu la mama şi la tata acum că mi-am pierdut caprele şi pe Chloe, când nu mai am nimic pe lume şi trebuie să-mi găsesc altă menire? Căci acum nu mai am ce paşte, iar Daphnis nu mai este păstor. Aici mă voi arunca la pământ şi-mi voi aştepta clipa morţţii sau un alt război care să mă răpună. Oare tu, dulcea mea Chloe, suferi în sufletul tău chinuri la fel de amare ca acestea? Îţţi aminteşti oare şi te gândeşti tu la aceste pajişti, la ţţărmul tău, la Nimfe, la mine? Sau poate te mângâi cu oile tale şi cu caprele mele, cu care eşti purtată în captivitate?

În vreme ce se jeluia el astfel, din cauza plânsului său amarnic şi al suferinţţei lui fără margini, căzu într-un somn adânc în care îi apărură cele trei Nimfe – trei domniţţe înalte, foarte frumoase, pe jumătate dezbrăcate şi cu picioarele goale; părul le era despletit, semănând întru totul cu statuile acelea

din peşteră care le închipuia. La început, părură să-l compătimească profund, după care cea mai mare dintre ele, ca să-l îmbărbăteze, îi vorbi astfel:

— Nu ne învinui pe noi, Daphnis, căci noi am avut mai multă grijă de ea decât ai avut tu, iubitul ei. Noi ne-am îndurat de ea de când era numai un copil şi, stând în peştera aceasta, am luat-o în braţţe asigurându-ne că e bine hrănită. Ea nu aparţţine nici câmpurilor, nici lui Lamo, nici turmelor. Şi chiar şi acum am avut grijă să nu fie dusă ca sclavă în Methymna, şi nici să nu fie numărată prinde prăzile de război ale duşmanilor. L-am rugat pe Pan, cel a cărui statuie stă sub pinul acesta şi pe care voi nu l-aţţi cinstit niciodată cu flori, să o aducă înapoi pe Chloe a ta, adoratoarea noastră. Pan este obişnuit cu taberele de război, căci el a dus multe bătălii, iar methymnienii vor găsi în el un duşman de temut. Nu te mai chinui, ci ridică-te şi înfăţţişează-te Myrtalei şi lui Lamo, care ei înşişi zac acum la pământ, gândind că şi tu ai căzut pradă duşmanilor. Chloe va veni cu siguranţţă la tine mâine, cu toate oile şi caprele, şi le veţţi paşte împreună ca şi mai înainte, cântând din fluier. Cât despre toate celelalte lucruri care vă privesc, Eros însuşi se va îngriji de ele.

După ce Daphnis văzu şi auzi toate acestea, se trezi din visul lui şi, plin de încântare şi de durere totodată, cu lacrimi în ochi, se închină statuilor Nimfelor şi jură să sacrifice pentru ele pe cea mai frumoasă capră a lui de se va întoarce Chloe teafără

şi nevătămată. Alergă apoi la pinul sub care era statuia lui Pan, cel cu picioarele ca de ţţap, cu coarne pe cap, cu un fluier într-o mână şi în cealaltă cu un ied ce sărea. Daphnis i se închină şi îi promise şi lui că-i va sacrifica cel mai bun ţţap dacă se va întoarce Chloe cu bine. Abia la asfinţţit se opri din plâns, din vaiete şi din rugi şi, luând frunzele pe care le tăiase în pădure, se întoarse acasă, îl linişti pe mult-întristatul Lamo şi-l înveseli, se ospătă cu friptură şi vin şi căzu într-un somn adânc, deşi nici acela nu era lipsit de lacrimi, rugându-se să le vadă iarăşi pe Nimfe şi chemând cu disperare zorii zilei următoare în care i se promisese că o va revedea pe Chloe.

Noaptea aceea îi păru cea mai lungă dintre toate, însă pe parcursul ei se petrecură multe minuni. Şi iată care anume: după ce se îndepărtă cale de doi kilometri de ţţărm, generalul methymnienilor vru să-şi învioreze soldaţţii obosiţţi după atâtea atacuri şi prădăciuni. Ajungând la o bucată de pământ pe jumătate scufundată în mare care avea forma secerei de lună nouă şi unde apa se oprea mai liniştită decât într-un port, aruncară ancora şi legară bine corăbiile, temându-se ca nu cumva să fie luaţţi prin surprindere de vreun atac al ţţăranilor; astfel, se porniră pe povestit plini de veselie, de parcă ar fi fost în vremuri de pace. Methymnienii, îndestulaţţi cu de toate în urma prăzilor făcute, cântau, petreceau, dansau şi-şi sărbătoreau victoria. Însă, când ziua se sfârşi, iar noaptea puse

capăt veseliei lor, li se păru deodată că tot pământul era în flăcări şi auziră apoi un zgomot năvalnic de vâsle de parcă se apropia mulţţime mare de corăbii. Unii începură să-şi strige generalul să pună mâna pe arme, alţţii erau convinşi că acesta le era sfârşitul, alţţii se credeau cu adevărat răniţţi, ba alţţii chiar vedeau pretutindeni sânge vărsat şi oameni căzând ca seceraţţi şi murind. Ai fi zis că se dădea vreo luptă în toiul nopţţii, când, de fapt, nu era acolo niciun duşman. Astfel, după o noapte petrecută printre închipuiri, ziua li se arătă încă mai îngrozitoare, căci coarnele tuturor caprelor şi ţţapilor lui Daphnis erau împodobite cu iederă, iar oile şi berbecii lui Chloe urlau ca lupii. Chloe însăşi, în mijlocul turmelor ei, apăru încununată cu rămurele verzi şi proaspete de pin. Până şi pe mare se petrecură multe minuni, fapte neobişnuite şi fenomene neaşteptate, căci, imediat ce încercară să ridice ancorele şi să scape de acolo, văzură că acestea rămăseseră înţţepenite în pământ, iar când se puseră pe vâslit, toate lopeţţile lor plesniră şi se rupseră, iar delfinii, în salturile lor, loveau corăbiile şi le slăbeau legăturile. De pe o stâncă înaltă ce se ridica din mare se auzea un glas ciudat de fluier, care nu era unul plăcut, ci părea un sunet de trompetă, ca o goarnă, care-i făcea să se repeadă la arme, strigându-şi acei duşmani pe care nu reuşeau să-i vadă. Atât erau de îngroziţţi, încât şi-ar fi dorit să fie iarăşi noapte, ca

să înalţţe rugăciuni zeilor. Şi cel mai puţţin înţţelept dintre ei îşi

dădea seama că acele închipuiri, acele fantasme şi acele sunete care-i înspăimântau veneau de la Pan, care se arăta astfel furios pe aceşti călători. Totuşi, nu-şi puteau închipui care era motivul (căci nu jefuiseră niciun templu al lui Pan), până când, pe la prânz, căpitanul lor căzu într-un somn adânc prin voia zeilor, astfel că Pan însuşi îi apăru în vis şi îl certă astfel:

— O, voi, cei mai răi şi nelegiuiţți dintre muritori! Ce v-a făcut aşa îndrăzneţți şi nebuni încât să comiteţți aseme-nea nedreptăţți? Nu numai că aţți adus războiul pe aceste câmpuri care-mi sunt atât de dragi, dar aţți împrăştiat şi cirezi de vite şi turme de oi şi capre care se aflau în grija mea. În plus, aţți luat cu sălbăticie de la altarele Nimfelor o fecioară pe care Eros a ales-o să facă o poveste de dragoste. Nu v-aţți temut nici de Nimfele care vă priveau în vreme ce înfăptuiaţți toate acestea, nici de mine, ştiind foarte bine că eu sunt zeul Pan. De aceea, nu veţți mai revedea niciodată Methymna câtă vreme veţți purta asupra voastră aceste prăzi nelegiuite, şi nici nu vă va părăsi nicio clipă sunetul îngrozitor al fluie-rului de pe stâncă, ci vă veţți îneca cu toţții până la ultimul om de nu o veţți înapoia pe Chloe Nimfelor şi cirezile şi turmele lui Chloe. Ridicaţți-vă deci şi trimiteţți fecioara la ţțărm, împreună cu toate câte v-am poruncit, iar eu vă voi călăuzi vouă calea pe apă, şi ei drumul pe uscat, la păşunile ei.

Bryaxis, fiind uimit de toate acestea, se ridică şi,

chemând la el toţţi căpitanii corăbiilor, le porunci să o caute pe Chloe printre prizonieri. O găsiră imediat şi o aduseră în faţţa lui, încununată cum era cu ramurile de pin. Generalul, amintindu-şi că pinul era simbolul şi semnul distinctiv pe care-l remarcase în visul lui, o conduse pe tânăra fecioară la ţţărm chiar în corabia lui, nu fără băgare de seamă şi o teamă ceremonioasă. De îndată ce Chloe puse piciorul pe uscat, sunetul fluierului de pe stâncă se auzi din nou, însă nu înfricoşător şi războinic ca mai înainte, ci blând şi calm, ca cel prin care sunt duse cirezile la păşune; oile săriră cu toate din corabie, urmate apoi de capre, care păşeau cu mai multă îndrăzneală, căci erau obişnuite să sară pe stânci şi pe culmile abrupte ale dealurilor. Toate turmele se strânseră roată în jurul lui Chloe, de ai fi zis că dansează, arătându-şi veselia şi mulţţumirea prin salturile şi behăitul lor. Însă celelalte capre din alte turme care se aflau pe corăbii nu se clintiră din loc, ci rămaseră la locul lor de parcă nu le-ar fi chemat muzica fluierului şi pe ele.

Pe când toţţi erau muţţi de uimire privind la toate acestea şi-l lăudau pe Pan, atât pe uscat, cât şi pe mare se petreceau lucruri şi mai minunate decât acestea: corăbiile methymnienilor îşi ridicară ancorele şi porniră imediat cu mare grabă în larg, în vreme ce un delfin uriaş ce ieşea din mare mergea înaintea vasului generalului lor, arătându-le calea; pe uscat, melodia aceea dulce şi încântătoare de fluier mâna turmele păstoriţţei

sacre, deşi nimeni nu zărea niciun cântăreţţ, şi nici nu ghicea de unde venea atâta farmec.

Era acum vremea când turmele se duc a doua oară la păscut, iar Daphnis, urmărind de pe un loc mai înalt, o zări pe Chloe venind cu turmele şi începu să strige: „O, Nimfe! O, slăvite Pan!", coborând culmea în mare grabă şi sărind să o îmbrăţţişeze pe Chloe, abia mai putând respira. De-abia îl putură aduce în simţţiri sărutările lui Chloe şi îmbrăţţişările ei calde. O duse apoi la stejarul unde stăteau de obicei şi, aşezându-se la umbră, o întrebă cum de scăpase dintr-o astfel de captivitate primejdioasă. Ea îi povesti toate câte se petrecuseră, cum apăruseră frunzele verzi de iederă pe coarnele caprelor şi ţţapilor, cum oile şi berbecii ei urlaseră ca lupii, cum apăruse pe capul ei o cunună de pin, cum întreg pământul părea să fi luat foc, ce zgomote înfrico-şătoare de vâsle se auzeau dinspre mare,

dimpreună cu cele două feluri de sunete de fluier ce răsunau de pe un colţţ de stâncă – unul care chema la război, şi altul care răspândea pace; îi povesti despre îngrozitoarele închipuiri din noapte şi, în sfârşit, cum, neştiind drumul, avusese drept tovarăş de drum şi îndrumător muzica cea dulce a acelui ciudat şi nevăzut fluier.

Daphnis recunoscu atunci în vorbele ei cele ce i se dezvăluiseră de către Nimfe şi ajutorul lui Pan, povestindu-i şi el la rându-i toate câte văzuse şi auzise, şi cum, fiind gata să

moară de atâta suferinţţă, viaţţa îi fusese salvată prin bunăvoinţţa şi bunătatea Nimfelor. Apoi, o trimise pe fată să-i aducă pe Dryas şi Lamo la jertfă, căci avea să pregătească toate cele necesare ca să-şi arate devotamentul faţţă de Pan şi Nimfe. Între timp, prinse cea mai frumoasă capră şi, după ce îi împodobi coarnele cu frunze de iederă, aşa cum apăruseră toate caprele în ochii duşmanilor, şi după ce turnă lapte proaspăt peste coarnele ei, o sacrifică în numele Nimfelor, jertfind-o lor. Apoi o atârnă în peşteră, o jupui de piele şi o închină zeiţţelor. Când sosi Chloe cu Lamo şi Dryas, Daphnis pregăti un foc şi, fierbând o parte din carne şi frigând-o pe cealaltă, luă fruntea jertfei pentru Nimfe şi vărsă un ulcior plin cu vin nou în cinstea lor. Apoi, aşternu pentru ei paturi din frunziş verde şi se puseră cu toţţii pe mâncat, pe băut şi pe cântat, trăgând din când în când cu ochiul la turme ca nu cumva vreun lup să-şi facă şi el parte la ospăţţ. Cântară mai cu seamă două cântece spre lauda Nimfelor – cântece făcute de păstorii din vechime. Îşi petrecură noaptea întreagă acolo, pe pajişte, iar ziua următoare nu-l uitară nici pe Pan – făuritorul de minuni, ci puseră mâna pe ţţapul care era conducătorul şi căpitanul turmei şi, împodobindu-l cu ghirlande din ramuri de pin, îl duseră sub pinul cel mare şi, turnând vin peste capul lui, îl sacrificară lui Pan, rugându-i-se, mulţţumindu-i şi lăudându-l. Carnea – o parte fiartă şi o parte friptă – o aşezară pe pajiştea verde, iar pielea şi coarnele le atârnară de pin,

alături de statuia zeului câmpenesc, în chip de ofrandă. Şi lui îi jertfiră cele mai bune cărnuri. Chloe cânta, iar Daphnis sufla din fluier. După ce încheiară aceste ritualuri, se aşezară cu toţţii şi se puseră pe mâncat.

Se întâmplă atunci să vină la ei păstorul Philetas, aducând cununi anume ca să împodobească statuia lui Pan, alături de ciorchini de struguri încă atârnând pe corzi de viţţă. În urma lui venea Tityrus, cel mai mic dintre fiii lui, un băiat cu obrajii rumeni, cu ochii abaştri, puternic şi voinic, cu pas sprinten şi săltat ca de ied. Când văzură cu ce gânduri venea bătrânul Philetas, se ridicară şi împodobiră împreună statuia lui Pan cu ghirlande, atârnând ciorchinii de struguri pe ramurile de pin. Apoi, le cerură lui Philetas şi lui Tityrus să li se alăture la ospăţţ ca invitaţţi ai lor, să mănânce, să bea şi să se veselească cu ei. Apoi, aşa cum fac bătrânii când prind puţţin chef de la vin, începură să povestească multe: cum păşteau cu străşnicie turmele şi cirezile în tinereţţile lor şi cum scăpaseră la vremea lor de multe atacuri şi jafuri ale piraţţilor şi ale hoţţilor; unul dintre ei se lăuda că omorâse cel mai mare lup care a fost văzut vreodată pe pajişti; altul zicea că numai Pan îl întrecea în arta fluierului. Cu aceasta se lăuda Philetas. Daphnis şi Chloe începură a-l ruga în fel şi chip să le arate priceperea lui în arta muzicii şi să cânte din fluier la sărbătoarea zeului, despre care ştiau cu toţţii foarte bine că adora fluierul. Philetas promise să le

cânte şi, scuzându-se că nu mai avea suflul aşa de puternic la vârsta aceasta înaintată, luă fluierul lui Daphnis. Însă acesta fiind prea mic pentru arta lui atât de mare şi mai degrabă potrivit pentru gura unui băiat, îşi trimise fiul, pe Tityrus, acasă după fluierul lui, care nu se afla decât la câteva stadii depărtare. Tityrus aruncă sumanul de pe el şi o rupse la fugă aşa dezgolit, alergând ca un cerb. Însă Lamo promisese că le va spune

povestea fluierului, pe care i-o spusese un sicilian în schimbul unei capre şi al unui fluier:

— Acel instrument pe care-l vezi, fluierul, nu era la început un instrument, ci o preafrumoasă domniţţă cu un glas dulce şi muzical. Ea păştea caprele, se juca alături de Nimfe şi cânta la fel ca acum. În vreme ce ea se îngrijea astfel de capre, jucând şi cântând, Pan veni la ea, hotărât să o convingă să se supună dorinţţei lui, promiţţându-i în schimb că va face astfel încât caprele să fete în fiecare an câte doi iezi gemeni. Însă ea se arătă dispreţţuitoare şi respinse dragostea lui, luându-l în râs şi refuzând să-l accepte de iubit pe unul care nu era nici ţţap, nici bărbat pe de-a-ntregul. Pan se repezi la ea cu furie, cugetând să o prindă cu de-a sila, însă Syrinx reuşi să fugă de Pan şi de puterea lui. Fiind acum întristată că fusese nevoită să plece, se ascunse între trestii, cufundându-se în baltă şi dispărând cu totul. Înfuriat, Pan tăie trestiile şi, negăsind frumoasa fată acolo şi cugetând la cele ce se petrecuseră, făcu acest instrument,

împreunând trestii de mărimi inegale, aşa cum şi dragostea lor fusese inegală. Şi aşa, copila frumoasă de altădată deveni fluierul răsunător.

Lamo îşi sfârşi povestea, iar Philetas îl lăudă pentru felul în care o spusese, căci le glăsuise o poveste mai frumoasă decât orice cântec. Atunci sosi şi Tityrus aducând fluierul tatălui său – un instrument mare, făcut din ţţevi groase de trestie împreunate cu ceară şi legate şi cu aramă. Atât era de grozav acest fluier, încât oricine ar fi zis că acesta era cu adevărat acel prim fluier ieşit din mâinile lui Pan. Astfel, când Philetas se ridică să se aşeze pe un loc mai ridicat, încercă înainte de toate ţţevile de trestie să vadă dacă aveau sunetul limpede şi dulce; apoi, încredinţţându-se că suflarea îi trece neîmpiedicată, suflă atât de tare şi cu atâta putere, încât ai fi jurat că nu ai auzit un singur fluier, ci mai multe deodată, ca într-un cor. Încetul cu încetul, începu a sufla din ce în ce mai slab, scoţţând sunete mai blânde şi mai dulci, cântând cu toată priceperea şi arătându-şi meşteşugul de bun cântăreţţ, cântând mai întâi ca pentru cirezie de vaci şi boi, apoi pe placul unei turme de capre, iar la urmă cum le era drag oilor. Sunetele cântecului pentru oi erau mai duioase, în vreme ce acelea pentru cirezi erau răsunătoare, iar cele pentru capre erau ascuţţite şi pătrunzătoare. Pe scurt, un singur fluier cânta pe rând cât trei fluiere diferite. Încântaţţi şi fermecaţţi de acea muzică, cu toţţii rămaseră cufundaţţi într-o

tăcere adâncă. Numai Dryas se ridică şi-l rugă să cânte o melodie mai veselă, ca în cinstea lui Dionis sau Bachus, începând să joace ca la culesul viilor. Când se prefăcea a tăia şi a culege strugurii; când ducea coşurile pline; când călca boabele de struguri; când turna vinul cel nou în butoaie, după care gusta cu veselie mustul cel dulce. Toate aceste lucruri le jucă atât de bine şi de limpede în dansul lui, încât tuturor li se părea că pot vedea viile, strugurii, vinul, butoaiele, şi chiar şi pe Dryas bând mustul. După ce îi încântă aşa mult cu dansul lui, acest bătrân îi îmbrăţţişă şi îi sărută pe Daphnis şi Chloe. Cei doi, ridicân- du-se, începură a juca povestea spusă de Lamo. Daphnis se prefăcea a fi Pan, iar Chloe, Syrinx. El începu a-i spune vorbe duci şi rugăminţţi pentru a o convinge şi a-i câştiga inima, însă ea îşi arătă dispreţţul, râse de dragostea lui şi fugi de el. Daphnis o urmări cu gând s-o supună cu forţţa şi, alergând după ea pe vârful picioarelor, imită zgomotul copitelor lui Pan. Pe de altă parte, Chloe juca o Syrinx obosită de atâta alergat, afundându-se în pădure în loc de mlaştina cu trestii. Însă Daphnis, punând mâna pe fluierul cel mare al lui Philetas, începu a cânta o melodie plângătoare şi de jale ca de îndrăgostit, apoi un cântec de dragoste cu care să-i fure inima şi unul de chemare, vrând să o atragă din pădure ca un îndrăgostit ce-şi căuta cu disperare iubita. Philetas, plin de admiraţţie şi fermecat de jocul lor, nu se

putu abţţine să nu sară de la locul lui, sărutându-l pe Daphnis şi

dându-i în dar fluierul lui, cerându-i ca mai apoi să-l lase unui tânăr asemenea lui. Daphnis închină fluierul lui cel mic lui Pan şi o sărută pe Chloe de parcă ar fi găsit-o după o adevărată căutare neostenită, ducându-şi pe urmă turmele acasă în vreme ce cânta mereu din fluier. Chloe îşi adună şi ea turmele cu aceleaşi sunete de fluier, caprele mergând în rând cu oile, căci Daphnis păşea alături de Chloe. Astfel se veseliră împreună până la căderea nopţţii, hotărând ca a doua zi să îşi ducă turmele la păşune mai din zori. Ceea ce şi făcură.

De îndată ce se lumină de ziuă, plecară la păşune; după ce se închinară Nimfelor, iar apoi lui Pan, se aşezară sub bătrânul stejar şi începură a cânta la fluierul lui Philetas o melodie ce răsuna în tăcerea adâncă a dimineţţii. După aceea, se sărutară şi se îmbrăţţişară, întinzându-se pe pământ unul lângă altul, după care, neştiind nimic mai mult de-atât, se ridicară din nou. Şe aşezară la masă, mâncară carne şi băură vin amestecat cu lapte. Băutura îi încălzi, făcându-i mai îndrăzneţţi şi strecurându-le în suflet neîncredere unul în celălalt şi îndoiala faţţă de dragostea lor, astfel că îi împinse în cele din urmă la jurăminte prin care se legară unul de altul. Daphnis, îngenunchind în faţţa pinului, se jură pe Pan că nu va trăi nicio zi în lumea asta fără Chloe, iar ea promise solemn în Peştera Nimfelor că va trăi şi va muri numai alături de el. Totuşi, atât era de nevinovată şi neştiutoare Chloe, nefiind decât o fată

simplă, încât, la ieşirea din peşteră, ceru de la Daphnis un al doilea jurământ:

— Daphnis – zise ea –, Pan este un zeu iubăreţţ şi necredincios, căci mai întâi a iubit-o pe Pitys, apoi pe Syrinx. În plus, mereu ţţinea calea Driadelor şi Nimfelor pe sub merii din livezi. De aceea, dacă-mi vei fi necredincios şi-ţţi vei călca jurământul făcut lui Pan, zeul nu te va pedepsi, chiar de-ai ţţine la tot atâtea fecioare câte trestii ai la fluier. Dar jură-mi pe turma aceasta de capre şi pe capra aceea care te-a alăptat că n-o vei uita nicicând pe Chloe a ta câtă vreme ea îţţi va fi credincioasă; iar de te va înşela şi te va minţţi atât pe tine, cât şi pe Nimfe, să o goneşti, să o urăşti, ba chiar să o omori ca pe un lup!

Daphnis se bucură de această dulce gelozie a ei şi, stând în mijlocul turmei lui, cu o mână pe o capră şi cu alta pe un ţţap, jură că o va iubi pe Chloe care îl iubea şi, dacă ea va iubi vreodată pe un altul, în locul ei îl va omorî pe acel ţţap. Chloe se bucură de jurământul lui şi-l crezu ca o fată sărmană şi nevinovată ce era, căci fusese crescută ca o păstoriţţă şi credea că oile şi caprele erau adevăraţţii zei ai păstorilor.

Sfârşitul cărţii a doua

Însă mitylenienii, auzind de sosirea celor zece corăbii şi aflând de la nişte ţţărani care veneau de la câmp ce jafuri şi ce atacuri avuseseră loc, socotiră că nu trebuie să sufere una ca asta şi hotărâră să se ridice la luptă împotriva methymnienilor. După ce îşi aleseră trei mii de soldaţţi pedeştri şi cinci sute de soldaţţi călare, îi trimiseră cu Generalul lor, Hippasus, pe drumul de pe uscat, neîndrăznind să se încreadă în mare pe timp de iarnă. Generalul îşi începu, deci, marşul, fără însă a jefui satele din Methymna şi fără a răpi ţţăranii de pe ogoare sau păstorii de pe păşuni, socotind că asemenea fapte josnice se potrivesc mai bine unui hoţţ, şi nu marelui căpitan al unei armate. În schimb, se grăbi să ajungă în oraş şi să-i ia pe locuitorii acestuia prin surprindere.

Pe când se afla încă cu soldaţţii săi la vreo sută de stadii depărtare de oraş, un sol le ieşi întru întâmpinare, cerându-le puţţin răgaz. Methymnienii aflaseră între timp de la prizonierii lor că mitylenienii nu cunoşteau nimic din cele ce se petrecuseră, ci de vină fuseseră numai câţţiva plugari şi păstori care îi provocaseră pe tinerii nobili. Aşadar, le păru rău că Bryaxis pornise atacul împotriva oraşului vecin mai mult din repezeală decât din chibzuinţţă. Iată care erau condiţţiile înţţelegerii: methymnienii aveau să le înapoieze tot ce

prădaseră, să reînceapă, fără teamă, negoţţul şi schimburile între cele două oraşe, atât pe uscat, cât şi pe mare. După ce solul le transmise toate acestea, Hippasus îl trimise la Mitylene să le anunţţe tuturor aceste condiţţii, chiar dacă el fusese numit general de război şi avea puterea de a semna orice înţţelegere i-ar fi plăcut. Aşezându-şi tabăra la vreo zece stadii de Methymna, aşteptă acolo veşti din oraşul său.

Două zile după aceea, solul se întoarse, aducând ordinul să primească bunurile prădate împreună cu toţţi captivii şi să se întoarcă acasă fără a le provoca methymnienilor nici cea mai mică neplăcere, căci, dacă era vorba să aleagă între război şi pace, găseau că aceasta din urmă era mai de folos. Astfel, cearta dintre Methymna şi Mitylene, care se sfârşise la fel de neaşteptat cum începuse, fu curmată şi dată cu totul uitării.

Acum venise şi iarna – o iarnă mai aspră chiar decât războiul atât pentru Daphnis, cât şi pentru Chloe. Pe neaşteptate dădu o zăpadă mare ce acoperi toate potecile, blocă toate drumurile şi îi închise în casele lor pe toţţi păstorii şi ţţăranii. Până şi râurile îngheţţară şi păreau ca de cristal. Arbuştii şi copacii arătau de parcă ar fi fost tunşi şi modelaţţi, şi nu mai puteai vedea nimic altceva în afară de cioturi şi buşteni. Pământul era acoperit în întregime de omătul greu, mai puţţin împrejurul izvoarelor şi pe lângă râuri. Nimeni nu-şi mai ducea turmele la păscut, ba mai mult, nici nu ieşeau din casă, ci

aprindeau focul în sobe încă de la cântatul cocoşului; unii torceau, alţţii ţţeseau cămăşi de pânză pentru marinari, iar alţţii, cu îndemânarea lor, meştereau capcane de animale, plase de pescuit sau laţţuri pentru păsări. Pe astfel de vreme, grija lor era să le dea boilor şi vacilor paie în iesle, caprelor frunze verzi în staul, iar porcilor jir şi ghinde în cotețțe. Deşi silițți să stea în case, ţţăranii şi păstorii erau veseli şi se bucurau că, pentru o vreme, erau scutiţţi de o parte din muncile lor obişnuite şi puteau rămâne în pat până târziu, şi chiar să-şi ia micul dejun la timp, după o noapte lungă de somn. Astfel, iarna le era mai plăcută decât vara, toamna şi chiar decât primăvara.

Însă Chloe şi Daphnis, când îşi aduceau aminte ce discuţţii dulci purtau, cum se sărutau, cum se îmbrăţţişau, cum

mâncau laolaltă dintr-o singură traistă, îşi dădeau seama că toate acestea nu erau acum decât bucurii de mult pierdute. Acum aveau parte numai de nopţţi lungi în care nu puteau închide niciun ochi, erau mereu trişti şi cufundaţţi în gânduri şi nu-şi doreau nimic altceva decât să vină primăvara cât mai repede, ca să le aducă, odată cu revenirea naturii a viaţţă, şi învierea lor din morţţi. În plus, ce tristeţţe, ce suferinţţă nu-i copleşea când le pica în mână vreo traistă din care obişnuiseră să mănânce împreună la păşune sau vreun ulcior din care băuseră amândoi, sau când vedeau vreun fluier lăsat şi uitat pe undeva, fluier care fusese cândva darul unui prieten drag sau al unui îndrăgostit. Astfel, se rugau lui Pan şi Nimfelor să-i scape de toate suferinţţele şi toată nefericirea asta, şi să le arate iarăşi, lor şi turmelor lor, soarele. Rugându-se amândoi la fel, munceau şi tot chibzuiau cum să facă să se vadă unul pe altul. Biata Chloe n-avea la cine găsi vreun sfat, şi nici n-avea vreun plan sau măcar vreo idee. Bătrâna ei mamă îi era mereu pe-aproape, învăţţând-o cum să toarcă firul de lână, cum să învârtă fusul sau aruncându-i din când în când câte o vorbă despre măritiş. Daphnis însă, care avea acum destul timp liber şi avusese vreme să-şi folosească isteţţimea, puse la cale un plan

prin care să o vadă. În faţţa casei lui Dryas, ba chiar alăturea, creşteau doi mirţţi înalţţi şi o tufă de iederă. Mirţţii nu erau foarte departe unul de altul, iar între ei se întindea iedera, într-o parte şi-n alta, astfel că forma un fel de boltă umbrită de frunzele celor doi mirţţi, care se acopereau unele pe altele. Ciorchini mulţţi cu bobiţţe mari cât strugurii atârnau de viţţe. Iată, deci, că o mulţţime de păsări iernatice dădeau târcoale acestor ciorchini, negăsind nimic altceva pe câmpii; erau multe mierle, sturzi, porumbei, grauri şi alte păsări care se hrănesc cu aceste bobiţţe de iederă. Sub pretextul că merge să vâneze aceste păsări, Daphnis reuşi să iasă din casă, umplându-şi traista cu tot felul de bunătăţţi câmpeneşti pe care le luase cu el ca să fie crezut mai bine, pe lângă care adăugă laţţuri şi clei pentru vânătoare. Deşi locul se afla la numai vreo zece stadii depărtare, zăpada, care încă nu se topise, îl cam încurca pe tânărul păstor. Însă orice piedică păleşte în faţţa dragostei, încât treci şi prin foc, şi prin apă, şi chiar şi prin zăpezile sciţţiene. Astfel, făcându-şi cale prin omăt, ajunse la căsuţţă şi, după ce se scutură de zăpadă, îşi scoase laţţurile şi cleiul. Apoi, se aşeză şi dădu uitării toate din jurul lui, mai puţţin păsărelele şi pe Chloe.

Multe păsări se rotiră în jurul tufelor şi multe fură prinse în laţţul lui Daphnis, dându-i destul de muncă şi făcându-l să alerge de colo-colo ca să strângă, să omoare şi să smulgă penele vânatului său. Totuşi, nimeni nu ieşi afară din căsuţţă; nu

vedeai nicăieri nici bărbat, nici femeie, ba nici măcar vreo găină rătăcită la uşă, ci toate stăteau închise în casă, la căldură. Bietul Daphnis nici nu mai ştia ce altceva să facă în afară de a sta pironit locului, părându-i-se că era lipsit de orice urmă de noroc. Ar fi vrut el, negreşit, să bată la uşă, însă avea nevoie de un motiv anume, şi încă unul plauzibil; întoarse ideea pe toate părţţile în mintea lui şi hotărî că, totuşi, acesta era lucrul cel mai înţţelept pe care-l putea face, aşa că se gândi ce ar fi putut să spună:

— „Am venit să iau foc. – Şi n-ai găsit pe nicăieri mai aproape de casa lui Lamo, care-i la zece stadii depărtare? – Am venit să împrumut pâine. – Cum, când ai traista plină de bunătăţţi? – Voiam nişte vin. – Cum aşa, când voi aţţi făcut vinul mai deunăzi? – Un lup m-a urmărit. – Şi unde sunt urmele lupului? M-am apropiat de aici pe când vânam păsări. – Şi dacă le-ai prins de ce nu te întorci acasă? – Trebuie să o văd pe Chloe.” Dar cum poate cineva să le mărturisească asta părinţţilor unei fete? În plus, casa e tăcută şi toţţi sunt înăuntru. Toate motivele astea dau de bănuit, aşa că e mai bine să tac. O voi

revedea pe Chloe la primele raze ale soarelui de primăvară, de vreme ce se pare că soarta nu mă lasă a o vedea iarna asta. Toate aceste gânduri se roteau în mintea lui neliniştită şi, luându-şi vânatul, se hotărî să plece. Însă chiar atunci, de parcă Eros se îndurase de el, se întâmplă ca Dryas şi ai lui să

şadă la masă. Carnea fusese adusă şi împărţită, pâinea era pusă pe masă, iar vinul fusese amestecat în ulcior. Însă în vreme ce ei erau ocupaţi cu altele, unul dintre câinii care păzeau turmele înşfăcă o bucată de carne şi fugi pe uşă afară cu ea. Dryas era tare mâhnit, căci acea bucată urma să fie mâncată de familie, şi, punând mâna pe o bâtă, o luă pe urmele câinelui, alergând de parcă era şi el tot vreun câine. În urmărirea aceasta, ajunse tocmai la tufele de iederă, unde dădu peste tânărul Daphnis pregătindu-se de plecare cu toate păsările vânate în spate. Astfel, uită cu totul de câine şi de carne, izbucnind dintr-odată: „Bună ziua, măi băiete!”, după care îl îmbrăţişă şi-l sărută şi, prinzându-l de mână, îl conduse în casă.

Puţin le lipsi lui Daphnis şi Chloe să nu cadă amândoi la pământ când se văzură prima dată. Totuşi, au rămas în picioare, şi-au dat ziua bună şi s-au sărutat, ceea ce le-a servit de sprijin ca să nu cadă. După ce Daphnis şi Chloe îşi primiră mult-sperata sărutare, tânărul păstor se aşeză în faţa focului, punându-şi pe masă mierlele, porumbeii şi sturzii; apoi, începu a le povesti cum, făcându-i-se urât de statul în casă, se hotărâse să iasă la vânătoare ca să se mai recreeze, cum le prinsese pe unele cu clei, iar pe altele cu laţul în vreme ce se hrăneau cu lăcomie din tufele de iederă şi cu bobiţele de mirt. Cei ai casei începură a-l aplauda şi a-l lăuda pe Daphnis, de parcă l-ar fi avut musafir în casa lor pe însuşi Apollo6. Îi cerură lui Chloe să le aducă

mâncarea şi să le umple paharele cu vin. Ea se supuse,

6 Apollo – zeul zilei, al luminii şi al artelor, protector al poeziei şi al muzicii, personificare a Soarelui (n. trad.).

umplându-le paharele tuturor cu o mulţţumire veselă, însă, când ajunse în faţţa lui Daphnis, îl privi încruntată, căci voia să se prefacă supărată că el, deşi era atât de aproape de casa ei, ar fi voit să plece pe furiş, fără măcar să o vadă. Totuşi, înainte de a se încrunta la el, sărută paharul lui şi luă şi ea o înghiţţitură din vinul lui, după care i-l întinse. Daphnis, deşi mai-mai să se înece de sete ce-i era, sorbi vinul pe-ndelete, ca să aibă mai mare plăcere.

Cina se încheie, iar masa fu strânsă. Cu toţţii începură a-l întreba pe Daphnis cum se descurcaseră Lamo şi Myrtale în iarna aceea, numindu-i mereu „părinţţi fericiţţi", căci aveau un asemenea fiu şi sprijin al bătrâneţţilor lor. Iar lui Daphnis nu-i displăcea deloc să fie astfel lăudat în faţţa lui Chloe. Când cei ai casei îl opriră la ei pentru ca a doua zi să-i aducă jertfe lui Dionis alături de ei, puţţin îi mai lipsea ca, de bucurie, îndrăgostitul, încântat peste măsură, să nu se închine lor în loc de Dionis. Astfel, îşi scoase din traistă bunătăţţile pe care le luase de acasă şi păsările, pe care le sorti pregătirii pentru cină. Se aduse un ulcior nou plin cu vin şi se făcu un foc mai mare în vatră. Când se lăsă noaptea cu totul, se aşeză din nou masa. După cină, în timpul căreia tot spuseseră poveşti vechi sau

cântară câteva melodii câmpeneşti, se duseră cu toţţii la culcare: Chloe cu mama ei, iar Daphnis cu Dryas. Cu toate astea, nimic nu o bucura pe Chloe mai mult decât gândul că a doua zi dimineaţţa avea să-l vadă iarăşi pe Daphnis al ei. La fel, şi Daphnis se mângâia cu o bucurie deşartă, părându-i-se o fericire chiar să se culce măcar cu tatăl lui Chloe, în vreme ce visa că o îmbrăţţişa şi o săruta pe ea.

Dimineaţţa dădu îngheţţul, iar vântul dinspre nord sufla mai aspru ca oricând. Se treziră cu toţţii, pregătindu-se de sărbătoare. Rugându-se solemn lui Dionis, Dryas îi sacrifică un berbec, ridicând un foc mare ca să frigă carnea aceea. Pe când

Nape pregătea pâinea, iar Dryas frigea berbecul, Daphnis şi Chloe avură timp să iasă pe nevăzute din casă şi să se ascundă după tufişul de iederă, ale căror ramuri le unseră cu clei, pregătind şi laţţurile. Apoi, începură a se săruta nestingheriţţi, vorbindu-şi astfel în dulcele limbaj al dragostei: „Chloe, am venit mânat de dorul tău." „Ştiu, Daphnis." „Pentru tine ucid eu bietele păsări." „Ce sunt eu pentru tine?" „Să nu mă uiţţi!" „N-am să te uit, ţţi-o jur în numele Nimfelor, în faţţa cărora ţţi-am închinat iubirea mea în peşteră, unde vom merge iarăşi de îndată ce omătul se va topi." „Dar omătul este mare, Chloe, şi tare mă tem să nu mă topesc eu înaintea lui." „Curaj, dragul meu, soarele arde cu putere." „Ah, dacă ar arde ca flacăra care îmi mistuie inima!" „Te joci cu vorbele ca să mă amăgeşti!" „Ba

nu, îţţi jur pe caprele pe care mi-ai cerut să-ţţi jur odată!”
În vreme ce Chloe îi răspundea astfel lui Daphnis, Nape îi strigă, iar ei se grăbiră să intre în casă cu un vânat şi mai bogat decât în ziua de dinainte. Acum, după ce îi jertfiră lui Dionis cel mai bun vin, se aşezară la masă, încununaţţi cu ramuri de iederă. Când sosi vremea plecării, după ce plânseră cu toţţii cât putură de mult, îl trimiseră pe Daphnis acasă, umplându-i traista cu carne şi pâine. Îi dădură şi porumbeii şi sturzii să-i ducă lui Lamo şi Myrtale, căci ei mai puteau prinde alte păsări cât timp rezista îngheţţul şi aveau tufele de iederă alături. Astfel, după ce-i sărută pe toţţi şi pe Chloe la urmă (ca să poarte cu el sărutul ei, întreg şi neatins), Daphnis îşi văzu de drum. A mai venit apoi deseori şi prin alte mijloace, astfel că iarna nu-i putu lipsi de plăcerile dragostei.
Era acum pe la începutul primăverii. Zăpada se topise, pământul se arăta privirii descoperit şi totul era de un verde crud. Păstorii îşi duseră turmele la păşune, iar Chloe şi Daphnis o luară înaintea tuturor, căci slujeau unui păstor mai puternic. Mai înainte de toate se duseră la Nimfe, în peşteră, apoi la Pan şi fluierul lui, iar la urmă merseră la stejarul lor, unde se aşezară ca să-şi păzească turmele, să se sărute şi să se îmbrăţţişeze cu ardoare. Căutară şi flori cu care să împodobească statuile Nimfelor. Adierea blândă a zefirului şi soarele călduţţ făcuseră să înflorească câteva flori, şi anume toporaşi, narcise, ciuboţţica-

cucului şi alte câteva aduse de începutul primăverii. După ce împodobiră astfel statuile zeilor, îşi puseră într-un ulcior lapte proaspăt de la oi şi de la capre. Începură apoi să cânte din fluier, întrecân- du-se în arta muzicii cu privighetorile. Acestea le răspunseră uşor, făcând să răsune luncile şi murmurând numele lui Tereus şi cel al lui Itys7. Ici şi colo se auzea behăitul vesel al turmelor, iar mieii săreau şi sugeau, încovoindu-se sub mamele lor. Berbecii umblau mereu pe urmele oilor nefătate, sărind de la una la alta. Şi ţţapii se dădeau pe lângă capre, sărind aprinşi de dragoste, ba chiar se şi băteau pentru ele, astfel că fiecare îşi avea perechea lui pe care o păzea cu sfinţţenie ca niciun alt ţţap să nu le ademenească.

Până şi bătrânii care vedeau astfel de privelişti se înflăcărau de dragoste, şi cu atât mai mult Daphnis şi Chloe, căci mult timp tânjiseră după plăcerile dragostei, iar acum se

7 În mitologia greacă, Tereus era un rege trac, fiul lui Ares (zeul războiului) şi soţţul lui Procne (sau Procul), împreună cu care avea un fiu, pe Itys. Tereus, tânjind după frumoasa Philomela, sora soţţiei sale, o face a lui cu forţţa, după care îi taie limba şi o ţţine captivă, astfel încât

să nu poată povesti nimănui nimic, zicându-i soţţiei sale că sora ei a murit. Philomela îşi ţţese trista ei poveste şi reuşeşte să i-o trimită surorii ei în secret. Drept răzbunare, Procne îl ucide pe Itys şi i-l serveşte drept mâncare lui Tereus. Când acesta află adevărul,

hotărăşte să le ucidă pe cele două surori, dar zeii olimpieni îi transformă pe toţţi în păsări: pe Tereus în pupăză, pe Philomela în privighetoare, iar pe Procne în rândunică. În anumite variante, ambele surori apar ca privighetori (n. trad.).

aprindeau la tot ce auzeau, se topeau la tot ce vedeau şi căutau ceva mai mult decât sărutările şi îmbrăţţişările, mai ales Daphnis. Acum, după o iarnă de odihnă şi de stat în casă, căuta cu tot dinadinsul sărutările şi se topea de plăcere când o strângea în braţţe pe Chloe şi stătea aproape de ea. Se făcuse acum mai iscoditor şi mai îndrăzneţţ ca oricând. Astfel, îi ceru voie lui Chloe să-l lase să facă cu ea orice dorea şi să stea goi unul lângă altul mai mult timp decât stătuseră până atunci, căci atâta le mai rămăsese din învăţţăturile bătrânului Philetas şi era singurul leac pentru a-şi uşura suferinţţele dragostei. Chloe însă îl întrebă ce ar putea face mai mult decât să se sărute, să se îmbrăţţişeze şi să se culce amândoi pe pământ, sau ce ar obţţine dacă ar sta gol deasupra unei fete goale?

— Acelaşi lucru – zise el – pe care îl fac şi berbecii oilor şi ţţapii caprelor. Nu vezi că, după aceea, nici ele nu fug de ei, nici ei nu se mai obosesc să alerge după ele, ci se bucură mâncând împreună liniştiţţi. Asta. . mi se pare o îndeletnicire plăcută care ar putea ţţine în frâu amărăciunile dragostei.

— Cum, Daphnis? Dar tu nu vezi că aceste capre şi oi, şi ţţapii şi berbecii stau în picioare? Ei sar şi ele îi ţţin în spate. Şi

totuşi, tu îmi ceri să mă culc cu tine, şi-ncă goală! Şi cu cât sunt ele mai acoperite cu lâna lor decât mine cu toate hainele acestea pe mine!

Daphnis fu convins şi, aşezând-o jos, se întinse lângă ea şi rămase aşa multă vreme, neştiind cum să facă ceea ce îşi dorea cu ardoare. O ridică şi o întoarse, vrând să facă precum ţţapii şi caprele. Însă în felul acesta găsea şi mai puţţină plăcere, aşa că se dădu la o parte şi începu să plângă şi să se jelească văzând că era mai nepriceput şi decât un ţţap în misterele artei dragostei.

Avea totuşi un vecin, un ţţăran ce se numea Chromis şi care era la o vârstă la care se putea spune că începea să îmbătrânească. Se însurase cu o fată din alt oraş – o tânără frumoasă şi plină de viaţţă, mult prea delicată şi prea veselă pentru viaţţa la ţţară. Numele ei era Lycenia şi, văzându-l pe Daphnis în fiecare zi, dis-de-dimineaţţă, cum îşi ducea caprele la păşune, iar seara, la asfinţţit, mânându-le spre casă, o cuprinse dorinţţa de a-l ademeni pe tânăr prin daruri astfel încât să-i devină iubit.

Odată, pândind ocazia potrivită, reuşi să-l prindă singur-singurel şi-i dărui un fluier frumos cam neobişnuit, un fagure de miere şi o traistă nouă din piele de căprioară, însă de vorbit nu-i spuse niciun cuvânt despre gândurile ei, căci bănuia că el era îndrăgostit de Chloe. Îl văzuse mereu în preajma fetei şi-şi

dădea seama după privirile pe care şi le aruncau, după semnele pe care şi le făceau, după râsetele şi chicotelile lor.

Într-o dimineaţţă însă, spunându-i lui Chromis că se duce la o vecină care năştea, îi urmări pe cei doi tineri la o oarecare distanţţă, după care se ascunse într-un desiş, de unde auzi tot ce-şi spuneau şi văzu tot ce făceau. Nu-i scăpară nici lacrimile neştiutorului Daphnis. I se făcu milă de situaţţia nefericiţţilor îndrăgostiţţi şi, reflectând puţţin, îşi dădu seama că i se ivea o dublă ocazie: să-i ajute pe cei doi şi să-şi împlinească şi ea dorinţţa. Astfel, puse la cale următorul plan: a doua zi, spunând că se va duce iarăşi la vecina care năştea, merse direct şi fără niciun ascunziş la stejarul unde stăteau Daphnis şi Chloe unul lângă celălalt. Prefăcându-se cu adevărat mâhnită, începu a zice:

— Ajută-mă, Daphnis, scapă-mă! Un uliu mi-a răpit cea mai frumoasă dintre cele douăzeci de gâşte ale mele, pe care însă, din pricina greutăţţii ei, n-a putut-o ridica sus, la cuibul lui, ci a căzut cu ea pe aici, în mijlocul acestei pădurici. Pentru numele Nimfelor şi al lui Pan, te rog, Daphnis, vino cu mine în pădure să-mi salvezi gâsca! Eu nu îndrăznesc să intru singură în pădure. Nu lăsa, deci, să mi se împuţţineze numărul de gâşte, şi

poate că are să ţţi se tragă şi ţţie câştig din asta, căci, de vei ucide uliul, nu se va mai apropia niciunul să-ţţi răpească vreun ied sau vreun miel. Chloe va avea grijă ea de turme în vremea asta, căci caprele o cunosc drept tovarăşa ta nelipsită.

Daphnis, fără să-şi dea seama ce gânduri avea femeia, se ridică în mare grabă şi, luându-şi bâta, o urmă pe Lycenia, care îl duse cât mai departe de Chloe. Însă când ajunseră în partea cea mai deasă a pădurii, femeia îl rugă să se aşeze la marginea unui izvor şi-i vorbi astfel:

— Daphnis, tu o iubeşti pe Chloe, lucru pe care l-am aflat aseară de la Nimfe. Lacrimile pe care le vărsai atunci mi-au fost arătate de aceste zeiţţe într-un vis şi mi-au poruncit să te salvez şi să te învăţţ secretele dragostei. Aceste secrete nu sunt nici sărutările, nici îmbrăţţişările, şi nici ceea ce ai văzut tu că fac berbecii şi ţţapii. Sunt alte lucruri mult mai dulci decât acestea, care îţţi aduc o plăcere mai îndelungată. Dacă vrei să scapi de tristeţţea ta apăsătoare şi să guşti din această plăcere şi dulceaţţă pe care o cauţţi şi pe care ţţi-o doreşti atât de mult, vino şi lasă-te în voia mea precum un şcolar, iar eu, ca să le fac pe plac Nimfelor, îţţi voi fi iubită.

La toate acestea, Daphnis, fiind un păstor simplu şi un tânăr arzând de dorinţţă, nu se putea stăpâni de bucurie şi se aruncă la picioarele Lyceniei, implorând-o să îl înveţţe cât mai repede această artă, pentru ca apoi să o înveţţe şi el pe Chloe. Toate astea nu numai că le considera un dar neobişnuit şi de neimaginat al zeilor, dar îi şi promise femeii că-i va dărui, pentru bunătatea pe care i-o arăta, câteva sortimente din cele mai bune brânzeturi, un ied neînţţărcat, ba chiar şi capra.

Văzându-l pe păstor atât de plin de dorinţţa de a şti şi nerăbdător peste măsură, Lycenia începu să-l înveţţe astfel: îl chemă să se aşeze cât putea de aproape de ea şi să o sărute tot atât de des pe cât o săruta şi pe Chloe, iar în vreme ce o sărută să o strângă în braţţe şi să o lipească de trupul lui, culcându-se cu ea pe pământ. Toate acestea fiind făcute şi stând întinşi unul lângă altul, când îl văzu arzând de dorinţţă, îl ridică puţţin, se strecură sub el nu fără pricepere, îndrumându-l după bunul ei plac către locul atât de dorit şi mult căutat. Ceea ce s-a petrecut apoi n-a fost nici neobişnuit, nici necuviincios: firea lucrurilor şi Lycenia i-au arătat cum să facă restul.

După ce această lecţţie mult-dorită luă sfârşit, Daphnis, care avea încă mintea lui copilărească, vru să plece imediat şi să fugă la Chloe să-i arate şi ei toate câte învăţţase, temându-se că, de-ar mai zăbovi puţţin, ar putea uita totul. Însă Lycenia îl opri, zicându-i:

— Mai trebuie să ştii un lucru, Daphnis: eu n-am avut acum nicio durere de pe urma acestei întâlniri cu tine, căci sunt femeie şi cunosc foarte bine toate acestea, pe care le-am trăit şi altădată. Un tânăr m-a învăţţat toate acestea, luându-mi în schimb fecioria. Însă când Chloe va încerca prima dată asta cu tine, are să ţţipe, să plângă şi să sângereze de parcă ai fi tăiat-o. Tu însă nu te teme de sângerarea ei, ci, după ce o vei fi convins-o să ţţi se dea, adu-o aici, unde, de va plânge sau va striga, să n-o

audă nimeni; iar de va fi plină de sânge, se va putea spăla în acest izvor. Şi nu uita, Daphnis, că eu te-am făcut bărbat înaintea lui Chloe!

După ce-l avertiză astfel, Lycenia îl sărută şi plecă pe o altă cărare din pădure, de parcă încă îşi mai căuta gâsca. Daphnis însă, după cele ce auzise, pierdu mult din avântul ce-l avusese mai înainte de a se duce la Chloe. Nu îndrăznea să îi ceară mai mult decât sărutările şi îmbrăţţişările de mai înainte, căci nu putea îndura ca ea să strige de parcă el i-ar fi fost vreun duşman, sau să verse lacrimi de suferinţţă sau de nelinişte din cauza lui, şi cu atât mai puţţin să sângereze de parcă ar fi fost înjunghiată de Daphnis. El însuşi suferise astfel de dureri nu cu

mult timp în urmă, când fusese bătut de methymnieni, astfel că se înfiora la simpla vedere a sângelui şi era convins pe deplin că sângele nu poate ieşi decât din vreo rană. Hotărî, deci, să se desfăteze cu ea la fel ca până atunci şi să trăiască plăcerea în închipuire.

Ieşi din pădure şi se întoarse la locul unde şedea Chloe împletind o cunună de toporaşi, zicându-i că salvase gâsca şi omorâse uliul. Apoi, punându-şi braţţele în jurul ei şi strângând-o la piept, o sărută aşa cum o sărutase şi pe Lycenia în timpul acelei dulci îndeletniciri. Asta socoti că o putea face, nepărându-i-se deloc primejdios. Chloe îi puse cununa pe cap şi-i sărută părul mai frumos decât toporaşii, dându-i din traista ei pâine şi

smochine, iar pe când el mânca, mânca şi ea din gura lui, ca un pui de pasăre mic şi neajutorat.

Pe când mâncau ei astfel, hrănindu-se mai mult cu sărutări decât cu bucatele ce le aveau, văzură barca unui pescar apropiindu-se. Vântul sufla blând, marea era calmă şi o mare linişte plutea în aer. Dându-şi seama că trebuiau să vâslească cu hotărâre, se puseră pe energic pe treabă, căci se grăbeau să ducă un nou soi de peşte de apă sărată – o delicatesă perfectă pentru cei mai bogaţți dintre locuitorii din Mitylene. Ca să mai facă să le treacă oboseala, începură a cânta melodii sau ode de mare în vreme ce vâsleau cu putere, mai răsunător fiind glasul cârmaciului, la care se adăugau glasurile tuturor celorlalţți, unindu-se într-unul singur şi răspunzându-i de parcă ar fi fost vreun cor. Petrecându-şi timpul astfel în larg, glasurile lor se pierdeau, topindu-se parcă în aer. Însă când treceau pe sub vreo stâncă sau când ajungeau în vreun golfuleţț, cântecele lor răsunau mai tare şi glasurile lor ajungeau din ce în ce mai desluşite pe uscat. O vale adâncă din dreptul câmpiei culegea sunetele întocmai ca un fluier, trimiţțând înapoi şi sunetul vâslelor, şi glasurile marinarilor, fermecând auzul. Sunetului care venea la început dinspre mare îi răspundea ecoul lui ce venea dinspre uscat, răsunând însă mult mai târziu, căci începea cu întârziere. Daphnis, atent la muzica ce se auzea, stătea cu ochii pironiţți la mare şi la barca ce luneca pe ape ca o

pasăre plutind în aer, fiind foarte emoţţionat şi străduindu-se să reţţină câte ceva din cântece pentru ca mai apoi să le poată cânta la fluierul lui. Însă Chloe, auzind atunci pentru prima dată ceea ce se numea *ecou*, privea visătoare când spre mare, atentă la cântecele marinarilor, când spre pădure, căutându-i cu privirea pe aceia care le răspundeau de acolo cu atâta răsunet. Apoi, când barca trecu mai departe, se lăsă o tăcere adâncă în vale, iar ea îl întrebă pe Daphnis dacă nu cumva mai era vreo altă mare dincolo de stânci şi altă barcă trecând pe acolo cu alţţi pescari care să cânte aceleaşi cântece şi care să tacă deodată. Daphnis îi răspunse cu un zâmbet dulce şi, sărutând-o şi mai dulce, puse cununa de toporaşi pe capul ei, spunându-i povestea lui Echo în schimbul promisiunii de a primi de la ea alte zece sărutări:

— Draga mea, sunt mai multe feluri de Nimfe: Meliadele, Dryadele şi Heleidele8 – toate foarte frumoase şi cu glasuri muzicale. Echo era fiica uneia dintre acestea şi era muritoare, căci avea tată pe unul dintre muritori. Cu toate acestea, era de o frumuseţţe răpitoare, asemenea mamei ei. Fu educată de Nimfe, iar Muzele o învăţţară să cânte la fluier, la liră, şi chiar şi la lăută. Într-un cuvânt, putea cânta orice. Astfel, când crescu şi ajunse în floarea frumuseţţii, începu a dansa alături de Nimfe şi a cânta cu Muzele, fugând însă de orice bărbat, fie el muritor sau zeu, ţţinând la fecioria ei mai presus de toate. Pan văzu toate acestea şi se înfurie pe frumoasa fecioară, fiind gelos pe muzica ei şi

neputându-se atinge în niciun fel de frumuseţţea ei. De aceea, îi stârni pe păstori şi pe căprari împotriva ei, astfel că, în furia lor

8 Meliadele sunt Nimfele pădurilor de frasin; Dryadele – Nimfele pădurilor de stejar, iar Heleidele – Nimfele bălţţilor (n. trad.).

disperată, asemeni câinilor şi lupilor, o rupseră în bucăţţi, împrăştiindu-i mădularele care încă răsunau de cântec prin toate colţţurile pământului. Pământul, sub privirile supraveghetoare ale Nimfelor, îi îngropă aceste mădulare, păstrând în ele cântecul răsunător. Prin voinţţa şi ordinul Muzelor, ele redau şi astăzi sunetele tuturor lucrurilor, răspunzând la glasul fecioarelor, al zeilor, al oamenilor, al fluierelor şi al animalelor, tot aşa precum făcea şi pe când era în viaţţă. Ba chiar şi lui Pan îi răspunde atunci când îl aude cântând din fluier, iar el, auzind sunetul, sare deodată şi aleargă pe urmele lui prin munţţi, nu atât să-l prindă, cât să vadă cine era ucenicul care se ascunde.

Când Daphnis termină de spus această poveste, Chloe îi dădu nu numai zece, ci nenumărate sărutări. Echo repeta şi ea

aceeaşi poveste şi era martoră că el nu minţţea.
Acum, când soarele ardea tot mai tare, când primăvara era pe sfârşite şi vara venea să-i ia locul, se simţţeau ispitiţţi de noile plăceri ale verii. Daphnis înota în râu, iar Chloe se scălda la izvoare; cântând din fluier, el se întrecea cu freamătul pinilor, iar ea, cu vocea ei, se lua la întrecere cu privighetorile. Uneori prindeau lăcuste guralive, alteori greieri cântăreţţi, culegeau flori şi scuturau pomii de fructe. Câteodată se culcau goi pe o piele de capră pe care o luau cu ei. Uşor şi-ar fi pierdut Chloe fecioria dacă Daphnis nu s-ar fi înspăimântat de sânge. De aceea, temându-se ca nu cumva vreodată mintea să nu-i fie orbită de iubire, de multe ori n-o lăsa pe Chloe să se dezbrace, ceea ce o uimea pe fată, dar ruşinea o împiedica să-l întrebe care era motivul.
În vara aceea, Chloe avu mulţţi pretendenţţi, mare parte din ei veniţţi din toate părţţile la Dryas să-i obţţină bunăvoinţţa ca să o capete pe ea. Unii aduceau şi daruri, alţţii făceau promisiuni măreţţe. Nape era ameţţită de atâtea făgăduieli şi încercă a-l convinge pe Dryas să o mărite pe fată, căci nu era bine să o mai ţţină în casă la vârsta ei. Şi cine ştie, îşi putea pierde oricând fecioria, măritându-se cu vreun păstor pentru vreun măr sau vreun trandafir, căci prea îşi petrecea toată ziua pe pajişti. De aceea, era mai bine să o facă de pe acum gospodină la casa ei, iar darurile pe care le-or primi pentru ea să le păstreze pentru

copilul lor adevărat, căci li se născuse de curând un băiat voinic. Dryas mai-mai să se lase convins, căci i se ofereau daruri din ce în ce mai mari, cu mult peste aşteptările pe care le putea avea o fată de la ţţară şi o păstoriţţă. Alteori, se gândea însă că fata merita ceva mai bun decât să fie dată după vreun măscărici şi că, dacă avea să-şi găsească vreodată adevăraţţii părinţţi, ar fi putut să-i aducă lui şi familiei lui multe bucurii. Aşadar, răspunsurile lui către peţţitori erau dintre cele mai variate, ducându-i cu vorba de pe o zi pe alta, timp în care se alegea cu nenumărate daruri.

Când Chloe află de toate acestea, se întristă mult, însă ascunse asta de Daphnis mult timp, căci nu voia să-i provoace nicio suferinţţă. Însă când el începu a insista şi o rugă să-i spună ce se petrecea, părând chiar mai necăjit acum când nu ştia nimic decât dacă ar fi ştiut, biata fată îi mărturisi toate cuvintele prin care Nape încerca să-l convingă pe Dryas să o mărite degrabă şi cum Dryas nu refuzase, ci numai amânase hotărârea până la culesul viei. Daphnis, aflat pe culmile disperării, se aşeză şi începu să plângă cu amar, zicând că, dacă Chloe îi va fi luată de lângă el, va muri, însă nu numai el, ci toate turmele, căci pierdeau o păstoriţţă atât de drăgăstoasă.

După o astfel de răbufnire, Daphnis îşi veni iarăşi în fire şi, adunându-şi curajul, hotărî să îl convingă pe Dryas să fie de partea lui, aşezându-se laolaltă cu ceilalţţi peţţitori cu speranţţa

de a le-o lua cu mult înainte celorlalţți peţțitori. Un singur lucru îl nelinişştea peste măsură, şi anume că tatăl lui, Lamo, nu era un

om bogat. Asta îl întrista şi-i slăbea nădejdea. Cu toate astea, se hotărî să o ceară, iar Chloe fu şi ea de aceeaşi părere. Lui Lamo nu îndrăznea să-i vorbească, însă îi povesti zâmbitor Myrtalei nu numai despre dragostea lui, ci şi despre însurătoare.

Noaptea, pe când stăteau în pat, Myrtale îi povesti soţţului ei, care însă primi vestea foarte supărat şi o certă că se gândea să lase un tânăr ca Daphnis să ia o fată de păstor, când toate semnele arătau că el trebuia să aibă un destin măreţţ. Iar de avea să-şi găsească adevăraţţii părinţţi, nu numai că-i va elibera, ci îi va face stăpâni peste pământuri întinse. Myrtale, de teamă ca, pierzând orice nădejde de dragoste, Daphnis să nu-şi facă singur samă, îi spuse că Lamo refuzase căsătoria lor din alte motive:

— Băiete, noi suntem săraci şi mai bine ne-ar fi să avem o noră care ne aduce câte ceva decât să capete ea ceva de la noi. Pe de altă parte, ei sunt oameni bogaţţi, astfel că umblă după soţţi cu o oarecare stare. Tu mergi şi convinge-o pe Chloe pentru ca ea să-şi convingă tatăl să nu ceară prea multe, ci să ţţi-o dea ţţie în căsătorie, căci de bună seamă că şi ea te iubeşte pe tine şi ar vrea de sute de ori mai bine să se culce lângă un bărbat sărac şi chipeş, decât lângă un măscărici bogat.

Acum, Myrtale, care nu credea că Dryas avea să

consimtă vreodată la această căsătorie de vreme ce avea de unde alege dintre atâţţia peţţitori bogaţţi, se gândi că procedase tocmai bine şi împiedicase cu dibăcie nunta. Daphnis nu ştia ce să zică despre planul acesta, astfel că, trezindu-se cum nu se poate mai departe de ceea ce-şi dorea – lucru des întâlnit la îndrăgostiţţii săraci –, începu a se plânge de starea lui şi ceru din nou ajutorul Nimfelor. Acestea îi apărură noaptea în vis, la fel cum făcuseră şi mai înainte. Din nou îi vorbi cea mai mare dintre ele:

— Altcineva dintre zei se îngrijeşte de căsătoria lui Chloe, însă noi îţţi vom da câteva daruri care îl vor convinge cu uşurinţţă pe tatăl ei, Dryas. Acea corabie a methymnienilor a cărei frânghie a fost mâncată de caprele tale a fost dusă de vânt departe de ţţărm. În acea noapte, s-a iscat o furtună pe mare: vântul o sufla cu putere înspre uscat, lovind-o de stânci. Acolo a eşuat, cu tot ce se afla pe ea. Însă valurile au răpit o pungă în care se găsesc trei mii de drahme, pe care o vei găsi acoperită cu muşchi, lângă un delfin mort, pe unde nu calcă nici picior de trecător, ci dimpotrivă, face cale întoarsă şi fuge cât îl ţţin puterile, ferindu-se de mirosul peştelui putrezit. Tu însă grăbeşte-te să te apropii, ia-o şi dă-i-o lui Dryas. Deocamdată ţţi-e destul ca să nu pari sărac, iar cu timpul vei deveni şi bogat. Spunând acestea, dispărură odată cu noaptea. Acum se luminase de ziuă şi Daphnis sări din pat cum nu se putea mai

vesel, grăbindu-se să-şi mâne caprele la păşune. După ce o sărută pe Chloe şi se închină Nimfelor, coborî grăbit spre mare, dând de înţţeles că voia să se scalde acolo. Mergând pe mal aproape de linia unde valurile mângâiau ţţărmul, căuta necontenit cele trei mii de drahme. Curând însă văzu că nu avusese prea multă bătaie de cap cu asta, căci îl ajunse mirosul delfinului eşuat pe ţţărm, putrezind pe nisipul fin. Când prinse mirosul acela, îl luă drept îndrumător spre comoară, merse în direcţţia aceea şi, îndepărtând muşchiul, găsi punga cea plină cu arginţţi. O luă şi şi-o ascunse în traistă, însă nu plecă de acolo până ce nu le slăvi pe Nimfe şi marea cu un devotament plin de bucurie, căci, deşi era un păstor de capre, acum îi era îndatorat mării şi chiar credea că marea e mai bună decât uscatul, căci ea îl ajutase să se însoare cu Chloe. Astfel, punând mâna pe cele trei mii de drahme, nu mai zăbovi şi, simţţindu-se nu numai cel mai bogat dintre ţţăranii de acolo, ci chiar decât toţţi oamenii din lume, alergă la Chloe, îi povesti visul lui, îi arătă punga şi o rugă

să vadă de turmele lui până ce se va întoarce iarăşi. Apoi, o porni întins la Dryas, intrând la el ca cel mai mare stăpânitor din lume. Îl găsi bătând grâul împreună cu Nape, vorbindu-şi între ei foarte aprinşi despre măritişul lui Chloe. El le vorbi astfel:

— Daţţi-mi-o mie de soţţie pe Chloe, căci eu ştiu a cânta frumos din fluier, ştiu să tai la vie şi să sădesc pomi. Cunosc cum

şi când trebuie arat pământul şi cum se vântură grâul. Despre cum ştiu să-mi pasc şi să-mi îngrijesc turmele poate să vă spună Chloe. Cincizeci de capre am primit de la tatăl meu, Lamo, iar sub îngrijirea mea s-au făcut încă pe atâtea, dublându-le numărul. În plus, am crescut ţţapi buni şi de soi, pe când altădată dădeam caprele după ţţapii altora. Ba, mai mult, sunt tânăr şi sunt pentru voi un vecin de care nimeni nu se plânge. Pe mine m-a alăptat o capră, tot aşa cum şi pe Chloe a hrănit-o o oaie. Cu toate că prin acestea îi întrec pe ceilalţţi cu mult, nici în daruri nu voi fi mai prejos. Ei vor fi promis că vă vor da cele mai slabe turme de oi şi de capre, vreo pereche de boi jerpeliţţi sau boabe de grâu pe care nici găinile nu le-ar mânca şi altele ca acestea, însă eu vă voi da trei mii de drahme. Numai să nu afle nimeni de acestea, şi cu atât mai puţţin tatăl meu, Lamo.

Zicând acestea, îi puse punga în mână, îl îmbrăţţişă pe Dryas şi-l sărută. Când dădură cu ochii de o grămadă aşa de mare de bani, nu stătură mult pe gânduri, ci i-o promiseră pe Chloe de soţţie, hotărând să se ocupe şi de a obţţine consimţţământul lui Lamo. Nape rămase, deci, acasă cu Daphnis, mânând boii la arie să bată spicele. Dryas, aşezând cu grijă punga cu arginţţi în locul unde pusese şi semnele de recunoaştere ale lui Chloe, plecă îndată spre casa lui Lamo şi a Myrtalei ca să le ceară băiatul de ginere şi să-i înduplece să pregătească nunta. Îi găsi măsurând orzul pe care îl vânturaseră

mai înainte şi cu inima îngreunată, căci anul acela erau cât pe ce să piardă sămânţţa. Dryas încercă să-i liniştească, spunându-le că aşa fusese peste tot şi că toţţi se plângeau de acelaşi lucru. Apoi, le ceru încuviinţţarea ca Daphnis să o ia pe Chloe de soţţie, mărturisind că, deşi alţţii îi oferiseră daruri scumpe, nu era nimic de capul lor. Pentru Daphnis însă nu avea să le ceară nimic în schimb, ba ar fi vrut să le dea el ceva, numai să încuviinţţeze nunta celor doi, căci ei crescuseră împreună şi, păscându-şi turmele laolaltă, se legaseră printr-o dragoste atât de puternică, încât greu le-ar fi fost să îi despartă. Acum se aflau la vârsta la care se şi puteau culca împreună.

Toate acestea le spuse Dryas, ba chiar mai multe de atât, căci primise acasă trei mii de drahme drept plată pentru discursul lui pentru înfăptuirea căsătoriei. Acum, Lamo nu mai putea zice că-i sărac, fiindcă ei nu se arătaseră mândri, nici că Daphnis e încă prea tânăr, căci era de-acum un flăcău de toată frumuseţţea. Ceea ce-l necăjea, însă n-o putea spune, era că Daphnis ar fi putut face o căsătorie mult mai reuşită de atât. Dar, după o scurtă tăcere, îi răspunse astfel:

— Bine este să preferi întotdeauna a te lega mai curând de vecini decât de străini şi să apreciezi mai degrabă cinstea şi sărăcia decât bogăţţiile. Pan şi Nimfele să vă răsplătească pentru asta! Cât despre mine, eu nu voi împiedica cu nimic această căsătorie. Ba chiar ar fi o nebunie din partea mea, căci, fiind

acum bătrân, aş avea nevoie de multe perechi de mâini să mă ajute la treburile de zi cu zi de nu m-aş lega cu casa voastră. Ah, ce lucru plăcut şi grozav ar fi acestea! În plus, Chloe e fată căutată de mulţţi, frumoasă şi cu purtări alese în toate. Eu însă fiind numai un rob şi nefiind stăpân pe niciun lucru, trebuie să-i spun toate acestea domnului şi stăpânului meu, astfel ca şi el să-şi dea consimţţământul. Hai, deci, să cădem de acord şi să amânăm nunta până toamna următoare, căci, după câte ne spun cei care vin aici de la oraş, atunci va sosi şi el aici. Abia atunci

vor deveni şi ei soţţ şi soţţie, iar până atunci lasă-i să se iubească drept frate şi soră. Totuşi, află, Dryas, că tânărul pe care eşti atât de nerăbdător să ţţi-l faci ginere este cu mult mai presus de noi. Astfel încheind Lamo, îl îmbrăţţişă pe Dryas şi-l sărută, rugându-l să bea împreună, căci soarele se ridicase la amiază şi, mergându-i alături o bună bucată de drum, purtându-se cu el cu mare bunătate. Dryas însă rămăsese cu gândul la ultimele cuvinte ale lui Lamo, astfel că mergea întrebându-se tulburat cine ar putea fi acest Daphnis. „A fost, într-adevăr, alăptat şi îngrijit de o capră, prin voia zeilor. E frumos la chip şi nu seamănă deloc nici cu bătrânul ăsta cu nasul turtit, nici cu învechita lui femeie. În plus, avea trei mii de drahme şi nimănui nu i-ar veni a crede că un simplu păstor de capre ar putea avea atâta bănet în buzunar. Oare şi pe el l-o fi părăsit cineva, la fel ca pe Chloe? N-o fi fost norocul lui Lamo să-l găsească, aşa cum a

fost norocul meu să o găsesc pe ea? Să fi fost lângă el semne de recunoaştere la fel cu cele găsite de mine? De-ar fi aşa – o, slăvite Pan! o, Nimfe preamărite! –, de şi-ar afla el părinţții, ar putea afla ceva şi de cei ai lui Chloe, care ne sunt cu totul neştiuţți!" Astfel de gânduri învălmăşite îi treceau prin cap lui Dryas, visând astfel până ce ajunse la arie. Acolo îl găsi pe Daphnis aşteptând, nerăbdător să afle răspunsul lui Lamo. „Bun găsit, băiete, îi zise el, viitor soţț al lui Chloe!". Îi promise, deci, că se va înfăptui căsătoria lor la toamnă, după care îi dădu mâna, asigurându-l de bunăvoinţța lui şi de faptul că fata nu va fi soţția nimănui altcuiva în afară de Daphnis.

Astfel, fără să bea sau să mănânce, Daphnis alergă mai iute ca gândul la Chloe şi, plin de bucurie, îi dădu vestea nunţții lor, începând a o săruta nu pe ascuns, prin vreun colţțişor ferit ca mai înainte, ci ca viitoare soţție a lui, luând asupra lui o parte din muncile ei: mulgea laptele în găleţți, prindea caşurile cu cheag, dădu la alăptat mieluţții şi iezii. Când totul fu gata, se spălară, mâncară şi băură, mergând apoi să caute fructe coapte. Atunci se găseau fructe din belşug, căci era vremea când toate se coceau. Se găseau pere şi mere câte voiai, unele fiind acum căzute, iar altele atârnând încă în pomi. Cele de pe pământ aveau acum un miros mai parfumat, pe când cele de pe ramuri erau mai frumos colorate. Unele răspândeau aromă de vin, altele străluceau ca aurul.

Era acolo un măr din care căzuseră toate fructele, iar crengile îi erau acum goale, lipsite atât de fructe, cât şi de frunze; un singur măr se mai vedea acum atârnând pe vârf, mare şi frumos cum nu mai găseai altul şi cu un parfum atât de dulce încât le întrecea toate celelalte miresme. Ai fi zis că cel care le adunase pe toate se temea să se caţţere mai sus, astfel că îl lăsase acolo, ori poate îl păstrase pentru vreun păstor îndrăgostit. Când îl văzu, Daphnis se şi repezi să se urce în copac şi să-l culeagă, fără a mai ţţine seama de împotrivirile lui Chloe care, văzându-şi rugăminţţile astfel ignorate, fugi degrabă înapoi la turmele ei. Daphnis se urcă în copac şi, ajungând în locul acela, smulse mărul în numele lui Chloe şi pentru Chloe, căreia îi vorbi astfel, în timp ce ea se arăta supărată din cauza acestei aventuri:

— Dulce domniţţă, preafrumoasele Hore9 au plantat acest măr, un pom frumos l-a crescut, razele soarelui l-au rumenit şi norocul l-a păstrat prin grija şi bunătatea lui. Trebuia să fiu orb să-l las să cadă la pământ, să fie călcat în picioare de turme în timp ce pasc, să fie înveninat de vreun şarpe sau să las

9 Horele (sau Horae), fiicele lui Zeus şi ale zeiţţei Themis, erau în mitologia greacă divinităţţi care vegheau asupra ordinii din natură şi societate, precum şi asupra anotimpurilor. Trei la număr, Eunomia (Disciplina), Dice (Dreptatea) şi Irene (Pacea), ele străjuiau la porţţile Olympului, o slujeau pe Hera şi erau însoţţitoare ale Afroditei şi ale

lui
Dionis (n. trad.).

timpul să-l strice, când e atât de rumen şi frumos! Venus însăşi l-a primit ca preţţ pentru frumuseţţea ei, iar eu ţţi-l dăruiesc ţţie în semn de recunoaştere al frumuseţţii tale, căci amândouă aveţţi judecători la fel: Paris10 era păstor de oi pe muntele Ida, iar eu sunt un păstor de capre pe aceste păşuni frumoase din Mitylene.
Grăind astfel, îi puse mărul în sân, iar Chloe, scoţţându-l de acolo, îl sărută. Astfel, Daphnis nu regretă cu nimic îndrăzneala lui de a se urca în pom atât de sus, căci primi un sărut care-i era mai preţţios chiar şi decât un măr de aur.

Sfârşitul cărţii a treia

10 Paris era cel mai mic fiu al lui Priam din Troia. Când i se prezice, la
naşterea lui Paris, că acest copil va aduce pieirea Troiei, regele ordonă să fie ucis, însă slujitorul însărcinat cu aceasta se îndură de copil şi îl părăseşte pe muntele Ida. Devenit păstor, este ales de zeiţţele Hera, Atena şi Afrodita să o aleagă pe cea mai frumoasă dintre ele oferindu-i mărul de aur făurit de zeiţţa discordiei (Eris), care avea inscripţţia „celei mai frumoase”. Hera şi Atena îi promit în schimb glorie şi

putere, însă el o alege pe Afrodita, care i-o promite de soţţie pe cea mai

frumoasă muritoare: pe Elena, fiica lui Zeus şi a Ledei (n. trad.).

~ A PATRA CARTE ~

În acest timp, veni la casa lui Lamo un rob din partea stăpânului, aducându-i de veste din Mitylene că acesta va sosi la culesul viei ca să vadă dacă nu cumva atacurile methymnienilor făcuseră vreo pagubă pe pământurile sale. Cum vara era pe sfârşite, iar toamna se apropia, Lamo se agita de colo-colo să pregătească locuinţţa stăpânului său ca să-i facă şederea cât mai plăcută şi să-şi desfete ochii oriunde s-ar uita. Curăţţi, deci, izvoarele ca să aibă apă limpede şi transparentă, scoase gunoiul din ogradă ca nu cumva să-l supere mirosul rău şi aranjă livada cu mare grijă şi sârguinţţă, astfel încât totul să fie plăcut privirii, proaspăt şi frumos.

Şi, într-adevăr, livada era un loc cum nu se poate mai frumos şi mai mândru, potrivit unei familii regale, căci se întindea cât vedeai cu ochii. Aşezată pe un loc înalt, avea o suprafaţţă de peste o mie de metri pătraţţi, încât ar fi cucerit cu uşurinţţă pe oricine. Creşteau acolo copaci de tot felul: meri, peri, mirţţi, portocali, rodii, smochini şi măslini, iar pe cealaltă parte se întindea o viţţă de un soi rar şi care creştea mai înaltă,

aplecându-se şi agăţţându-se de meri şi rodii de parcă se întreceau în frumuseţţe cu fructele acestora. Pe lângă aceştia, se mai găseau acolo chiparoşi, dafini, platani şi pini. Pe trunchiurile acestora, în locul viţţei de vie se întindeau ramuri de iederă ale căror fructe mici şi negre imitau întocmai ciorchinii de struguri. Pomii roditori se găseau în interior de parcă ar fi fost păziţţi: arbuşti pitici cu fructe şi desişuri cu diverse tufe purtându-şi bobiţţele delicate şi parfumate. Pe dinafară se găseau copacii fără roade, înconjurându-i pe ceilalţţi în chip de for de apărare sau ca un zid făcut de mâna omului.

Toţţi aceşti pomi erau împrejmuiţţi de un gard îngust de piatră. De la alei şi până la luminişuri, toate erau aşezate şi bine orânduite. Pomii îşi împreunau ramurile şi frunzele formând o boltă, încât ai fi zis că sunt aşezaţţi anume aşa, şi nu că astfel cresc ei, prin firea lor. Şe mai găseau şi straturi de flori, unele crescute de la sine din pământ, altele răsădite de om. Trandafirii, zambilele şi crinii fuseseră plantaţţi de mâini omeneşti, în vreme ce toporaşii, narcisele şi scânteiuţţele se înălţţaseră prin voia naturii. Vara găseai acolo umbră, primăvara frumuseţţe şi parfum de flori, iar toamna plăcerea aromei de struguri copţţi. Fiecare anotimp îşi avea fructele lui.
De aici, de pe locul acesta înalt, se arăta o privelişte frumoasă şi desfătătoare a câmpiei – văcarii cu cirezile lor, păstorii cu turmele, animalele care păşteau –, dar şi întinderea

mării, cu corăbiile şi bărcile plutind pe suprafaţţa ei. Toate acestea dădeau un farmec aparte acestui loc plăcut şi înfloritor. În mijlocul acestui paradis se găseau un templu şi un altar înălţţate spre lauda lui Dionis, stăpânul şi protectorul locului. În jurul altarului se încolăceau ramurile căţţărătoare ale iederei, pe când templul era împrejmuit cu viţţă de vie. În interiorul templului erau zugrăvite scene din viaţţa lui Dionis şi ilustrări ale minunilor lui: Semele11 aducându-şi pe lume pruncul, frumoasa Ariadna12 furată de somn, Lycurgus13 legat în lanţţuri,

11 Semele, fiica lui Cadmus şi a Harmoniei, fiind iubită de Zeus, naşte un fiu, pe Dionis (n. trad.).
12 Ariadna, fiica lui Minos, regele Cretei, îndrăgostindu-se de Tezeu, îl ajută să înfrângă Minotaurul şi să iasă din labirint. Tezeu îi promite că o va lua cu el la Atena, însă o părăseşte pe insula Naxos (n. trad.).
13 Lycurgus, rege al tracilor, a refuzat să-l găzduiască pe Dionis în timpul peregrinărilor acestuia, interzicând şi celebrarea cultului său. Drept pedeapsă, zeul i-a luat minţţile (n. trad.).

Pentheus14 sfâşiat de bachante, indienii biruiţţi, piraţţii tyrhenieni schimbaţţi în delfini15, satyri şi bachante dansând16 şi altele asemenea. Nici Pan nu era dat uitării în acest loc atât de plăcut, căci statuia lui fusese aşezată pe o stâncă, cântându-le din fluier celor care zdrobesc strugurii sub tălpile lor şi femeilor care dansează împrejur. Aşadar, în această grădină care trebuia să fie prezentată într-o stare perfectă, Lamo era foarte ocupat,

tăind şi aruncând crengile uscate, ridicând corzile viţţelor şi aşezând cununi de flori pe statuia lui Dionis. Apoi, aducea apă de la izvor prin şănţţuleţţe săpate cu mare artă ca să ude florile. Acest izvor fusese descoperit de Daphnis şi rareori era folosit cu scopul acesta de a uda flori; totuşi, spre lauda lui, izvorul fusese numit Izvorul lui Daphnis. Lamo îi mai ceruse lui Daphnis să-şi folosească toată priceperea pentru a îngrăşa caprele cât de mult putea, căci stăpânul lor cu siguranţţă va voi să le vadă, după ce lipsise atâta timp din ţţinut. Daphnis se şi puse pe treabă, căci îşi dorea să fie admirat şi lăudat pentru asta. În plus, dublase numărul caprelor pe care le primise în grijă de la Lamo şi reuşise să-şi păzească turmele cu atâta pricepere, încât lupul nu-i răpise nici măcar o capră, ba chiar păreau mai grase decât oile. Dacă reuşea să câştige admiraţţia stăpânului, avea să-i fie

14 Pentheus, rege al Thebei, s-a împotrivit introducerii cultului lui Dionis, fiind pedepsit de zeu. Pe când le pândea pe bachante în mijlocul ritualurilor lor, a fost descoperit de acestea. Femeile, furioase, căci zeul le luase minţţile, s-au năpustit asupra lui Pentheus, sfâşiindu-l
în bucăţţi. În fruntea lor se afla însăşi Agave, mama sa, care, pradă rătăcirii, nu şi-a mai recunoscut fiul (n. trad.).

15 În drumul său spre India, unde voia să-şi răspândească cultul, Dionis este răpit de piraţţii tyrhenieni, care vor să-l vândă ca sclav pe insula Naxos. Drept pedeapsă, Dionis îi transformă în delfini (n. trad.).

16 La serbările date în cinstea lui, Dionis este însoţţit de un cortegiu format din bachante, satyri, sileni etc. (n. trad.).

mai uşor să obţţină aprobarea nunţţii lui cu Chloe, astfel că îşi făcea treaba cu şi mai multă sârguinţţă şi vioiciune decât de obicei: îşi ducea caprele la păşune dis-de-dimineaţţă şi se întorcea cu ele acasă abia seara târziu, le adăpa de două ori pe zi, alegea pentru ele cele mai bune locuri de păşunat, ba chiar se îngrijea şi să aibă vase noi pentru muls, strecurători mai mari şi lăzi sau cutii mai mari pentru presatul caşului. Era atât de atent să nu-i scape niciun detaliu, încât unse până şi coarnele caprelor cu untură şi le pieptănă părul ca să-l îndrepte, de ai fi zis, văzându-le, că sunt cu adevărat din turma cea sacră a lui Pan. Chloe îl ajuta şi ea la toate treburile acestea, iar lui Daphnis i se părea că ajutorul şi ochii ei făceau ca turma lui să pară mai frumoasă.

Pe când amândoi îşi ocupau astfel timpul, sosi un alt vestitor de la oraş cu porunca de a culege cât mai repede strugurii. El însuşi avea să rămână cu ei până ce vinul va fi gata, după care se va întoarce la oraş ca să-l aducă pe stăpân, odată ce sărbătoarea culesului se va fi încheiat. Cu toţţii îl primiră cu mare bunăvoinţţă şi cu bunătate pe Eudromus (căci acesta îi era numele acestui vestitor însărcinat să tot alerge), începând de îndată culesul viilor: strânseră strugurii şi-i aruncară la teasc, făcură mustul şi-l răsturnară în butoaie, iar strugurii cei mai

frumoşi îi tăiară cu viţţă cu tot, astfel ca cei care veneau de la oraş să se poată bucura şi ei de plăcerea culesului. Acum, Eudromus începu a se pregăti în grabă să se întoarcă la oraş, iar Daphnis îi făcu o mulţţime de daruri, mai ales dintre cele pe care le putea oferi un păstor de capre: caşuri bine prinse, un ied mic, o piele albă de capră cu părul lung ca să aibă cu ce se îmbrăca iarna, la drum. Eudromus fu tare mişcat de toate acestea, astfel că îl sărută pe Daphnis şi-i promise că va pune o vorbă bună pentru el la stăpân. Astfel, porni la drum gândind numai de bine despre toţţi.

Daphnis însă fu curând cuprins de tot felul de nelinişti, şi nici Chloe nu era mai puţţin temătoare. Grija ei era aceea că Daphins nu era decât un flăcău obişnuit să vadă numai capre, munţţi, plugari şi pe Chloe, iar acum avea să fie dus pentru prima dată în faţţa stăpânului său, pe care nu-l ştia decât din auzite. Daphnis se îngrijora mai ales la gândul cum avea el să se înfăţţişeze stăpânului său, cum avea să se poarte şi cum avea să-l trădeze tinereţţea lui sfioasă. Pe Chloe o mai tulbura încă şi gândul căsătoriei, temându-se ca nu cumva să fie numai un vis frumos şi atât. De aceea, se sărutau neîncetat şi se îmbrăţţişau cu ardoare, de ai fi zis că aveau să se topească într-o singură fiinţţă. Însă acele sărutări erau amestecate cu teamă, iar îmbrăţţişările pline de chin, de parcă se temeau de prezenţţa stăpânului lor, iar ei trebuiau să se ascundă. Ba mai mult, curând li se adăugă la

toate acestea o nouă grijă.
Era pe acolo un văcar îndrăzneţţ, gălăgios şi fioros, un anume Lampis, care se afla şi el printre cei care o peţţiseră pe Chloe de la Dryas, făcându-i multe daruri astfel încât să se încheie căsătoria. Dându-şi seama că, dacă stăpânul avea să-l îndrăgească pe Daphnis, acesta va obţţine mâna fetei, începu a se gândi ce să facă şi ce plan viclean să ticluiască pentru a-l înfuria pe stăpân şi a-l întoarce împotriva păstoraşului. Ştiind, deci, că domnul lor era mulţţumit şi încântat peste măsură de grădină, cugetă că cel mai bine era să pustiască locul pe cât putea şi să-i strice frumuseţţea. Nu îndrăznea să taie copacii, căci ar fi putut fi prins din cauza zgomotului. Se gândi aşadar să rupă florile. Când se înnoptă, sări zidul şi începu pe unele a le smulge cu rădăcină cu tot, altora a le rupe tulpina, iar pe altele le călca în picioare de ai fi zis că-i vreun mistreţţ. Astfel, scăpă neauzit şi nevăzut.
În dimineaţţa următoare, Lamo intră în grădină să ude florile, însă, când văzu ce făcuse tâlharul cel răuvoitor şi

întregul loc pustiit şi distrus, începu a-şi smulge hainele de pe el şi a-i striga cu atâta putere pe zei, încât Myrtale lăsă totul deoparte şi veni alergând la el. La fel făcu şi Daphnis, care plecase deja cu caprele, însă se întoarse îndată. Când văzură şi ei ce se petrecuse, începură a striga, a se jelui şi a plânge cu lacrimi amare. Zadarnic plângeau ei acum după florile distruse,

însă mai mult se temeau de stăpân. Şi, într-adevăr, de i-ar fi văzut chiar şi un simplu trecător, s-ar fi oprit să plângă şi el alături de ei. Toată frumuseţţea locului pierise acum şi nu mai rămăsese decât pământul gol, iar de mai scăpaseră cumva câteva flori, acelea încă mai străluceau şi erau frumoase, chiar dacă zăceau la pământ. Până şi albinele tot mai zăboveau deasupra lor, zumzăind continuu de parcă le-ar fi cântat florilor pentru înmormântarea lor. Lamo, copleşit de durere cum era, vorbi astfel:

— Vai, vai, trandafirii mei, cum mi i-a rupt şi i-a plecat la pământ! Vai de mine, cum mi-a călcat în picioare toporaşii! Ah, cum mi-a smuls zambilele şi narcisele acel tâlhar, cel mai rău dintre toţţi muritorii! Primăvara va sosi, dar ele nu vor mai da frunze; va veni şi vara, şi ele nu vor mai înflori; iar toamna nu vom mai avea flori nici să împletim cununi ca să împodobim capetele noastre. Cum de tu, Dionise, stăpân al acestei grădini, nu te-ai îndurat de suferinţţa acestor flori printre care trăiai, cu a căror privelişte te desfătai şi din care ţţi-am făcut de atâtea ori cununi? Cu ce obraz să-i arăt eu acum stăpânului meu grădina? Cu ce ochi o va privi? Ce-mi va face când o va vedea? Are să mă spânzure de un pin ca pe un bătrân tâlhar, întocmai cum a păţţit Marsias17! Ba poate că şi pe bietul Daphnis, gândind că poate caprele lui sunt vinovate.

17 Marsias este cunoscut în mitologia greacă drept satyrul care a

îndrăznit să-l înfrunte pe Apollo. Găsind un flaut pe care îl aruncase zeiţţa Atena, Marsias îl provoacă pe Apollo la un concurs de muzică, Zicând acestea, începu a vărsa lacrimi şi mai fierbinţţi, iar acum se jeluiau cu toţţii nu pentru flori, ci îşi plângeau nenorocul. Chloe plângea şi ea de mila bietului Daphnis şi îşi dorea ca stăpânul să nu mai vină, trăind zile pline de chinuri şi părându-i-se a-l vedea pe dragul ei Daphnis sub loviturile biciului. Spre seară însă veni Eudromus, dându-le de veste că stăpânul lor avea să sosească peste trei zile, iar feciorul lui chiar ziua următoare. Astfel, începură a cugeta la cele ce se petrecuseră, primindu-l şi pe Eudromus la sfatul lor. Acesta, ca unul ce-i era prieten lui Daphnis, îi sfătui să îi povestească mai întâi păţţania lor stăpânului celui tânăr, promiţţând că va interveni şi el cu o vorbă bună, ca unul ce are mare trecere pe lângă el, căci Astylus şi el fuseseră hrăniţţi cu acelaşi lapte şi se aveau ca fraţţii.

Ziua următoare făcură întocmai cum fuseseră sfătuiţţi. Astylus sosi călare împreună cu însoţţitorul său, călare şi el. Lui Astylus abia îi mijea mustaţţa, pe când Gnatho – căci acesta era numele însoţţitorului – vizita de mult atelierele bărbierilor. Lamo, luându-i pe Myrtale şi pe Daphnis cu el şi aruncându-se la picioarele lui Astylus, îl rugă cu umilinţţă să se îndure de un biet bătrân şi să-l scape de mânia tatălui său, căci nu era vinovat şi nu greşise cu nimic înaintea lui. Apoi îi povesti tot necazul ce

se abătuse asupra lor. Astylus se înduioşă de rugăminţţile lui şi merse cu el în grădină. Văzând florile rupte, promise că îşi va ruga tatăl să-i ierte, spunându-i că acolo şi-au dezlegat caii nărăvaşi şi că aceştia, speriindu-se de ceva, au început a sări, scăpând din frâu astfel că aproape toate florile fuseseră călcate în picioare, rupte şi zdrobite. Lamo începu îndată a-l binecuvânta pentru bunătatea de a uşura sufletele unor

având Muzele drept judecători. Marsias pierde şi, drept răsplată pentru mândria lui, este jupuit de viu, iar pielea îi este atârnată într-un

pin (n. trad.).

nefericiţţi, în vreme ce Myrtale se ruga zeilor să-i dăruiască prosperitate în toate. Tânărul Daphnis însuşi îi făcu degrabă daruri anume pregătite pentru el: iezi abia fătaţţi, brânzeturi fine, cloşti cu puii lor, ciorchini de struguri ce încă atârnau pe corzile de viţţă şi mere pe crenguţţe. Printre daruri avea şi vin dulce şi parfumat de Lesbos, cel mai plăcut la gust. Astylus le mulţţumi pentru daruri şi pentru urări, plecând apoi la vânătoare, căci, fiind bogat şi mare iubitor de plăceri, voia să se aventureze dincolo de pajiştile acelea. Însă Gnatho, care nu ştia decât să mănânce cu lăcomie şi să bea până la beţţie fără a se gândi la nimic altceva decât la pântecele său, având în plus şi înclinaţţie spre desfrâu, îl privi pe Daphnis, mai mult decât pe toţţi ceilalţţi, cu oarecare curiozitate atunci când îl văzu aducând

darurile. Cum zeii pământului îl înzestraseră cu o dragoste aparte pentru tineri, observând la Daphnis o frumuseţţe cum nu mai văzuse nicăieri în Mitylene, se hotărî să-l ispitească, gândind că nu avea să-i fie prea greu de vreme ce flăcăul nu era decât un biet căprar. După ce luă această hotărâre în sinea lui, nu merse la vânătoare cu Astylus, ci porni în jos, spre pajiştea unde îşi păştea Daphnis turmele, spunând că venise să vadă caprele, pe când îl privea numai pe tânărul păstor. Începu a-l linguşi cu blânde cuvinte, îi lăudă caprele, îl rugă cu dulceaţţă în glas să cânte o melodie păstorească şi îi spuse că îi va obţţine în cel mai scurt timp libertatea, căci avea mare trecere pe lângă stăpânul lui. Când socoti că-l îmblânzise destul, iar afară începu să se întunece astfel că Daphnis se pregătea să meargă acasă, Gnatho pândi momentul potrivit şi se aruncă deodată asupra lui. După ce îi dădu sărutare după sărutare, se aşeză în spatele lui, încercând să facă ceea ce fac ţţapii caprelor. Daphnis însă, dându-şi seama, îi zise că el nu văzuse decât ţţapi făcând asta cu capre, ceea ce era perfect normal, dar niciodată nu se mai văzuse un ţţap făcând asta cu alt ţţap, nici berbec cu berbec în loc de oaie, nici cocoş cu cocoş în loc de găină. Gnatho puse atunci mâinile pe el, gata să-l forţţeze, însă Daphnis reuşi să-l împingă pe beţţivanul care abia se putea ţţine pe picioare şi-l trânti la pământ, după care fugi, lăsându-l întins acolo, încât nu-i mai trebuia un băieţţandru, ci un bărbat în toată firea ca să-l ridice

de acolo. De acum înainte, Daphnis nici nu mai putea îndura să-l aibă în preajmă, astfel că îşi muta mereu turmele dintr-un loc în altul ca să-l poată evita, fără a-şi lua însă ochii de la Chloe.
Într-adevăr, Gnatho nu-i mai pricinui niciun necaz, căci îşi dăduse seama că era nu numai frumos, ci şi voinic. Totuşi, aştepta prilejul să-i vorbească despre el lui Astylus, sperând ca, la rugăminţţile lui, tânărul stăpân să i-l dăruiască pe băiat, căci îi făcea de multe ori pe plac. Acum însă nu era momentul să vorbească despre asta, căci sosise Dionysophanes cu soţţia sa, Clearista, şi pretutindeni domnea o zarvă grozavă, cu mulţţime de care, robi şi sclave. Până atunci, Gnatho se gândea să pregătească o cuvântare despre Daphnis, cu multe cuvinte de dragoste şi îndeajuns de lungă.
Dionysophanes avea tâmplele pe jumătate albe, însă era înalt, bine făcut şi îndeajuns de puternic cât să-şi măsoare forţţele cu cei mai tineri; în plus, era bogat ca nimeni altul, cinstit, drept şi cu purtări alese cum rar mai întâlneai. Când ajunse, hotărî ca încă din prima zi a şederii lui acolo să închine jertfe zeilor care îi apăraseră ogoarele: Demetrei18, lui Dionis, lui Pan şi Nimfelor, cinstindu-i pe toţţi cei de faţţă. În zilele ce urmară, merse pentru a cerceta ce muncise Lamo şi, văzând pământul numai brazde, via curăţţată şi frumos aranjată, şi grădina înfloritoare şi plină de frumuseţţi (căci, în ceea ce priveşte florile, Astylus luase vina distrugerii lor asupra lui), fu

18 Demetra este, în mitologia greacă, zeiţţa agriculturii, una din cei doisprezece zei olimpieni. La romani, o are drept corespondent pe Ceres, zeiţţa recoltei şi a grâului (n. trad.).

încântat peste măsură de toate câte aflase şi-l lăudă atât de mult pe Lamo, încât îi promise şi că îl va elibera. După aceea, porni spre pajişti să vadă caprele şi pe păstorul care avea grija lor. Chloe se ascunsese în pădure, căci se temea de o prezenţţă atât de impunătoare şi atât de numeroasă. Daphnis însă rămase pe loc, cu o piele păroasă de capră pe umeri, cu o traistă nouă pe umăr, ţţinând cu o mână caşuri proaspete, iar cu cealaltă iezi de lapte. Dacă este adevărat că Apollo l-a servit odată pe Laomedon îngrijindu-se de turmele lui19, fără îndoială că arăta întocmai ca Daphnis. Nu scoase niciun cuvânt, ci, roşind la faţţă, cu ochii în pământ, îi întinse darurile stăpânului său. Lamo începu a grăi:

— Stăpâne, acesta este păzitorul caprelor. Mie mi-aţţi încredinţţat cincizeci de capre şi doi ţţapi; din aceştia, el v-a făcut o sută de capre şi zece ţţapi. Vedeţţi, dar, cât sunt de bucălate şi de grăsuţţe, ce păr neted şi ce coarne neatinse au! În plus, le-a învăţţat să se ia după muzică, căci, de-l aud cumva cântând din fluier, sunt gata să facă orice vrea el.

Clearista auzi ce spusese şi, vrând să vadă dacă cele ce spunea bătrânul erau adevărate sau nu, îl rugă pe Daphnis să le cânte caprelor după cum va vrea, promiţţându-i în schimbul

reuşitei sale o cămaşă, o mantie şi opinci noi.

Când se strânseră cu toţţii la un loc, ca la spectacol,

Daphnis merse la fagul lui şi, aşezându-se sub el, îşi scoase

fluierul din traistă. Suflă uşor la început, iar caprele se sculară

îndată, ţţinându-şi capetele ridicate. Apoi cântă o melodie

19 Când fiul lui Apollo, Asclepios, începe să învie morţţii în loc de a se limita la a-i vindeca pe cei răniţţi, atrage mânia lui Zeus, care îl ucide cu

trăsnetul său, făurit de ciclopi. Îndurerat şi neputând să se răzbune pe Zeus, Apollo îi ucide la rândul său pe ciclopi. Drept pedeapsă, Zeus îl osândeşte să-i slujească timp de un an, în chip de sclav, unui muritor. Apollo îşi ispăşeşte pedeapsa păzind turmele lui Laomedon (n. trad.).

pastorală, iar caprele începură să pască, plecându-şi capetele la

pământ. Pe urmă, suflă iarăşi la fluier, scoţţând un sunet dulce şi

blând, astfel că toate caprele se aşezară să se odihnească.

Imediat după aceea, fluierul scoase un sunet ascuţţit şi puternic

(prin care se anunţţa apropierea lupului), iar turma alergă să se

ascundă în pădure de parcă ar fi fost urmărite de vreun lup.

După un timp, fluieră melodia de rechemare, iar turma ieşi din

pădure îndreptându-se către el şi aşezându-i-se la picioare.

Nicăieri în lume nu se găsea vreun stăpân ai cărui servitori să-i

împlinească poruncile fără întârziere, aşa cum făceau caprele.

Toţţi cei de faţţă îi admirară arta de a cânta din fluier, şi mai cu

seamă Clearista, care îi jură din nou că-i va dărui toate câte îi

promisese, de vreme ce era un păstor atât de frumos şi de priceput la muzică de te minunai.

După această distracţţie, se întoarseră în sat ca să ia prânzul, trimiţţându-i lui Daphnis la păşune câteva din cele mai alese bucate. Tânărul se înfruptă alături de draga lui Chloe din aceste mâncăruri alese şi gustoase de la oraş, trăgând nădejde că îi încântase pe stăpâni într-o asemenea măsură că nu vor refuza să-i aprobe căsătoria cu Chloe.

Gnatho însă se aprinsese şi mai tare după cele ce văzuse la păşune şi, zicându-şi în sinea lui că nu poate trăi fără Daphnis la dispoziţţia lui, îl pândi pe Astylus pe când acesta se plimba singur în grădină. Îl duse, deci, la templul lui Dionis, căzând în genunchi în faţţa lui şi sărutându-i mâinile şi picioarele. Când Astylus îl întrebă de ce făcea asta şi îl rugă să-i spună ce i se întâmplase, jurând că îl va asculta şi îl va ajuta cu tot ce va putea, Gnatho îi vorbi astfel:

— Stăpâne, Gnatho al tău este ruinat, căci eu, care până acum nu eram fermecat decât de o masă plină şi aş fi jurat că nimic nu e mai plăcut şi mai de valoare decât o cană bună de vin vechi; eu, care spuneam mereu că ţţin mai mult la bucătarii tăi

decât la oricare din cei mai frumoşi băieţţi din Mitylene, de acum înainte voi jura pe vecie că nimic nu este mai frumos şi mai dulce pe lumea asta decât Daphnis. Mâncărurile alese nu-mi mai sunt pe plac, deşi se pregătesc atâtea zi de zi: cărnuri, peşte,

bucate festive. În schimb, nimic nu m-ar încânta mai mult decât să fiu schimbat într-o capră, să pasc iarbă şi frunze verzi, să-l aud pe Daphnis cântând din fluier şi să fiu hrănit de mâna lui. Salvează-l, deci, pe Gnatho al tău şi biruie asupra dragostei lui fără leac! De n-o vei face, îţţi jur pe zeul meu că, după ce-mi voi fi umplut pântecele, voi lua acest pumnal şi mă voi ucide în faţţa uşii lui Daphnis. Atunci zadarnic ai să îl cauţţi peste tot pe micuţţul tău Gnatho şi-l vei chema pe nume, aşa cum faci mereu.
Astylus, un tânăr bun la suflet şi care cunoştea şi el flăcările chinuitoare ale dragostei, nu putea răbda să-l vadă jeluindu-se astfel şi sărutându-i picioarele iar şi iar, ci îi promise că-l va ruga pe tatăl său să i-l dăruiască pe Daphnis ca să-i slujească lui la Mitylene, iar lui Gnatho să-i devină iubit. Ca să se distreze puţţin şi ca să-l mai înveselească pe Gnatho, îl întrebă zâmbitor dacă nu se ruşina de faptul că se îndrăgostise de fiul lui Lamo, sau, mai mult, să se culce lângă un păstor de capre. În plus, lui i se părea că mirosul puternic al caprelor este de-a dreptul respingător. Însă Gnatho, care învăţţase toate poveştile de dragoste printre prietenii lui de la şcoala beţţiilor, îi răspunse ca un adevărat cunoscător, vorbindu-i despre el şi Daphnis:
— Stăpâne, noi, îndrăgostiţţii, nu suntem niciodată atenţţi la amănunte ca acesta, ci, de câte ori întâlnim frumuseţţea, suntem prinşi fără scăpare şi cădem sub vraja ei. De aceea, unii s-au îndrăgostit de vreun copac, alţţii de vreun râu, iar alţţii de

vreo fiară. Cine să nu-l compătimească pe acel îndrăgostit nefericit care este condamnat să trăiască legat pe vecie de iubitul de care se teme? Eu însă, iubind trupul unui servitor, iubesc deci frumuseţţea celui inocent. Părul lui este asemenea zambilelor, iar ochii, sub sprâncene, ard ca nişte pietre preţţioase legate-n aur! Cât de dulce şi rumen îi este chipul, ce roşii buzele, iar dinţţii albi ca fildeşul! Ce îndrăgostit n-ar fi ispitit să fure de la el cele mai dulci sărutări? Iar de iubesc un păstor, prin asta fac întocmai ca zeii! Anchises20 era un văcar, iar Afrodita şi l-a făcut iubit. Branchius era păstor de capre, iar Apollo l-a îndrăgit. Ganymedes nu era decât un păstor de oi, şi totuşi a fost răpit de Zeus21. Nu trebuie, deci, să-l judecăm pe tânăr că nu este decât un păstor, căci iată, şi caprele, fermecate de frumuseţţea lui, îl ascultă în toate. Mai degrabă ar trebui să înălţţăm mulţţumiri vulturilor lui Zeus că au lăsat încă aici pe pământ aşa o frumuseţţe de negrăit.

După aceste cuvinte, Astylus începu a râde, zicând: „O, ce filosofi măreţţi naşte dragostea!”. Tânărul stăpân căuta acum un moment potrivit pentru a-i vorbi tatălui său despre Daphnis. Eudromus însă auzi cele ce se spuseseră şi află secretul. Neputând suferi ca un băiat aşa frumos să fie pus în mâinile unui mizerabil, le povesti lui Daphnis şi lui Lamo tot ce se petrecuse. Daphnis îşi simţţi inima rănită de toate câte auzi şi hotărî că era mai bine să fugă luând-o şi pe Chloe cu el, sau să

moară şi să o ia cu el pe câmpiile Elysiene. Lamo o luă pe Myrtale deoparte şi, ieşind din casă, îi vorbi astfel:

20 Anchises este cunoscut în mitologia greacă drept muritorul care a fost sedus de zeiţța Afrodita. Din această relaţţie s-a născut Eneas. Pentru că Anchises s-a lăudat că iubise o zeiţţă, Zeus îl loveşte cu fulgerul lui, lăsându-l şchiop (n. trad.).
21 Ganymedes era un tânăr de o frumuseţţe fără seamăn. Robit de frumuseţţea lui neobişnuită, Zeus s-a îndrăgostit de el, astfel că, odată, pe când se afla pe munte unde păştea oile tatălui său, Ganymedes a fost răpit de regele zeilor, care luase înfăţţişarea unui vultur, şi dus în Olymp. Acolo, el a devenit paharnicul zeilor, luând locul zeiţţei Hebe, care le turnase până atunci nectarul în cupe (n. trad.).

— Ce-o să facem? S-a sfârşit cu noi! A sosit momentul să scoatem la lumină tot ceea ce până acum a fost tăinuit, şi anume să spunem totul despre locul acela singuratic şi părăsit, despre capră şi despre toate celelalte lucruri, căci mă jur pe Pan şi pe Nimfe că, şi de-ar fi să mă trimită în vreun loc uitat de lume, adică să rămân – cum s-ar spune – ca un bou uitat la iesle, n-am să mai păstrez neştiută întâmplarea aceasta! Voi povesti cum l-am găsit abandonat şi cum a fost alăptat, arătând şi însemnele pe care le-am găsit odată cu el. Iar ticălosul acela desfrânat de Gnatho să afle şi el pe cine a îndrăznit să pună ochii! Tu ai grijă numai să-mi pregăteşti însemnele!

Punându-se astfel de acord, intrară iarăşi în casă. Dar Astylus, prinzându-l pe când tatăl său fără treabă, merse la el şi-i ceru permisiunea de a-l lua pe Daphnis la oraş ca să-i slujească, căci era băiat frumos şi nu merita să stea ascuns la ţţară, iar Gnatho ar putea să-l înveţţe în cel mai scurt timp obiceiurile orăşeneşti. Tatăl fu de acord şi, trimiţţând după Lamo şi Myrtale, le spuse că de atunci înainte Daphnis avea să-i slujească lui Astylus la oraş, lăsând deoparte păzitul turmelor. În locul lui, le făgădui că e va da doi păstori. Acum, când Lamo văzu servitorii alergând care încotro, bucuroşi că vor avea un tovarăş aşa frumos în casă, ceru de la stăpânul lui permisiunea de a vorbi şi începu astfel:

— Ascultă, stăpâne, povestea adevărată pe care acest bătrân ţţi-o spune acum. Pe Pan şi pe Nimfe, jur că nu voi spune nici cea mai mică minciună sau neadevăr. Eu nu sunt tatăl lui Daphnis, şi nici Myrtale n-a avut norocul de a-i fi mamă unui tânăr atât de frumos. Alţţi părinţţi l-au abandonat, având poate alţţi copii mai mari de crescut. În acel loc l-am găsit părăsit şi hrănit de o capră de-a mea pe care, atunci când a murit, am îngropat-o în grădina din jurul casei, căci se purtase ca o mamă cu bietul prunc. Alături de el am găsit haine şi însemne care, după cugetul meu, nu erau altceva decât dovada a cine era el. Adevărat îţţi spun, stăpâne, că le-am păstrat şi încă le am şi în ziua de azi, căci ele arată că soarta lui e mai bună decât aceea a

noastră. De aceea, nu-mi pare rău că ar deveni slujitorul nobilului Astylus – un servitor bun slujind la un stăpân drept –, însă nu pot răbda să fie jignit şi folosit în chip josnic de lacomul şi beţţivul Gnatho şi transformat într-un sclav al acestui ticălos care nu caută altceva decât să-l ia cu el la Mitylene şi să-şi facă poftele cu el.

După ce-şi sfârşi cuvântarea, Lamo tăcu şi începu a plânge cu amar. Însă, în vreme ce Gnatho era înfuriat de vorbele lui Lamo şi amenințța că-l va ciomăgi zdravăn, Dionysophanes era uluit de cele ce aflase şi-i porunci să tacă, încruntând din sprâncene şi privindu-l cu asprime. Apoi începu a-i pune fel de fel de întrebări lui Lamo, cerându-i să nu-i spună decât adevărul, şi nu poveşti anume plăsmuite ca să-şi ţţină feciorul acasă, lângă el. Lamo însă stăruia în spusele lui şi jura pe toţţi zeii că grăise adevărat şi că se va lăsa supus oricărei torturi de s-ar dovedi că a minţţit câtuşi de puţţin. Dionysophanes începu a-i cerceta fiecare vorbă, sfătuindu-se cu Clearista, care îi stătea alături: de ce ar minţţi Lamo, când în schimbul unui singur om ar primi doi păstori de capre? Şi cum ar putea un ţţăran simplu să născocească şi să falsifice asemenea lucruri? Cu siguranţţă nu putea. În plus, era de necrezut ca dintr-un bătrân ţţăran aşa necioplit şi dintr-o mamă atât de urâtă să iasă un fecior atât de frumos! Apoi, cugetară că era mai bine să nu se mai gândească atâta la împrejurări, ci să vadă însemnele şi să cerceteze dacă

arătau o soartă mai aleasă şi mai strălucită.
Myrtale merse deci şi le aduse pe toate în faţţa stăpânului, puse bine într-o traistă veche. Dionysophanes se uită înăuntru şi, văzând mantia purpurie, butonul de aur şi pumnalul cu mâner de fildeş, strigă „Slăvite Zeus, rege al zeilor!”

şi îşi chemă soţţia să vadă şi ea. Aceasta, când văzu însemnele, izbucni şi ea:
— O, zeiţţe ale sorţţii! Nu sunt oare acestea chiar lucrurile pe care le-am lăsat cu fiul nostru? Nu l-am trimis noi pe Sophrosyne să-l lase aici, pe câmpurile astea? Ba sunt chiar aceleaşi, dragul meu! Acesta este, fără îndoială, fiul nostru. Daphnis este fiul tău şi a păzit turmele tatălui său!
Pe când Clearista încă mai vorbea, iar Dionysophanes săruta acele dulci însemne care-i dezvăluiau cine era fiul lui, deasupra cărora vărsa lacrimi de bucurie, Astylus, auzind că Daphnis îi era frate, îşi puse mantia pe umeri şi alergă degrabă să-l întâlnească, dorindu-şi cu ardoare să fie el primul care-l întâmpină c-o sărutare. Daphnis, văzându-l apropiindu-se cu atâta grabă şi însoţţit de mulţţime mare, auzindu-şi numele strigat în toată învălmăşeala şi gândind că veniseră să-l prindă, îşi luă traista şi fluierul şi, înfricoşat, o porni la goană spre mare, hotărât să se arunce de pe cea mai înaltă stâncă. Şi cu adevărat nou-găsitul Daphnis ar fi fost pierdut dacă Astylus, dându-şi seama ce voia să facă, nu i-ar fi strigat mai tare:

— Aşteaptă, Daphnis! Nu te teme, eu sunt fratele tău, iar părinţţii tăi sunt cei care ţţi-au fost până acum stăpâni! Lamo ne-a spus totul despre capră şi ne-a arătat însemnele pe care le-a găsit lângă tine. Întoarce-te dar şi vezi cu ce bucurie şi cu ce chipuri vesele vin şi ei în întâmpinarea ta! Numai sărută-mă pe mine mai întâi. Pe Nimfe îţţi jur că nu te mint!

Abia după acest jurământ îndrăzni şi Daphnis să se oprească şi să stea pe loc până ce Astylus îl ajunse din urmă, dându-i o sărutare. Pe când se sărutau ei şi se îmbrăţţişau, sosiră şi ceilalţţi: servitori, sclave, tatăl şi, în urma lui, şi mama. Cu toţţii îl sărutară şi-l strânseră în braţţe, bucurân- du-se şi plângând de fericire. Daphnis însă îşi îmbrăţţişă tatăl şi mama mai emoţţionat decât fusese cu ceilalţţi, strângân-du-i în braţţe de parcă i-ar fi cunoscut de multă vreme şi abia îndurându-se să se smulgă din braţţele lor. Aşa de repede se descoperă înrudirea de sânge!

Aproape uitase cu totul de Chloe şi, când se întoarseră în sat, fu dezbrăcat de hainele lui vechi şi i se dădură veşminte scumpe, după care fu aşezat alături de tatăl lui, care începu a vorbi astfel:

— Dragii mei fii, mi-am luat o soţţie pe când eram încă foarte tânăr şi, după o vreme, aşa cum şi trebuia, am avut fericirea de a deveni tată. Prima dată mi s-a născut un fiu, apoi o fată, iar al treilea copil fu Astylus. Cugetai însă că erau destui, astfel că pe acest băiat, născut la urmă după ceilalţţi trei, l-am

lepădat cu acele veşminte şi lucruri nu ca semne de recunoaştere, ci de îngropare. Soarta însă avu alte planuri şi gânduri cu el. Se întâmplă ca fiul meu cel mare şi dulcea mea fiică să moară amândoi în aceeaşi zi, răpuşi de aceeaşi boală. Însă tu, Daphnis, prin voia zeilor, ai rămas în viaţţă să ne fii bucurie şi sprijin la bătrâneţţe. Totuşi, nu gândi că ai fost părăsit din răutate şi nu mă judeca rău, căci nu a fost voia cugetului meu. Şi nici tu, bunule Astylus, nu te mâhni că acum vei lua numai o parte din avere, căci pentru omul înţţelept nu este avere mai de preţţ decât un frate. De aceea, respectaţţi-vă şi iubiţţi-vă unul pe altul! Cât despre bogăţţiile voastre, vă puteţţi întrece până şi cu regii, căci veţţi avea de la mine pământuri întinse, mulţţime de robi îndemânatici şi loiali, aur şi argint, şi toate câte se cuvin celor norocoşi. Îi dau însă în special lui Daphnis locul acesta, împreună cu Lamo, cu Myrtale şi cu turmele pe care le-a păscut.

Nici nu-şi sfârşi bine vorba, că Daphnis sări deodată:

— Bine că mi-ai amintit, tată! E timpul să-mi duc turmele la adăpat, căci acum le-o fi sete şi aşteaptă fluierul meu, în vreme ce eu stau aici la vorbă.

Cu toţţii făcură haz de vorbele lui, văzând că, stăpân fiind, se întorcea tot la păstorit. Astfel, trimiseră pe un altul să se îngrijească de turme şi să ia povara aceasta de pe umerii lui. După ce-i aduseră jertfă lui Zeus, căci îl salvase pe copilul

regăsit, dădură o masă festivă plină de bunăvoie, şi numai Gnatho lipsea de acolo, căci se temea pentru soarta lui şi se refugiase în templul lui Dionis, unde stătea ca un rugător, zi şi noapte.

Ducându-se vestea că Dionysophanes îşi găsise fiul şi că Daphnis, păstorul de capre, se dovedise a fi stăpânul acelor locuri, ţţăranii începură a se aduna acolo de pretutindeni, din zori şi până seara, ca să-l felicite pe tânăr şi să-i aducă daruri tatălui acestuia. Printre aceştia, cel dintâi fu Dryas, cel care o luase în grija lui pe Chloe crescând-o ca pe o fiică. Dionysophanes, acceptând aceste exprimări ale bucuriei lor, le ceru tuturor să rămână să se veselească alături de ei de regăsirea lui Daphnis. Astfel, fură scoase rezervele de vin şi cea mai bună pâine, păsări de baltă de tot felul, purcei de lapte, mulţţime de prăjituri, napolitane, biscuiţţi şi plăcinte. Multe animale fură jertfite în ziua aceea spre cinstea zeilor din Lesbos. Atunci, Daphnis, strângându-şi toată averea lui de păstor, începu a o împărţţi în dar zeilor drept mulţţumire. Lui Dionis îi dărui traista şi pielea de capră, lui Pan fluierul şi naiul, iar bâta cu care apăra caprele şi vasele de muls făcute de el le dărui Nimfelor. Însă se întâmplă uneori ca acele lucruri pe care le cunoaştem de-o viaţţă şi cu care suntem obişnuiţţi sunt mai plăcute şi mai dragi nouă decât bogăţţiie nou-găsite. De aceea, lacrimi îi şiroiau pe chip de fiecare dată când se despărţţea de un

lucru sau altul. Nu le dădu Nimfelor vasele până ce nu mai mulse o dată în ele, nici pielea de capră n-o lăsă până ce nu şi-o mai puse o dată pe umeri, şi nici fluierul până ce nu mai cântă o melodie sau două, şi le arunca o privire galeşă, nelăsându-le din mână fără a le da o ultimă sărutare. Apoi, le vorbi caprelor, strigându-i şi pe ţţapi după numele lor. Mai bău o dată şi din izvorul din care băuse de atâtea ori până atunci cu draga lui Chloe. Însă despre dragostea lui nu spunea niciun cuvânt, aşteptând să vină momentul prielnic.

Astfel, între timp, pe când el se veselea şi sărbătorea, biata Chloe se aşeză jos alături de turmele ei şi începu a plânge cu amar, cum era şi firesc, zicând către sine şi către oile sale cuvinte ca acestea: „Daphnis m-a uitat. Acum se gândeşte la o soartă mai bună. La ce l-am mai făcut să jure pe capre după jurământul făcut în faţţa Nimfelor? Le-a dat uitării şi pe ele, şi pe mine! Nici când a dat jertfe lui Pan şi Nimfelor nu i-a fost dor să o vadă pe Chloe. Poate a găsit slujnice mai frumoase ca mine printre cele ale mamei sale. Să-i fie de bine, atunci! Eu una, însă, nu voi mai trăi, ci am să mor!” Pe când se chinuia cu astfel de gânduri şi plângea, se apropie de ea văcarul Lampis cu o ceată de ţţărani, răpind-o, căci socotea că Daphnis nici nu se mai gândea la Chloe, iar Dryas rămăsese şi el uitându-se cu gura căscată la Daphnis. Astfel, fata fu luată de acolo, în vreme ce ţţipa şi plângea de-ţţi frângea inima. Cineva însă băgă de seamă şi-i

spuse Napei, aceasta îi zise lui Dryas, iar Dryas lui Daphnis. Tânărul aproape că-şi ieşi din minţţi, însă nu îndrăznea să-i vorbească tatălui său, şi nici nu putea suporta ce se petrecuse, astfel că, strecurându-se în grădină, începu a se jelui:

— O, amarnică regăsire a lui Daphnis! Ce bine mi-era să păzesc turmele! Şi cât de fericit eram pe când mă credeam sclav! Atunci îmi desfătam ochii privind la Chloe, iar acum e răpită de Lampis şi cu el se va culca la noapte, pe când eu stau aici, bând şi petrecând numai în plăceri. Zadarnic i-am jurat pe Nimfe, pe Pan şi pe capre!

Astfel de reprosuri îşi făcea Daphnis, iar Gnatho avu norocul de a-l auzi, căci se ascunsese în grădină. Găsind astfel prilejul de a se împăca cu Daphnis, luă câţţiva dintre slujitorii lui Astylus şi merse la Dryas, rugându-l să-l îndrume înspre casa lui Lampis, către care şi porni fără întârziere, cu pas grăbit. Prinzându-l chiar în clipa când voia să o ducă pe Chloe înăuntru, i-o smulse din braţţe şi-i luă la lovituri de ciomege pe ţţăranii care-l însoţţeau. Lampis însuşi era mai-mai să primească câteva lovituri şi să fie prins şi legat ca un prizonier de război, dar reuşi să scape cu fuga. După aşa o faptă vrednică de toată lauda, se întoarse acasă la căderea nopţţii, găsindu-l pe Dionysophanes odihnindu-se, pe când Daphnis veghea, plângea şi aştepta, mergând de colo-colo. Acolo, Gnatho i-o înapoie pe Chloe a lui, o lăsă în mâinile lui şi le povesti cum se petrecuseră toate. Apoi îl

rugă pe Daphnis să dea uitării acel atac jignitor împotriva lui, să nu-l privească ca pe o slugă rea şi nefolositoare şi să nu-l îndepărteze de la masă, fără de care ar muri de foame. Daphnis, văzând-o pe Chloe şi având-o iarăşi în braţţele sale, fu mulţţumit de serviciul pe care i-l adusese şi-i întinse mâna prieteneşte, după care îşi ceru iertare faţţă de Chloe pentru că dăduse impresia de a o fi uitat.

Sfătuindu-se cu privire la nunta pe care şi-o doreau, socotiră că cea mai bună cale era să-şi mai mascheze iubirea, iar pe Chloe să o ascundă în vreun colţţişor, spunându-i numai mamei sale de dragostea ce şi-o purtau. Dryas însă nu fu de acord, ci vru să-i vorbească tatălui despre toate câte se întâmplaseră, făgăduindu-le că îl va convinge să le dea binecuvântarea lui.

Dimineaţţă, în zori de zi, cu însemnele lui Chloe în desagă, se înfăţţişă înaintea lui Dionysophanes şi a Clearistei, care se aflau în grădină. Erau de faţţă şi Astylus, şi Daphnis însuşi. După ce se lăsă tăcerea, bătrânul păstor începu a grăi astfel:

— Ceea ce l-a împins pe Lamo să vorbească mă obligă şi pe mine astăzi să mărturisesc acele lucruri care până acum au fost tăinuite. Chloe nu e fiica mea, şi nici n-am avut nimic de-a face în creşterea ei, ci alţţii îi sunt părinţţi şi o oaie a alăptat-o în Peştera Nimfelor, unde am găsit-o părăsită. Eu însumi am fost

martor la asta şi m-am minunat de cele ce vedeam. Uluit, am luat-o acasă şi am crescut-o ca pe o fiică. Frumuseţţea fără seamăn a chipului ei îmi este martoră că ceea ce vă spun este adevărat, căci ea nu ne seamănă câtuşi de puţţin. Semnele de recunoaştere cele scumpe găsite alături de ea întăresc şi mai mult vorbele mele, căci ele sunt mult prea bogate pentru un biet păstor. Uitaţţi-le şi priviţţi-le cu atenţţie, căutaţţi părinţţii copilei şi vedeţţi dacă nu e potrivită să-i fie soţţie lui Daphnis!

Aceste vorbe nu fuseseră aruncate de Dryas la întâmplare, şi nici lui Dionysophanes nu-i scăpară. Privind la Daphnis şi văzându-l palid la faţţă şi cu ochii plânşi, îşi dădu imediat seama că la mijloc era dragostea. Ca un părinte ce trebuia să se îngrijească mai mult de băiatul lui decât de copilul altuia, începu a chibzui asupra înţţelesului vorbelor lui Dryas. Însă, când văzu semnele de recunoaştere ale fetei, cununa ei, mantia ţţesută cu fir de aur, păturica ei scumpă şi pantofiorii aurii, o chemă la el, îndemnând-o să se înveselească, de vreme ce de acum înainte are bărbat şi curând îşi va găsi şi părinţţii. Din ziua aceea, Clearista o luă în grija ei, aranjând-o şi gătind-o aşa cum se cuvenea soţţiei fiului ei. Însă Dionysophanes, luându-l pe Daphnis deoparte, îl întrebă dacă Chloe era fecioară. Când Daphnis jură că nimic nu se petrecuse între ei în afară de săruturi, îmbrăţţişări şi jurăminte, tatăl său se bucură din toată inima să audă prin ce promisiuni inocente se

legaseră unul de altul şi dădu un ospăţţ în cinstea amândurora. Acum puteai vedea frumuseţţea adevărată, când era înveşmântată aşa cum trebuie, căci Chloe, îmbrăcată frumos, cu

părul aranjat şi spălată cu grijă de Clearista, întrecea în strălucire orice frumuseţţe, încât până şi Daphnis al ei abia o mai recunoştea. Oricine şi-ar fi dat seama cu uşurinţţă, chiar şi fără a vedea semnele de recunoaştere, că Dryas nu putea fi părintele unei domnitţe atât de frumoase. Totuşi, era şi el acolo, împreună cu Nape, cu Lamo şi cu Myrtale, bucurându-se la o masă pregătită anume pentru ei.

La fel ca în cazul lui Daphnis, şi descoperirea lui Chloe fu sărbătorită cu jertfe închinate zeilor. Chloe îşi dărui şi ea lucrurile: pielea de căprioară pe care o purta adesea, traista ei, fluierul şi vasele de muls. Stropi cu vin izvorul din peşteră, căci în apropierea lui fusese alăptată şi se scăldase acolo de multe ori. Dryas îi arătă locul unde înmormântase oaia ce o hrănise, iar ea îi împodobi mormântul cu o cunună de flori, după care cântă puţţin din fluier pentru turma ei. Apoi, se rugă zeiţţelor ca cei care o părăsiseră să fie vrednici de Daphnis.

După atâtea ospeţţe şi sărbătoriri pe aceste pajişti, sosi şi timpul de a se întoarce la Mitylene pentru a-i căuta acolo pe părinţţii lui Chloe, după care să facă nunta cât mai curând. Dimineaţţa, pe când se pregăteau să plece la drum, îi dădură lui Dryas alte trei mii de drahme, iar lui Lamo jumătate din

ogoarele şi viile acelea pentru a le semăna, a le culege roadele şi a face vin; îi mai dădură încă şi câteva capre, alături de un păstor, patru perechi de boi pentru plug şi veşminte de iarnă, eliberând-o din robie şi pe soţția lui. Imediat după aceea, cu mare alai, cu mulţți cai şi numeroase trăsuri se îndreptară spre Mitylene.

Fiindcă se înnoptase afară când ajunseră acolo, nu fură întâmpinaţți de niciunul dintre locuitori, care rămaseră atunci neştiutori de cele ce se petrecuseră. A doua zi însă, se strânsese la uşile lor mulţțime mare de bărbaţți şi femei. Unii veniseră să se bucure dimpreună cu Dionysophanes căci îşi găsise fiul, bucurie care deveni şi mai mare când văzură frumuseţțea fără seamăn a tânărului. Alţții veniseră să se bucure alături de Clearista, care adusese acasă nu numai un fiu, ci şi o mireasă pentru acesta. Frumuseţțea lui Chloe îi ului pe toţți, căci depăşea orice aşteptări. În fine, întregul oraş nu mai vorbea de altceva decât de tânărul fecior şi de mireasa lui, strigând cât îi ţținea gura „Casă de piatră!" şi „Căsătorie binecuvântată!". Ba chiar se şi rugau zeilor ca tânăra domniţță să-şi găsească părinţții, care să fie vrednici de frumuseţțea ei. Multe dintre femeile celor mai bogaţți se rugau zeilor să fie ele luate drept mame ale unei fete atât de frumoase. Dionysophanes însă, frământat de multe gânduri, căzu într-un somn adânc, arătându-i-se astfel o vedenie. Se făcea că le vedea pe Nimfe cerându-i lui Eros să le dea îndrăgostiţților

învoirea lui de a se căsători. Apoi, Eros însuşi, lăsându-şi arcul şi săgeţţile deoparte, îi porunci să poftească la masă cele mai înstărite familii din Mitylene şi, când şi cel din urmă ulcior va fi plin, să scoată la iveală semnele de recunoaştere ale fetei, arătându-le tuturor. După ce toate acestea vor fi făcute, pot începe a asculta cântarea nunţţii.

După ce văzu şi auzi toate acestea, Dionysophanes se trezi, dând imediat poruncă să se facă un ospăţţ cu cele mai bune bucate din ţţinut, de pe mare sau de prin lunci şi râuri, iar la căderea serii să fie invitaţţi cei mai de seamă mitylenieni. Când fu umplut cu vin şi cel din urmă ulcior în cinstea lui Hermes22, zeul somnului, unul dintre slujitori intră, aducând însemnele lui Chloe pe un platou de argint, pe care, purtându-le în mâna dreaptă, le arăta tuturor. Nimeni nu le cunoştea, afară numai de un anume Megacles, care stătea în capul mesei, fiind cel mai bătrân. El fu singurul care le recunoscu, strigând îndată cu glas tineresc şi puternic:

22 Zeul Hermes, din mitologia greacă, îl are drept corespondent la romani pe zeul Mercur, mesager al zeilor (n. trad.).

— Pe toţţi zeii! Ce-mi văd ochii? Ce s-a ales de tine, copila mea? Mai eşti oare în viaţţă? Sau poate vreun păstor, dând din întâmplare peste ele, le-a adus aici? Pe toţţi zeii, spune-mi, Dionysophanes, cum au ajuns la tine veşmintele fetiţţei mele? Să

nu-ţți pară rău că aflu şi eu ceva, după ce l-ai aflat şi tu pe Daphnis!

Dar cum Dionysophanes îl rugă să povestească el mai întâi tot ce ştia despre părăsirea copilei, Megacles grăi astfel, fără a coborî glasul:

— Cu ceva ani în urmă, aveam avere puţțină, însă o mare poftă de viaţță şi cheltuiam puţținul pe care-l aveam la jocuri, spectacole şi corăbii de război. Pe când îmi duceam astfel viaţța, mi s-a născut o fiică. Dorindu-mi cu disperare să poată avea o educaţție onorabilă, am părăsit-o cu aceste însemne, ştiind că unii se bucurau să devină părinţți chiar şi prin acest mijloc. Am lăsat-o, deci, în Peştera Nimfelor, în grija milostivelor zeiţțe. După aceea, am început să strâng avere, îmbogăţțindu-mă cu fiecare zi care trecea, fără a avea însă niciun moştenitor şi nici n-am mai avut norocul să am vreun alt urmaş în afara acelei fiice. Însă zeii, râzând parcă de mine din cauza a ceea ce făcusem, mi-au trimis un vis în care mi se arăta că o oaie mă va face tată.

Auzind acestea, Dionysophanes scoase un strigăt şi mai puternic decât Megacles şi, sărind de la locul său într-o încăpere alăturată, se întoarse de acolo aducând-o pe Chloe frumos înveşmântată şi aranjată şi grăi astfel către Megacles:

— Aceasta este acea fiică a ta pe care ai părăsit-o. Prin voia zeilor, această copilă ţți-a fost hrănită de o oaie, întocmai

cum o capră mi l-a hrănit pe Daphnis al meu. Ia însemnele ei, ia-ţţi şi fiica şi, luând-o, dă-i-o de mireasă lui Daphnis. Noi i-am părăsit pe amândoi, i-am găsit pe amândoi şi de amândoi s-au îngrijit Pan, Nimfele şi Eros însuşi.

Megacles fu de acord şi trimise după soţţia sa, Rhode, ca să-şi vadă dulcea fiică. Rămaseră în noaptea aceea să doarmă acolo ca să o ţţină la pieptul lor pe Chloe, căci Daphnis jurase pe toţţi zeii că nu o va încredinţţa nimănui, nici măcar tatălui său. Când se făcu ziuă, se întoarseră iarăşi la ţţară, căci Daphnis şi Chloe nu se puteau obişnui cu traiul la oraş, care li se părea ciudat şi zgomotos. În plus, li se părea mai cuminte să facă o nuntă păstorească. Astfel, se duseră în casa lui Lamo, făcându-l cunoscut pe Megacles lui Dryas, iar pe Nape Rhodei. Apoi, începură a pregăti toate cele de trebuinţţă pentru sărbătorirea nunţţii.

În faţţa statuilor Nimfelor, Megacles o dădu pe Chloe lui Daphnis şi, dimpreună cu alte lucruri de preţţ, închină zeiţţelor semnele de recunoaştere ale copilei. Apoi, drept răsplată pentru grija pe care o avusese faţţă de ea, îi împlini lui Dryas până la zece mii de drahme. Cât despre Dionysophanes, cum ziua era senină şi însorită, porunci să se aştearnă la gura peşterii ramuri verzi şi chemă tot satul la ospăţţul lor vesel. Lamo era şi el acolo, şi la fel şi Myrtale, Dryas şi Nape, rudele şi prietenii lui Dorco, Philetas şi băieţţii lui, Chromis şi soţţia lui, Lycenia. Nici Lampis

nu lipsi de acolo, căci frumoasa pe care el o iubea îl iertase. Şi, fiindcă erau la ţţară, toată petrecerea fu câmpenească şi păstorească: unii cântau ca secerătorii, în timp ce alţţii pălăvrăgeau, spuneau glume şi râdeau ca la culesul strugurilor. Philetas cânta la naiul lui, iar Lampis din fluier, în timp ce Dryas şi Lamo dansau. Daphnis şi Chloe se strângeau în braţţe şi se sărutau. Până şi caprele păşteau prin apropiere, luând şi ele parte la festivitate. Acest fel de a petrece le plăcu orăşenilor peste măsură de mult. Daphnis le chema pe nume pe capre, le dădea frunze să mănânce din mâna lui şi, prinzându-le de coarne, le săruta.

Nu numai în ziua aceea, ci cât au trăit, Daphnis şi Chloe au dus mai mult o viaţţă de păstori, cinstind zeii, Nimfele, pe Eros şi pe Pan. Nicio mâncare nu le era mai pe plac decât merele şi laptele. Apoi, la ceremonia de primire a unor nume noi, Daphnis trebui să sugă de la o capră, iar Chloe de la o oaie: pe el îl numiră Philopoimen23, iar pe ea frumoasa Agéle24.
Şi aşa îmbătrâniră, purtând aceste nume. Peştera o împodobiră cu diverse ornamente, puseră statui, construiră un altar pentru Eros al păstorilor, iar lui Pan îi ridicară drept locuinţţă un templu în loc de pin, numindu-l Pan *Stratiotes* – adică Pan, Războinicul apărător al îndrăgostiţţilor.
Dar toate acestea – împodobirea peşterii, ridicarea altarului şi a templului, schimbarea numelor – se petrecură mai

pe urmă. Deocamdată, când se înnoptă, iar pe cer se arătă luceafărul, cu toţţii îi conduseră pe mire şi mireasă la odaia lor de nuntă, unii cântând din fluiere şi la nai, alţţii la flaut, iar alţţii ţţinând făclii aprinse.

Ajungând la uşă, îşi schimbară glasurile, scoţţând nişte sunete aspre care nu semănau nici pe departe cu cântece de nuntă, ci se cutremura pământul de parcă ar fi fost sfâşiat de mii de tridente.

Daphnis şi Chloe însă, stând goi unul lângă altul, începură a se îmbrăţţişa, a se săruta şi a se strânge în braţţe de parcă se luptau unul împotriva celuilalt, dormind tot atât pe cât dorm şi păsările de noapte. Daphnis făcu acum precum îl învăţţase doamna lui, Lycenia, în desiş. Chloe află atunci că ceea ce încercaseră ei în pădure erau cele mai dulci plăceri ale păstorilor.

23 În limba greacă, *iubitor de păstori* (n. trad.).

24 În limba greacă, *turmă* (n. trad.).

SFÂRŞIT.